

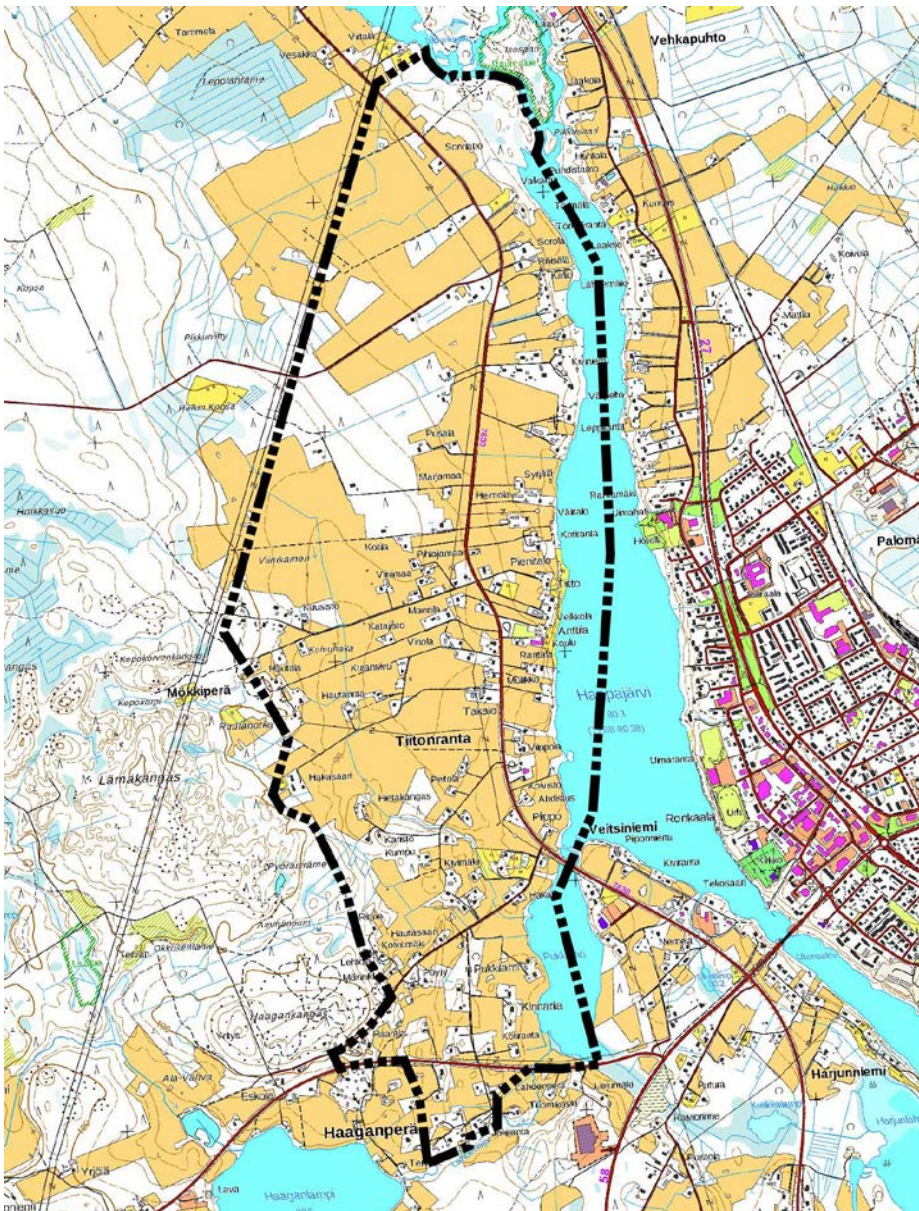

7.1.2019
tark. 26.6.2019

Haapajärven kaupunki

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (OAS)

Tiitonrannan kyläleiskaava

Haapajärven kaupungissa on tullut vireille Tiitonrannan kyläyleiskaavan laatiminen.

Yleiskaavasta on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka on maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukainen tiedote osayleiskaavan vireille tulosta. Sen tarkoituksena on selvittää kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettely sekä kaavan vaikutusten arviointi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisällöstä on mahdollisuus jättää kirjallisia mielipiteitä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täsmennetään ja täydennetään suunnittelun kuluessa tarpeen mukaan.

Sisältö:

1. Suunnittelualue
2. Tausta ja suunnittelun lähtökohdat
3. Suunnittelun tavoitteet
4. Aluetta koskevat kaavat, suunnitelmat ja selvitykset
5. Osalliset
6. Yhteistyö ja vuoropuhelu
7. Arvioitavat vaikutukset
8. Kaavoituksen aikataulu, päätöksenteko ja osallistuminen
9. Viranomaisyhteistyö
10. Tiedottaminen
11. Lisätietoja

1 SUUNNITTELUALUE

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee Haapajärven kaupungin Tiitonrannan kylä-alueelle laadittavaa osayleiskaavaa. Osayleiskaava-alueen alustava rajausta on merkitty kansisivun karttaan. Kaava-alue on kooltaan noin 537 ha. Suunnittelualue sijaitsee Haapajärven keskustan läheisyydessä, keskustasta katsoen Haapajärven vastarannalla. Alue käsittää Haapajärven länsirannan viljelyaukean ja ulottuu Pukkilahdelta Isosaarelle asti.

Tiitonrannan kylämäinen rakentaminen ryhmittyy väljästi aluetta halkaisevan Tiitonrannantien molemmin puolin. Alueella on asuntorakentamisen lisäksi useita toimivia maatiloja, ja suurin osa rakentamattomista alueista on viljeltyä peltoa. Suunnittelualueen keskiosassa sijaitsee Tiiton koulu, joka toimii koko kylän keskuksena.

2 TAUSTA JA SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Tiitonrannan kyläyleiskaavan laatimista on esitetty Haapajärven kaupungin maapoliittisen ohjelman liitteeksi laaditussa *Maankäytön suuntaviivat 2025* -raportissa. Tiitonrannan alueella on kiinnostusta asuinrakentamiseen erityisesti Haapajärven rannalla, mutta myös muualla kyläalueella. Haapajärven kaupungin näkemyksen mukaan tapauskohtainen lupaharkinta ei Tiitonrannan alueella enää riitä, vaan rakentamista suoraan ohjaavan yleiskaavan laatiminen on tullut tarpeelliseksi. Yleiskaavalla turvataan yhtäläiset rakentamismahdollisuudet alueen maanomistajille.

Haapajärven kaupungin strategian tavoitteena on uusien rakennuspaikkojen kaavoittaminen vetovoimaisille alueille asukasluvun alenemisen pysäyttämiseksi ja kaupungin vetovoiman vahvistamiseksi. Strategiassa painotetaan lisäksi vesistöjen aikaisempaa parempaa hyödyntämistä. Tiitonranta on maisemallisesti kaunis alue vesistön rannalla, ja sinne osoitetut rakennuspaikat lisäävät Haapajärven kaupungin vetovoimaa asuinkuntana. Tiitonranta sijaitsee lähellä Haapajärven keskustaa, jätevesiviemärin toiminta-alueella, joten alueen kaavoittaminen on myös yhdyskuntarakenteen taloudellisen kehittämisen kannalta järkevää.

Tiitonrannan ranta- ja kyläyleiskaava laaditaan yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa. Maanomistajilta peritään kaava-alueella sijaitsevasta uudesta rakennuspaikasta enintään 600 € / rakennuspaikka.

"Jos rantoja käsittelevä yleiskaava laaditaan pääasiallisesti loma-asutuksen järjestämiseksi, voidaan enintään puolet yleiskaavan laatimiskustannuksista periä maanomistajilta heidän kaavasta saamansa hyödyn suhteessa. Kunta hyväksyy kaava-aluekohteisesti perittävän maksun perimistavan ja -ajan" (MRL 76 §)

3 SUUNNITTELUN TAVOITTEET

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. (MRL 35§)

Tiitonrannan kyläyleiskaavan tärkeimpänä tavoitteena on selkeyttää, nopeuttaa ja yhdenmukaistaa Tiitonrannan alueen asuinrakentamisen lupakäsittelyä. Yleiskaavan perusteella voidaan myöntää suoraan rakennuslupia, eikä tapauskohtaista poikkeamismenettelyä tai suunnittelutarveharkintaa enää tarvita.

Tämän kaavoitusprosessin aikana laaditaan Tiitonrannan alueelle yksityiskohtainen aluevaraustyleiskaava, joka ohjaa suoraan rakentamista ja maankäyttöä. Haapajärven ranta-alueelle laaditaan MRL 72 §:n mukainen rantayleiskaava, jossa osoitetaan tilakohtainen rantarakennusoikeus. Ranta-alueen ulkopuolelle laaditaan MRL 44 §:n mukainen kyläyleiskaava, jossa osoitetaan rakennuspaikat tilakohtaisesti. Ranta-alueella rakentamisen mitoitus perustuu rantaviivan pituuteen ja emätilatarkasteluun, kyläalueella pinta-alaperusteiseen mitoistarkasteluun.

Yleiskaavan suunnittelun tavoitteena on tiivistää Tiitonrannan alueen kylämäistä rakentamista asukkaiden ja maanomistajien toiveiden mukaisesti, maaseutuelinkeinot turvaten. Suunnittelussa huomioidaan Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema ja rantarakentamista koskevat suunnitteluperiaatteet, kuten riittävien yhteiskäyttöisten ranta-alueiden säilyttäminen ja tulvariskiiin varautuminen.

Maankäyttö- ja rakennuslain asettamat tavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on hyvän elinympäristön edellytysten luominen sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen edistäminen.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon (MRL 39 §):

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;

- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

“...alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.” (MRL 24§)

Valtioneuvosto on päättänyt uudistuneista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.2.2017. Uudet tavoitteet korvaavat vuonna 2000 hyväksytyt ja 2008 tarkistettut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kokonaisuudessaan, ja ne tulevat voimaan 1.4.2018.

Uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on tiivistetty 17 kohtaan, jotka jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

- 1) Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- 2) Tehokas liikennejärjestelmä
- 3) Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- 4) Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- 5) Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Vuonna 2000 ja 2008 hyväksytyt valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa ja suunnittelualueella voimassa olevassa Haapajärven keskustan osayleiskaavassa 2035, jotka ohjaavat Tiitonrannan osayleiskaavan laatimista. Tiitonrannan kyläyleiskaavan lähtökohtana ovat uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan kaavatyön aikana kaavaselostuksessa.

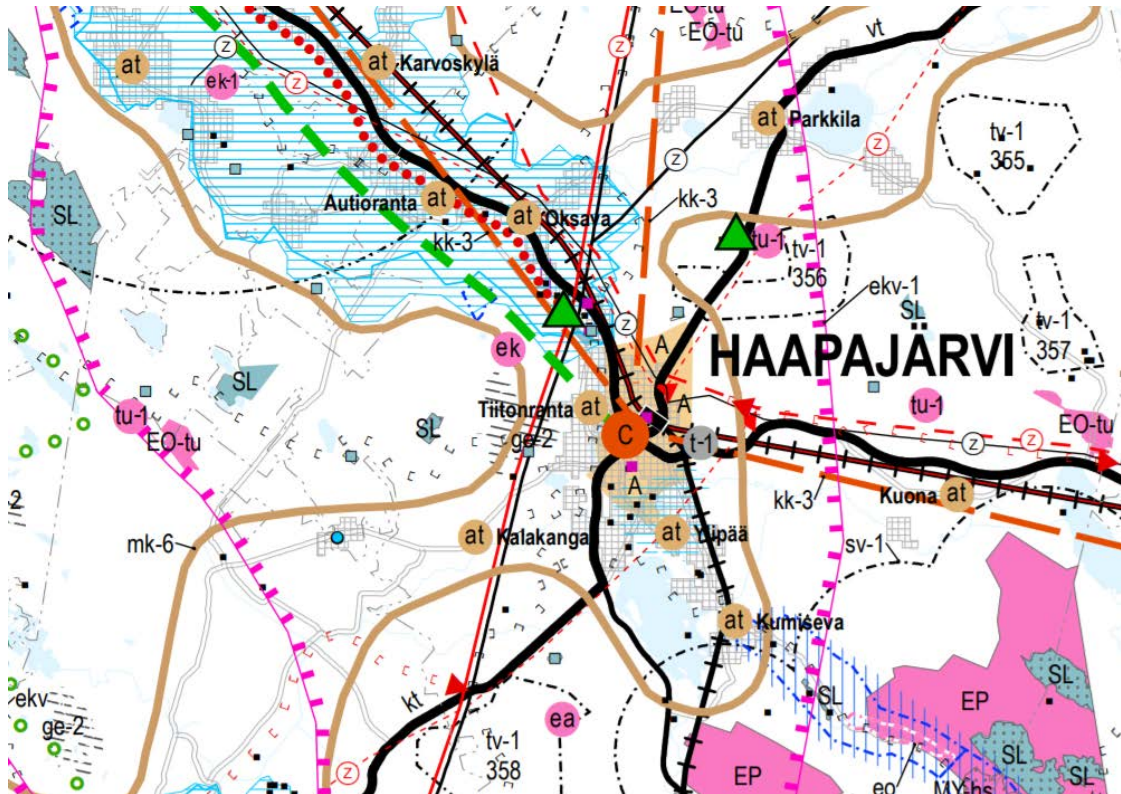
4 ALUETTA KOSKEVAT KAAVAT, SUUNNITELMAT JA SELVITYKSET

Maakuntakaava

Haapajärven kaupungissa on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1.-3. vaihemaakuntakaava.

- 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu 23.11.2015. Kaavan teemoja ovat energiantuotanto ja -siirto, kaupan palvelurakenne ja aluerakenne, taajamat, luonnonympäristö sekä liikennejärjestelmä.
- 2. vaihemaakuntakaava on kuulutettu voimaan 2.2.2017. Kaavan teemoja ovat maa-seudun asutusrakenne, kulttuuriympäristöt, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset materiaalikeskus- ja jätteenkäsittelyalueet, seudulliset ampumaradat sekä puolustusvoimien alueet

- 3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 11.6.2018, mutta siitä on valitettu. Maakuntahallitus on 5.11.2018 päättänyt kaavan voimaantulosta MRL 201 §:n nojalla. Kaavan teemoja ovat pohjavesi- ja kiviainesalueet, mineraalipotentiaali- ja kaivosalueet, Oulun seudun liikenne ja maankäyttö, tuulivoima-alueiden tarkistukset, Himangan ja Vaalan kaavamerkintöjen tarkistukset sekä muut tarvittavat päivitykset.

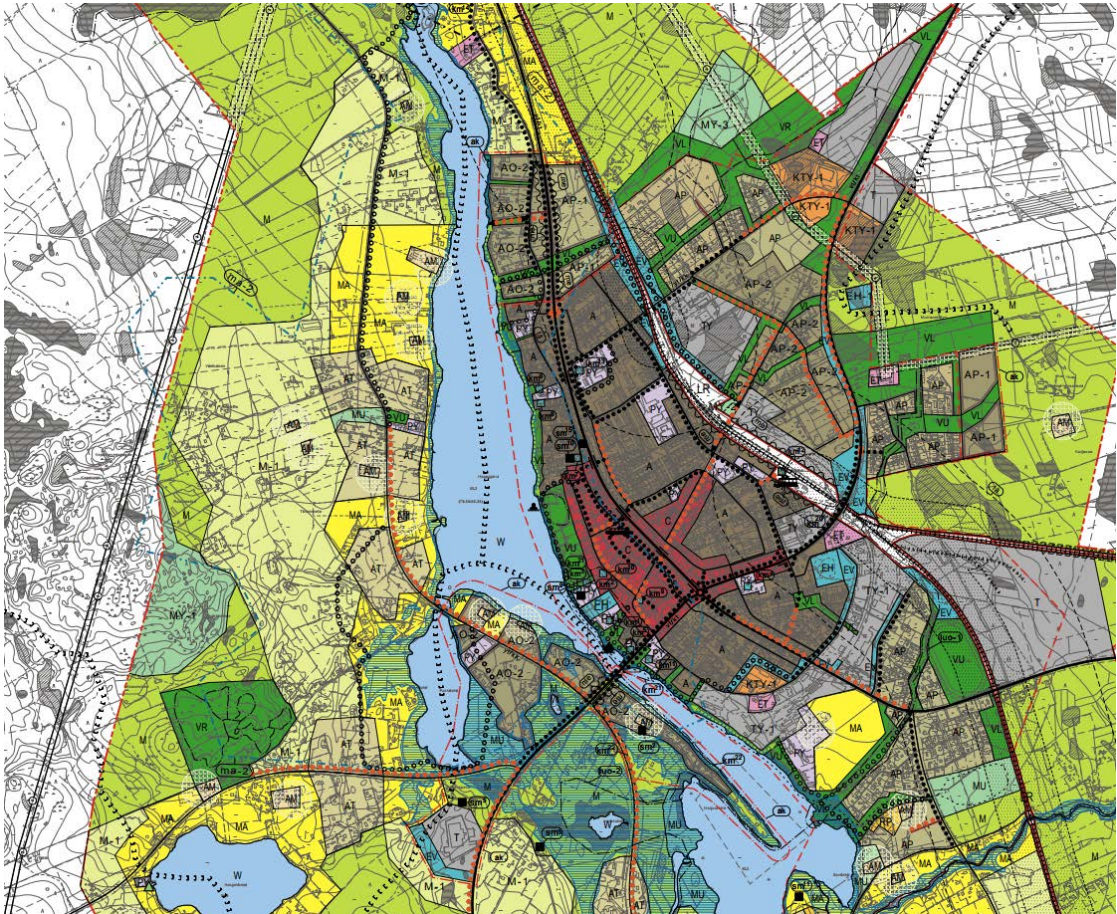
Ote 1-3 vaihemaakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmäkartasta (ei mittakaavassa).

Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu Kalajokilaakson maaseudun kehittämisen kohdealueelle (mk-6). Tiitonranta on merkitty kyläkeskukseksi, jonka asemaa tulisi pyrkiä vahvistamaan yhteensovittamalla asuminen, alkutuotanto ja muut elinkeinotoiminnot (at). Kyläkeskuksen rakentaminen tulee sopeuttaa kyläkokonaisuuteen ja ympäristöön. Suunnittelualueen pohjoisosa kuuluu Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Tiitonrannan läpi Haapajärven keskustaan asti kulkee viheryhteystarvemerkinä. Lisäksi suunnittelualueen kohdalta kulkevaksi on merkitty moottorikelkkareitti.

Maakuntakaavamerkintöjen sisältöä avataan tarkemmin kaavaselostuksessa.

Yleiskaavat

Suunnittelualueella on voimassa Haapajärven keskustan osayleiskaava 2035, joka on hyväksytty Haapajärven kaupunginvaltuustossa 28.4.2014. Kaava on kuulutettu voimaan 26.10.2016. Voimassa olevassa yleiskaavassa suunnittelualueen läpi kulkevan Tiitonrannantien molemmiin puoliin on osoitettu kyläalueita (AT), maisemallisesti arvokkaita peltoalueita (MA) sekä maa- ja metsätalousvaltaisista alueista (M-1 ja M). Suunnittelualueen keskellä on julkisten palveluiden alue (PT), urheilu- ja virkistysalue (VU) sekä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Maatilojen talouskeskukset on osoitettu AM-merkinnällä. Tiitonrannantien varteen on osoitettu uusi kevyen liikenteen reitti sekä ulkoilureitti, joka on osoitettu kiertämään myös Pukkilahti. Haapajärven ranta-alueet ovat tulva-alueita. Yleiskaavassa on maatilojen talouskeskusten yhteyteen osoitettu maatalouden suojavyöhykealue. Osa suunnittelualueesta kuuluu Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen (ma-2).

Ote Haapajärven keskustan osayleiskaavasta (ei mittakaavassa).

Asemakaava

Suunnittelualueella ei ole asemakaavoitettuja alueita.

Olemassa olevat suunnitelmat ja selvitykset

Aiemmin ovat valmistuneet mm. seuraavat suunnitelmat ja selvitykset, jotka otetaan tarkoituksenmukaisella tavalla huomioon kaavaa laadittaessa:

- Haapajärven kaupunki-, elinkeino- ja konsernistrategia 2015
- Haapajärven kaupungin maapoliittinen ohjelma
- Haapajärven kaupungin maankäytön suuntaviivat 2025
- Haapajärven kaupungin rakennusjärjestys
- Haapajärven osayleiskaavan luontoselvitys, 2011, Natans Oy
- Haapajärven yleiskaava-alueen linnust selvitys, 2011, tmi Pohjanmaan Luontotieto
- Haapajärven keskustan osayleiskaava rakennettu ympäristö, kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö -selvitys, 2013, Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy
- Haapajärven osayleiskaava haja-asutusalueiden rakennustapaohje, 2013, Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy
- Haapajärven inventointi 2010-2011, Niko Latvakoski
- Kalajoen länsipuolisen alueen maankäyttös selvitys, 2006-2007, Air-ix Suunnittelu Oy
- Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisu B:86
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015, Pohjois-Pohjanmaan liitto 2016

Laadittavat selvitykset

Tämän kaavoitustyön yhteydessä laaditaan seuraavat selvitykset:

- Kiinteistökohtaiset rakennusoikeus- ja mitoituskalkulat (emätilaselvitys)
- Arkeologinen inventointi

5 OSALLISET

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §). Osallisilla on mahdollisuus jättää mielipiteensä tästä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta.

Kaavan osallisia ovat maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §).

Tiitonrannan kyläleiskaavan keskeisiä osallisia ovat:

- Alueen asukkaat ja maanomistajat
- Alueen yrittäjät, yhdistykset ja järjestöt
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Museovirasto
- Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
- Puolustusvoimat
- Haapajärven yrityspalvelut Oy
- Peruspalveluyhtymä Selänne, ympäristölautakunta
- Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
- Haapajärven Lämpö Oy
- Haapajärven Vesi Oy
- Elenia Oyj
- Fingrid Oyj

6 YHTEISTYÖ JA VUOROPUHELU

Tiitonrannan osayleiskaavan laaditaan tiiviissä yhteistyössä osallisen kanssa. Vuoropuhelun tavoitteena on välitön yhteys osallisten, kaupungin ja suunnittelijan välillä. Yleiskaavan virallisten nähtävilläolojen lisäksi vuoropuhelua käydään esittelytilaisuuksissa, joita järjestetään kaavatyön aikana vähintään kaksi. Työn aikana osalliset voivat olla yhteydessä suunnittelijaan ja kaupunkiin puhelimitse, sähköpostitse tai käymällä paikan päällä keskustelemassa. Kaavatyön aluksi toteutetaan asukas- ja maanomistajakysely, jonka kautta asukkaat ja maanomistajat voivat tuoda esille yleiskaavaa koskevia toiveitaan ja tavoitteitaan.

7 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §). Maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaan kaavan vaikutukset tulee arvioida:

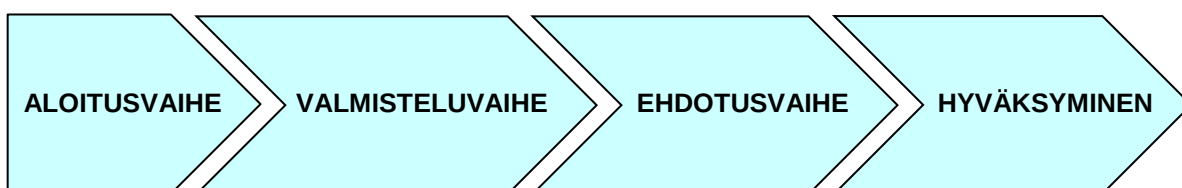
- 1) ihmisten elinoloihin ja ympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaikutusarvioinnit perustuvat eri alojen asiantuntijoiden tietoihin sekä suunnittelualueetta koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vaikutusten arviointi liitetään osaksi kaavaselostusta.

8 KAAVOITUKSEN AIKATAULU, PÄÄTÖKSENTEKO JA OSALLISTUMINEN

Alla on esitetty osayleiskaavan arvioitu aikataulu, osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen sekä kaavaprosessin kuvaus.

Kaavaprosessin vaiheet:

Aikataulu	Prosessin kuvaus	Osallistuminen ja vuorovaikutus
11/2017-1/2018	Maanomistaja- ja asukaskysely Kyselyllä kartoitetaan maanomistajien tavoitteita ja halukkuutta kaavan laadintaan.	Kysely lähetetään maanomistajille ja asukkaille.
12/2017	Keskustelutilaisuus Keskustellaan yleiskaavan laatimisen lähtökohdista ja rantarakentamisen periaatteista.	Keskustelutilaisuus alueen asukkaille, maanomistajille ja kaupungin virkamiehille.
1-2/2018	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatiminen	OAS on nähtävillä koko kaavaprosessin ajan.
2/2018	Osayleiskaavan vireilletulo	Vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmistumisesta kuultaan.
3/2018	1. viranomaisneuvottelu	Yhteydenpito viranomaisiin
3/2018	Tavoitteiden määrittäminen Määritellään yleiskaavan tavoitteet lähtöaineiston ja maanomistajakyselyn tulosten perusteella.	
3/2018	Mitoitustarkastelu Määritellään kaavan tavoitteellinen mitoitus ja tehdään ranta-alueelle emätilatarkastelu.	

4-8/2018	Kaavaluonnoksen laatiminen Suunnitellaan kaavaluonnos ja arvioidaan sen vaikutuksia.	Kaavasuunnittelun aikana osalliset voivat halutessaan olla yhteydessä suunnittelijaan ja kaupunkiin.
8/2018	2. viranomaisneuvottelu	Yhteydenpito viranomaisiin.
9/2018	Keskustelutilaisuus Esitellään mitoitustarkastelun tulokset ja alustava kaavaluonnos.	Keskustelutilaisuus alueen asukkaille, maanomistajille ja kaupungin virkamiehille. Tilaisuuden yhteydessä järjestetään kaavoittajan vastaanotto, jossa on mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun suunnittelijan kanssa.
2/2019	Kaavaluonnoksen nähtävilläolo Kaavaluonnos asetetaan nähtäville mielipiteiden esittämistä varten 30 vrk:n ajaksi (MRL 62 §, MRA 30 §).	Osalliset voivat esittää kirjallisen mielipiteensä kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnoksesta pyydetään viranomaislausunnot.
3-4/2019	Lausuntojen ja mielipiteiden käsittely Suunnittelija laatii yhteistyössä kaupungin kanssa vastineet kaavaluonnoksesta saatun palautteeseen.	
4-6/2019	Kaavaehdotuksen laatiminen Kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta suunnitelma tarkennetaan kaavaehdotukseksi.	Kaavasuunnittelun aikana osalliset voivat halutessaan olla yhteydessä suunnittelijaan ja kaupunkiin.
6/2019	3. Viranomaisneuvottelu	Yhteydenpito viranomaisiin.
9/2019	Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville 30 vrk:n ajaksi (MRL 65 §).	Osalliset voivat esittää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen. Kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaislausunnot.
9/2019	Keskustelutilaisuus (tarvittaessa) Esitellään lopullinen kaavaehdotus ja perustellaan sen ratkaisut osallisille.	Keskustelutilaisuus alueen asukkaille, maanomistajille ja kaupungin virkamiehille. Tilaisuuden yhteydessä järjestetään kaavoittajan vastaanotto, jossa on mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun suunnittelijan kanssa.
10/2019	Lausuntojen ja muistutusten käsittely	
11/2019	Yleiskaavan hyväksyminen Haapajärven kaupunginvaltuusto hyväksyy osayleiskaavan (MRL 37 §). Kaupunginvaltuuston päätös kaavan hyväksymisestä asetetaan nähtäville 30 vrk:n ajaksi (MRL 188 §).	Tieto hyväksymisestä lähetetään muistutuksen tehneille ja niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle (MRA 94 §). Osallisilla on oikeus valittaa kaavan hyväksymisestä hallinto-oikeuteen.
	Yleiskaavan voimaantulo Kaava kuulutetaan voimaan hyväksymispäätöksen nähtävilläolon jälkeen. Jos kaavasta on valitettu, kaava tulee voimaan hallinto-oikeuden/korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun jälkeen.	

Kirjalliset mielipiteet kaavaluonnoksesta ja muistutukset kaavaehdotuksesta toimitetaan postiosoitteeseen:

Haapajärven kaupungin tekninen lautakunta
PL 4,
85801 Haapajärvi

käyntiosoite Kirkkokatu 2

tai sähköpostitse osoitteeseen haapajarvi@haapajarvi.fi.

9 VIRANOMAISSYHTEISTYÖ

Valmisteltaessa kaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteutukseksi. (MRL 66 §)

Suunnittelun aikana järjestetään viranomaisneuvotteluita ja tarvittaessa työneuvotteluita ELY-keskuksen, muiden viranomaisten, kaupungin ja suunnittelijan kesken. Viranomaislausunnot pyydetään osayleiskaavan luonnos- ja ehdotusvaiheissa seuraavilta tahoilta: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan museo ja Museovirasto. Lausuntoja voidaan tarpeen mukaan pyytää myös muilta viranomaisilta, joiden toimintaa kaava koskee.

10 TIEDOTTAMINEN

Kaavahankkeen etenemisestä ja vaikuttamismahdollisuuksista tiedotetaan Maaselkä-lehdessä, Haapajärven kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja kaupungin internet-sivustolla (MRA 19 § ja 30 §). Hankkeelle perustetaan Facebook-ryhmä (Tiitonrannan kyläyleiskaava), jossa voidaan käydä jatkuvaa ja epävirallista keskustelua kaavan etenemisestä.

Kaavaehdotuksesta muistutuksen tehneille ilmoitetaan kaupungin perusteltu kannanotto mielipiteeseen, mikäli hän on sitä kirjallisesti pyytänyt ja samalla ilmoittanut osoitteensa (MRL 65 §). Tieto kaavan hyväksymispäätöksestä lähetetään niille muistuttajille ja kuntalaisille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Hyväksymistä koskeva päätös lähetetään lisäksi tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle (MRL 67 § ja MRA 94 §).

11 LISÄTIETOJA

Kaupunkiin ja suunnittelijaan voi olla yhteydessä koko kaavaprosessin ajan puhelimitse tai sähköpostitse. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä viimeksi nähtävillä ollut kaava-aineisto on koko hankkeen ajan saatavilla Haapajärven kaupungin internet-sivulla.

Haapajärven kaupunki

Kirkkokatu 2, PL 4, 85801 Haapajärvi

www.haapajarvi.fi

Jouni Laajala, kiinteistöpäällikkö
p. 0444456147
jouni.laajala@haapajarvi.fi

Jouko Malila, maanmittausteknikko
p. 044 4456 143
jouko.malila@haapajarvi.fi

Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy

Kauppurienkatu 12, 90100 Oulu

Satu Fors, arkkitehti, YKS 583
p. 050 368 1673
satu.fors@lukkaroinen.fi

Hanna Jokela, arkkitehti
hanna.jokela@lukkaroinen.fi

TIITONRANNAN KYLÄYLEISKAAVA

Aihe: Ensimmäinen viranomaisneuvottelu

Aika: tiistaina 24.4.2018 klo 9.00–10.09

Paikka: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Veteraanikatu 1, 90130 Oulu
Kokoustila Kotka

Osallistujat/kutsutut:

Taina Törmikoski	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Elina Saine	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Markku Siira	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Juhani Turpeinen	Pohjois-Pohjanmaan museo
Mari Kuukasjärvi	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kirsti Reskalenko	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Vesa Savolainen	Haapajärven kaupunki
Satu Fors	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy
Hanna Jokela	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy

1. Avaus ja järjestäytyminen sekä osanottajien toteaminen

Puheenjohtajana toimi Taina Törmikoski ja muistion laati Hanna Jokela.

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9.00. Kokouksen asialista ja liitteenä olevat asiakirjat (*Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, maanomistajakyselyn yhteenveto, kaavaselostus luonnos, rantavyöhykkeen raja-
aus (kartta), olennaiset selvitysmateriaalit*) on lähetetty etukäteen tutustumista varten sähköpostilla kokoukseen kutsutuille. Kokouksessa edettiin asialistan mukaisesti.

2. Suunnittelutilanne

Vesa Savolainen kertoi kaavan lähtökodit. Kaavatyön alussa on järjestetty maanomistajakysely ja yleisötilaisuus, joiden perusteella kaavasta ollaan kiinnostuneita. Uuden osoitetun rakennuspaikan kustannukseksi on määritelty 600 €.

Satu Fors esitteli kaavan perustiedot, alueen nykytilanteen, käytettävät selvitykset, maanomistajakyselyn tulokset, kaavan tavoitteet ja alustavat mitoitusperiaatteet.

Keskusteltiin yleisesti rakennuspaikkojen sijoittamisesta ja perusteluista, miten rakennuspaikat osoitetaan niin että maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu. Rantavyöhykkeen leveyden lähtökohtana on 200 metriä, mutta se voi tilanteen mukaan olla myös kapeampi. Rantavyöhykkeen rakennuspaikat määräytyvät emätilaselvityksen mukaan. Kuivan maan rakennuspaikat määritellään joko pinta-alatarkastelun tai jonkun muun perustellun ja maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun turvaavan tavan mukaan, mutta kyläalueet, joilla MRL 44 § sovelletaan, tulee määritellä ensin.

3. Viranomaisten puheenvuoro

Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kirsti Reskalenko, esitti ajatuksen, voisiko kyläalueet määritellä historiallisen kyläasutuksen perusteella. Maakuntakaavan 3. vaihekaavan ehdotuksen voi ottaa huomioon jo kaavaa laatiessa, koska maakuntakaava etenee hyväksymiskäsittelyyn syksyllä 2018.

Pohjois-Pohjanmaan museo, Juhani Turpeinen, korosti että suunnittelualueella tärkeimpiä arvoja ovat avoimet peltomaisemat ja vastarannan kaupunkimaisema.

Alueelta löytyy muutama paikallisesti arvokas rakennus, jotka tarkistetaan vielä Kioski-palvelusta. Koulurakennus tulisi inventoida.

Museovirasto on lausunut osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, että alueella on tehtävä arkeologinen inventointi. Konsultti kertoi, että arkeologinen inventointi on tilattu ja se tehdään kesällä 2018.

ELY-keskus, Elina Saine, tulvarajat (kerran sadassa vuodessa) voi ladata osoitteesta ymparisto.fi/tulvakartat. Tulvarajojen määrittelyssä sovelletaan ympäristöopasta *Tulviin varautuminen rakentamisessa*. Tiedoksi Haapajärven säännöstelyn kehittämishanke, joka on alkamassa. Uhanalaistiedot alueelta tulee tarkistaa, ja tarkistusajankohta lisätä kaava-aineistoon. Tieltä aiheutuvasta melusta olisi hyvä laatia yleinen määräys. Mitoituksesta: Rantaviivamuunnos olisi hyvä tehdä yleisesti käytetyn Etelä-Savon mallin mukaisesti vastaranta huomioiden eikä räätälöidä tälle alueelle omaa muuntotapaa, sillä tämän yleiskaavan rantaviivamuunnosperiaatteita käytetään jatkossa muillakin Haapajärven ranta-yleiskaava-alueilla. Rantavyöhykkeen rajauksen tarkastelu, Kiviniemen kohdalta rantavyöhykettä voisi leventää. Emätilaselvitys ja rakennuspaikkojen määräytyminen tulee kirjata selkeästi kaavaselostukseen.

Yleinen keskustelu:

- Tiitonranta on vetovoimainen alue Haapajärven kaupungin läheisyydessä.
- Ennen seuraavaa yleisötilaisuutta tehtävä kyläalueen sekä ranta-alueen rajausta ja emätilatarkastelu selväksi, jotta osoitettavat rakennuspaikat ovat perusteltuja. Lisäksi maanomistajien kannalta olisi hyvä ottaa selvää rakentamattoman rantarakennuspaikan (AO, RA) verotuksesta.

4. Yhteenveto

Puheenjohtaja tiivistä:

- Kaavan laatimisella on hyvät lähtökohdat, osallistamista, riittävät selvitykset eikä viranomaisilla ollut suurempia huomioita.
- Kaupungin tulee määritellä tavoitteet ja yhdenmukaiset periaatteet heti kaavoituksen alkuvaiheessa, koska ollaan laatimassa ensimmäistä rantayleiskaavaa, jonka periaatteisiin perustetaan seuraavatkin vastaavat kaavat.
- Keskeistä kaavatyössä on muunnetun rantaviivan määrittely ja mitoitusperiaatteet. Kaikki periaatteet tulee kirjoittaa auki selostukseen.

5. Jatkotoimenpiteet

Kaavaa viedään eteenpäin esitettyssä aikataulussa.

Jatkossa voidaan käydä sähköpostikeskustelua ja tarpeen mukaan järjestää työneuvottelu tai viranomaisneuvottelu ennen luonnoksen nähtäville asettamista.

6. Muut asiat

Ei ollut.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti viranomaisneuvottelun kello 10.09. Muistio lähetetään kommentoitavaksi ennen lopullista jakelua.

Muistion vakuudeksi 7.5.2018

Hanna Jokela

TIITONRANNAN KYLÄYLEISKAAVA

Aihe: Toinen viranomaisneuvottelu
Aika: torstaina 23.8.2018 klo 13.01-14.18
Paikka: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Veteraanikatu 1, 90130 Oulu
Kokoustila Kurki

Osallistujat/kutsutut:

Taina Törmikoski	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Elina Saine	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Markku Siira	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Jouni Laajala	Haapajärven kaupunki
Laura Kananen	Peruspalvelukuntayhtymä Selänne
Satu Fors	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy
Hanna Jokela	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy

1. Avaus ja järjestäytyminen sekä osanottajien toteaminen

Puheenjohtajana toimi Taina Törmikoski ja muistion laati Hanna Jokela.

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.01. Kokouksen asialista ja liitteenä olevat asiakirjat (*kaavaluonnos, kaavaselostus ja mitoituslaskelmat*) on lähetetty etukäteen tutustumista varten sähköpostilla kokoukseen kutsutuille. Todettiin että kaikki kutsutut ovat paikalla. Kokouksessa edettiin asialistan mukaisesti.

2. Kaavaluonnoksen esittely

Jouni Laajala: Vesa Savolainen jäävi. Kerrattiin kaavan laatimisen lähtökohdat. Kaava-alue haluttua rakennusmaata, etäisyys keskustaan 2 km koululta.

Satu Fors: Kerrattiin kaavan perustiedot, suoraa rakentamista ohjaava yleiskaava. Yleisötilaisuus pidetään ennen kaavaluonnoksen nähtävilläoloa. Esiteltiin kaavaluonnosaineisto. Ennakkotieto, ettei arkeologisia kohteista ole. Esiteltiin rantavyöhyke ja kyläalue sekä niiden mitoitusperiaatteet. Luonnoksen nähtävilläolon jälkeen tarkentuu, paljonko uusia rakennuspaikkoja osoitetaan, kaavakartassa erotettu toivotut ja laskennalliset rakennuspaikat. Kaavakartan esittely, rakennuspaikat ja kaavamerkinnot. Vaikutusten arviointi.

3. Viranomaisten puheenvuoro

Kommentoitiin kaavamääräyksiä. Katsastettiin mitoituslaskelmat, taulukot toimitetaan kuntavastaavalle.

Markku Siira: Rantojen rakentaminen tässä kaavassa toteavaa. Alueella on paljon maataloutta ja rantarakentamisen lisääminen voi heikentää aluetta. Rantautumisen mahdollistaminen muuallakin kuin koulun rannassa, mahdollistaa rannan käytön myös kyläalueelle rakentajille. Mitoitus hyvin dokumentoitu, rannan ylirajoitus perusteltua.

Elina Saine: Hulevesien viivyttämisen suositus kaavaselostukseen. Kaava esimerkkinä seuraavia rantayleiskaavoja varten, paikan etujen ja korkean mitoituksen perustelut selostukseen. Miten laskennalliset rakennuspaikat otetaan huomioon ehdotusvaiheessa.

Taina Törmikoski: Mahdollisesti 44 § voi soveltaa rantavyöhykkeellä, väljemmät määräykset kuin ranta-alueella muuten (I-vyöhyke). Maaseutukylien kehittämistä positiivista. Kaavaselostus selkeä ja perusteellinen.

Laura Kananen: Lehdistöön juttu yleisötilaisuuden yhteydessä, hoksauttaa rakennuspaikkojen tarkistamisesta.

Jouni Laajala: Maanomistajia muistutetaan kirjeitse kaavaluonnoksen kommentoinnista ja rakennuspaikkojen tarkistamisesta.

4. Yhteenveto

Kaavaluonnos asetetaan nähtäville, lausuntopyynnöt viranomaisilta.

5. Jatkotoimenpiteet

Sovitaan tulevasta viranomaisyhteisöstä nähtävilläolon jälkeen.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti viranomaisneuvottelun kello 14.18. Muistio lähetetään kommentoitavaksi ennen lopullista jakelua.

Muistion vakuudeksi 6.9.2018

Hanna Jokela

TIITONRANNAN KYLÄYLEISKAAVA

Aihe: Kaavaneuvottelu
Aika: keskiviikkona 29.5.2019 klo 13.00-14.16
Paikka: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Veteraanikatu 1, 90130 Oulu

Osallistujat/kutsutut:

Elina Saine	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Markku Siira	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/alueidenkäyttöryhmä
Jouni Laajala	Haapajärven kaupunki
Laura Kananen	Peruspalvelukuntayhtymä Selänne
Satu Fors	Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy

1. Avaus ja järjestäytyminen sekä osanottajien toteaminen

Puheenjohtajana toimi Elina Saine ja muistion laati Satu Fors.

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13:00. Kokouksen asialista ja liitteenä olevat asiakirjat (*alustavat vastineet, kaavaluonnos ja kaavaselostus liitteineen eivät ole muuttuneet nähtävilläolon jälkeen*) on lähetetty etukäteen tutustumista varten sähköpostilla kokoukseen kutsutuille. Todettiin, että kaikki kutsutut ovat paikalla.

2. Kaavaluonnoksesta saatu palaute

Satu Fors esitteli lyhyesti kaavaluonnoksesta saadun palautteen. Esittelyn yhteydessä keskusteltiin asioista ja sovittiin, miten edetään kaavaehdotusvaiheeseen.

- Maisema-alueet
 - o Kaavaluonnoksessa yhtenä rajauksena esitetty maisema-alue tarkennetaan maakuntakaavan mukaiseksi, eli kaavaehdotuksessa esitetään erikseen valtakunnallisesti arvokas ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.
- Hulevesien käsittely
 - o Kaavaehdotukseen lisätään määräys, jonka mukaan hulevedet tulee imeyttää kiinteistöllä.
 - o Rakennustapaohjeessa voidaan antaa tarkempia ohjeita hulevesien imeyttämisestä ja viivyttämisestä.
- Maatilojen suojavyöhykkeet
 - o Maatilojen suojavyöhykkeiden määräytymisperusteet tarkennetaan kaavaselostukseen.
 - o Kaavaselostukseen lisätään lyhyt kuvaus uudesta eläinsuoja-asetuksesta.
 - o Huom. Vaikka uusia eläinsuojia ei rakennettaisi alueelle, voidaan tyhjiä rakennuksia vuokrata esim. vasikoiden kasvatukseen isommille kaava-alueen ulkopuolella sijaitseville tiloille.
 - o Tarkistetaan tilat, joille suojavyöhyke on osoitettu.
- Tieliikennemelu
 - o Tiitonrannantien teoreettinen melualue lisätään kaavakarttaan.
 - o Teoreettinen melualue on olemassa ELY-keskuksella (Jussi Sääskilahti), tarkistetaan, onko Tiitonrannantien melu mallinnettu keskustan yleiskaavatyön yhteydessä.
- Muut pienet tarkennukset, jotka korjataan ehdotusvaiheeseen

- o Arkeologinen inventointi ja luontoselvitys lisätään kaava-aineistoon.
 - o Maakuntakaavan tilanne päivitetään.
 - o Tulvakorkoa tarkennetaan.
 - o Tiitonrannantien kevyen liikenteen yhteys ulotetaan kaava-alueen pohjoisreunaan asti.
- Kaksi mielipidettä, joissa toivotaan lisää rakennuspaikkoja
 - o Törmälän (5:185) rakennuspaikkatoive kyläalueella voidaan toteuttaa MA-alueen rajauksen tarkennuksella. Rakennuspaikka ei heikennä maiseman arvoja, ja paikka sijoittuu yhdyskuntarakenteellisesti hyvälle paikalle.
 - o Pesosen (152:8) rakennuspaikkatoivetta rantavyöhykkeellä ei voi toteuttaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun vaarantumatta.

3. Mitoitus ja rantasaunat

ELY-keskuksen lausunnossa huomautetaan, että rantasaunojen sijoittaminen MA-alueelle on ristiriidassa MA-alueen kaavamerkin kanssa. Lisäksi saunat ovat mitoituksellisesti ylimääräisiä rakennuspaikkoja.

Markku Siira ja Elina Saine tarkensivat ELY-keskuksen kantaa kaavaluonnoksessa osoitettuihin rantasaunoihin ja muistuttivat rantojen suunnittelun mitoitusperiaatteista.

- Jokainen rantaan (rakennusluvalla) rakennettava rakennus on koostaan riippumatta rantaa varaava.
- Tasapuolisuus tarkoittaa sitä, että samanlaisten alueiden maanomistajia kohdellaan samalla tavalla. Alueiden välillä voi olla eroja.
- Pihapiiriin kuuluviksi rakennuksiksi luetaan noin 30 metrin etäisyydellä toisistaan olevat rakennukset.
- Periaatteena on, että rantasaunan tulisi sijaita pihapiirissä, jotta se ei muodostaisi omaa rakennuspaikkaansa. Vanhoille maatilakeskuksille on perinteisesti sallittu saunan rakentaminen pihapiirin ulkopuolelle.
- ELY-keskus suosittelee pihapiirin ulkopuolella sijaitsevien rantasaunojen poistamista kaavaehdotuksesta. Rantasaunat ovat mitoituksellisesti ylimääräisiä ja ne heikentävät Tiitonrannan alueen maisemaa Haapajärven vesialueen suuntaan.

Jouni Laajala ja Laura Kananen kertoivat Haapajärven kaupungin näkemyksen rantasaunojen osoittamisesta yleiskaavassa.

- Kaupungin tavoitteena on, että kaikilla rantavyöhykkeelle sijoituvilla kiinteistöillä olisi yhdenvertainen oikeus käyttää rantaa ja rakentaa rantasauna riippumatta siitä, kuinka kaukana rannasta pihapiiri sijaitsee.
- Kaupungin näkemyksen mukaan pieni rantasauna, jota ei voi lohkoa omaksi kiinteistöksen, ei ole mitoituksellisesti ylimääräistä rakentamista, vaan kuuluu rannalla asujien rakennusoikeuteen.
- Rantarakentaminen on kaupungille tärkeä vetovoimatekijä uusien asukkaiden houkuttelemisessa.
- Kaupunki on valmis varmistamaan kaavamääräyksillä, että rantasaunat ovat mahdollisimman pieniä ja maisemaan sopivia, eikä niitä voi muuttaa loma-asunnoiksi.

Rantasaunojen osalta todettiin lopuksi, että vaikka ELY-keskus kehottaa kaupunkia poistamaan rantasaunat yleiskaavasta, päätösvalta asiassa on kaupungilla.

4. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet

Tiitonrannan kyläyleiskaavaehdotus pyritään viemään teknisen lautakunnan käsittelyyn elokuussa 2019 ja nähtäville syyskuussa 2019.

5. Kokouksen päättäminen

Elina Saine päätti kokouksen klo 14:16.

Muistion vakuudeksi

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Satu Fors'.

Satu Fors

TIITONRANNAN KYLÄYLEISKAAVA

Valmisteluvaiheen palaute ja vastineet kaavaluonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.

Tiitonrannan kyläyleiskaavan valmisteluvaiheen aineisto asetettiin nähtäville 1.2. – 4.3.2019 väliseksi ajaksi. Yleiskaavaluonnoksesta saatiin kaksi mielipidettä ja viisi lausuntoa. Lausunnon jättivät Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan museo, Museovirasto, Peruspalvelukuntayhtymä Selänne ja Jokilaaksojen pelastuslaitos. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Haapajärven Lämpö Oy ilmoittivat, että eivät anna lausuntoa kaavasta.

1 LAUSUNNOT

1.1 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 5.3.2019

"Kaavaluonnos on ollut nähtävillä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri vastuualueilla ja yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

Ympäristö ja luonnonvarat-vastuualue

Kaavaluonnosselostus on pääosin selkeä ja kaavan tavoitteet sekä kaavaratkaisu on perusteltu hyvin. Lähtötiedot alueelta ovat kattavat. Nähtävillä olevaan kaava-aineistoon ei kuitenkaan sisällynyt kaavatyössä hyödynnettyä, kesällä 2018 tehtyä arkeologista inventointia eikä vuonna 2011 tehtyä luontoselvitystä. Nämä tulisi lisätä nähtäville menevään aineistoon ehdotusvaiheessa. Maakuntakaavoituksen osalta Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa kolme vaihemaakuntakaavaa, joten selostuksessa olisi parempi viitata Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoihin, ei maakuntakaavaan, joka muistuttaa vuonna 2006 lainvoiman saaneesta kokonaismaakuntakaavasta.

Kaava-alueen pohjoisosa on osittain valtioneuvoston vuoden 1995 periaatepäätöksen mukaista valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita ja osittain ympäristöministeriön MAPIO-työryhmän 11.1.2016 mukaista valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi esitettyä aluetta. Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa alueet on esitetty erillisinä alueina eli valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena (Kalajokilaakso) ja maakunnallisesti arvokkaaksi (Kalajokilaakson viljelymaisemat). Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty vain laajempi Kalajokilaakson viljelymaisemien aluerajaus maisemallisesti arvokkaana alueena. Kaavamääräyksen sisältö on hieman liian yksinkertaistettu. Lisäksi kappaleessa 7.2.3 ja kuvassa 8 Kalajokilaakson viljelymaisemat-alueita nimitetään virheellisesti maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi, sillä 2. vaihemaakuntakaavassa on myös "pelkkiä" maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Näiden kahden maisema-alueen kaavamerkintöjä tulisikin pohtia uudelleen ja kaavamääräys(i)en sisältöä tarkentaa.

Uusien rantasauvojen sijoittaminen maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA) on ristiriidassa ko. kaavamääräysten kanssa. Maisemallisesti arvokkaan peltoalueen kaavamääräyksenä on että: "Kulttuurimaiseman kannalta arvokas peltoalue, joka on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamis- ja toimenpiderajoitus. Alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden laaja-alaista istuttamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa. Alueella sallitaan maataloutta palveleva rakentaminen. Rakennukset tulee sijoittaa olemassa olevien talouskeskusten läheisyyteen tai maisemallisesti sopiville reuna-alueille."

Uusia rantasauvoja ei tulisi osoittaa ko. ranta-alueelle (MA), koska kaavaluonnoksessa osoitetut saunat eivät ole maataloutta palvelevia rakennuksia, eivät sijoitu samaan pihapiiriin ja käytännössä jokainen sauna muodostaa uuden rakennuspaikan, jota ei ole mitoituksessa otettu huomioon.

Kaavaluonnoksessa ei ole riittävällä tavalla huomioitu hulevesien käsittelyä vuonna 2014 voimaan tulleen MRL 13 a- luvun mukaisesti. Toisin kuin esimerkiksi kaavaselostuksen luvussa 7.6 Vesihuolto todetaan, hulevesiä ei saa johtaa vesistöön vaan ne tulee imeyttää kiinteistöllä, mikäli niitä ei johdeta vesihuoltolaitoksen hulevesiverkostoon (MRL 103 f §). Kaavamääräyksiä tulee täydentää ehdotusvaiheessa hulevesien käsittelyn osalta. Rakentamisen alimmat sallitut rakentamiskorkeudet ovat tulvien osalta hyvät. Kaava-aineistoon olisi kuitenkin hyvä lisätä metrimääräistä tietoa ylimmistä tulvakorkeuksista sekä tieto siitä, mitä koordinaattijärjestelmää kaavakartalla ja tulvakorkeuksien määrittelyssä on käytetty.

Olevia maatilakeskuksia (AM) ympäröivät ohjeelliset suojavyöhykkeet. Kaavaselostuksesta ei käy ilmi, millä periaatteilla ohjeelliset suojavyöhykkeet on muodostettu tai onko niissä esimerkiksi huomioitu 1.2.2019 voimaan tulleessa valtioneuvoston asetuksessa ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) olevia vähimmäisietäisyyksivaatimuksia. Asetus koskee uusia eläinsuojia, laajennusosia ja uusia lannan varastointitiloja. Vaikka asetusta sovelletaan vain vireille tuleviin ilmoituksenvaraisten eläinsuojien ilmoituksiin eikä asetusta aiheuta muutoksia ympäristöluvan ja saaneille eläinsuojille, niin lähialueelle sijoittuva uusi asutus voi estää maatilalan laajenemisen. Kaavaselostusta tulee täydentää tältä osin ja tarvittaessa muuttaa ohjeellisten suojavyöhykkeiden kokoa mautilojen tulevaisuuden kehittämisen turvaamiseksi.

Luonnonsuojelun kannalta kaavaluonnoksesta ei ole huomauttamista.

Tieliikenteen melualueiden sijainti ja laajuus tulee arvioida ja esittää kaavassa melualuemerkinnällä myöhempiä suunnittelua varten. Melualueiden määrittämisperusteet tulee esittää kaavaselostuksessa. Kohteet joissa on tai joihin on suunniteltu melulle herkkää toimintaa, tulee varustaa tarpeen mukaan meluntorjuntatarvemerkein. Meluntorjunnasta annettavassa koko kaava-alueella koskevassa yleisessä määräyksessä tulee viitata myös valtioneuvoston päätöksen 993/1992 ulkomelutason ohjearvoihin. Uudet rakennuspaikat tulisi ensisijaisesti sijoittaa alueille, joilla melun ohjearvot eivät ylity.

Liikenne ja infrastuktuuri-vastuualue

Tiitonrannan kyläyleiskaavan liikenneverkko perustuu autoliikenteen osalta nykyiseen verkkoon, jonka pääyhteytenä toimii Tiitonrannan yhdystie nro 7630. Kaava-alueen eteläosa tukeutuu Kalakankaan yhdystiehen nro 7623. Kevyen liikenteen verkostoa ei kaava-alueella ole.

Kaavaluonnoksessa uusia autoliikenteen väyliä ei ole esitetty, mutta uudet kevyen liikenteen väylät on esitetty Tiitonrannantien Elämänjärventien risteyksestä Tiitonrannan koululle saakka. Koululta pohjoisen suuntaan on osoitettu mm. viljelysteitä ja polkuja noudatteleva ulkoilureitti. Kalakankaantielle uusi kevyen liikenteen väylä on esitetty Haaganperäntien liittymään saakka. ELY-keskuksen liikennevastuualueen mielestä Tiitonrannantien kevyen liikenteen yhteys voisi tavoitetilanteessa ulottua kaava-alueen pohjoisrajalle saakka. Mikäli kaavassa halutaan esittää väylien kiireellisyysjärjestys, niin koululta pohjoisen suuntaan voisi käyttää yhteystarvemerkin. Mikäli kevyen liikenteen yhteys osoitetaan luonnoksen mukaisesti pelkästään viljelysteitä ja polkuja hyödyntävänä ulkoilureittinä, niin sen toimivuutta erityisesti talviaikana ei voi varmistaa.

Jatkotoimenpiteet

Hankkeesta olisi hyvä järjestää työneuvottelu ennen kaavaehdotuksen nähtävillemenoa.”

Kaavoittajan vastine:

Arkeologinen inventointi ja luontoselvitys lisätään kaavaselostuksen liitteeksi.

Selostuksesta poistetaan viittaus vuonna 2006 lainvoiman saaneeseen kokonaismaakuntakaavaan.

Kaavakarttaa ja kaavaselostusta täydennetään ja tarkennetaan maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden osalta.

MA-alueen kaavamerkintään lisätään, että rantasaunan saa rakentaa sille erikseen osoitetulle paikalle. Rantasaunojen rakentamista ohjataan niin, että saunat eivät heikennä maiseman arvoja tai muodosta uutta loma-asunnon rakennuspaikkaa. Kaupungin näkemyksen mukaan kaikille rantavyöhykkeellä sijaitseville rakennuspaikoille kuuluu oikeus rakentaa rantasauna.

Kaavamääräyksiä ja kaavaselostusta täydennetään hulevesien käsittelyn osalta MRL 13 a -lukuun perustuen.

Alin rakentamiskorkeus metreinä ja korkeusjärjestelmä lisätään kaavakartalle ja kaavaselostukseen. Tietoa alimman rakentamiskorkeuden määrittämisestä Tiitonrannan alueella on saatu ELY-keskukselta.

Kaavaselostukseen täydennetään tiedot siitä, millä perusteilla maatilojen suojavyöhykkeet on määriteltä kaavakartalle. Suunnittelualueella ei sijaitse eläinsuojia, eikä ole tarkoituksenmukaista, että uusia eläinsuojia rakennettaisiin näin lähelle asutusta.

Suunnittelualueelta ei ole olemassa melumallinnusta tai mittaustietoa tieliikennemelusta. Teoreettisen melualueen leveys Tiitonrannantiellä ja Kalakankaantiellä on pyydetty ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualueelta. Liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualue on ohjeistanut, että teoreettista melualueita ei tule merkitä kaavakartalle laskentaan liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi. Sen sijaan tieliikenteen meluhaitta kuvataan kaavaselostuksessa, ja kaavakartalle merkittävät uudet rakennuspaikat sijoitetaan teoreettisen melualueen ulkopuolelle. Melua koskevaan kaavamääräykseen täydennetään viittaus valtioneuvoston päätökseen 993/1992 sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 545/2015.

Tiitonrannantien kevyen liikenteen yhteys ulotetaan kulkemaan kaava-alueen pohjoisrajaan asti

1.2 Jokilaaksojen pelastuslaitos, 4.2.2019

"Haapajärven kaupunki on esittänyt lausuntopyyntöä Jokilaaksojen pelastuslaitokselle liittyen Tiitonrannan kyläyleiskaavaluonnokseen. Jokilaaksojen pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen."

Kaavoittajan vastine:

Lausunto merkitään tiedoksi.

1.3 Museovirasto, 29.1.2019

"Haapajärven kaupunki on pyytänyt Museoviraston lausuntoa Tiitonrannan kyläyleiskaavaluonnoksesta. Museovirasto arvioi kaavan vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun näkökulmasta. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman asiassa Pohjois-Pohjanmaan museo toimii lausunnonantajana.

Kyläyleiskaavan vireilletulovaiheessa Museovirasto arvioi 10.4.2018 kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, ja kiinnitti huomioita lähinnä muutamiin vanhempiin arkeologisiin löytöihin

alueella. Niihin ei aiempien selvitysten yhteydessä ollut saatu selvyyttä, ja virasto edellytti kaavan valmistelun yhteydessä tehtävää arkeologista inventointia.

Lausunnolla olevan kaavaluonnoksen selostuksen mukaan arkeologinen inventointi alueella on toteutettu kesällä 2018 ja sen raportti on valmistunut 10.9.2018. Inventoinnissa ei kuitenkaan aikaisemmilta irtolöytöpaikoilta tullut ilmi uusia muinaisjäännöskohteita tai Sorolan alueen löytöpaikasta tullut uusia löytöjä. Lisäksi todetaan kartoitetun kuusi esiselvityksessä noussutta mahdollista kohdetta, jotka olivat 1700-luvun kantatalon paikkoja ja muiden lähihistorian rakennusten perustuksia. Aivan kaava-alueen eteläosassa sijainneen ja peruskartalle merkityn Lahdenojan pohjoisrannan tervahaudan todettiin tulleen hävitetyksi. Museoviraston tiedot toteutetusta inventoinnista perustuvat kaavaselostukseen, koska inventointiraporttia ei ole Museovirastolla.

Tiitonrannan kyläyleiskaavaluonnoksen alueella ei tehtyjen arkeologisten selvitysten perusteella ei muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettuja kohteita tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita, joiden osoittaminen kaavassa olisi tarpeen. Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön suojeluasiassa huomautettavaa.”

Kaavoittajan vastine:

Lausunto merkitään tiedoksi. Arkeologinen inventointi lisätään kaavaselostuksen liitteeksi.

1.4 Pohjois-Pohjanmaan museo, 14.3.2019

”Haapajärven kaupungin tekniset palvelut on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Haapajärven Tiitonrannan kyläyleiskaavan luonnoksesta. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä ja arvokkaita maisema-alueita.

Tiitonrannan kyläyleiskaavan suunnittelualue sijaitsee Haapajärven keskustan läheisyydessä, keskustasta katsoen Haapajärven vastarannalla. Alue käsittää Haapajärven länsirannan viljelyaukion ja ulottuu Pukkilanlahdelta Isosaarelle asti. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 537 hehtaaria.

Haapajärven kyläyleiskaavan luonnoksessa on huomioitu suunnittelualueen osittainen sijainti Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Samoin on huomioitu asianmukaisin kaavamerkinnoin ja -määräyksin suunnittelualueella sijaitsevat kolme paikallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista kohdetta: Kuusisto, Anttila ja Kallio.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Haapajärven Tiitonrannan kyläyleiskaavaluonnoksesta rakennetun kulttuuriympäristön ja arvokkaiden maisema-alueiden osalta.

Kaavoittajan vastine:

Lausunto merkitään tiedoksi.

1.5 Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, 25.2.2019

”Haapajärven kaupungin tekninen lautakunta on 29.1.2019 päivätyllä kirjeellään pyytänyt Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristölautakunnalta lausuntoa, joka koskee Tiitonrannan kyläyleiskaavan valmisteluvaihetta. Nähtävillä on ollut 26.1.2019 päivätty yleiskaavaluonnos sekä osayleiskaavan selostus liitteineen sekä 7.1.2019 päivätty osallistumis- ja arviointisuunni-

telma. Lisäksi aineistossa on ollut ote kaavakartasta, muistiot viranomaisneuvotteluista, rantavyöhykkeen mitoituslaskelma, kyläalueen mitoituslaskelma, kyselyjen yhteenvedot (26.9.2018), laskennalliset rakennuspaikat (16.1.2019) sekä rakennustapaohje (26.9.2018).

Lausunto:

Rakennustarkastaja on ollut mukana kaavoitusprosessin eri vaiheissa ja saanut esittää mielipiteitä mm. rakennustapaohjeen sisältöön sekä kaavamerkintöjen sisältöön. Rakennustarkastajan antamat kannanotot on pääosin otettu huomioon kaavaluonnoksen laadinnassa.

Tiitonrannantiellä on paljon liikennettä. Kaavassa osoitettujen rakennuspaikkojen toteuduttua liikenne lisääntyy entisestään. Koulun tiloja ja piha-aluetta hyödyntää ilta-aikaan mm. kansalaisopisto. Kaavassa osoitetun kevyen liikenteen väylän toteuttaminen parantaisi alueen liikenneturvallisuutta merkittävästi.

Koulun tontti on kaavassa osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi, tontille tulisi osoittaa myös riittävä suurin sallittu rakennusoikeus joko kokonaisrakennusoikeutena tai tehokkuuslukuna. Kaavassa määritelty rakennusoikeus helpottaisi mahdollisten tulevien rakennushankkeiden lupaharkintaa.

Kaavassa tulisi esittää alin rakentamiskorkeus myös valtakunnallisessa N2000- korkeusjärjestelmässä.

Kaavoittajan vastine:

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty kevyen liikenteen väylä Tiiton koululle on koettu sekä osallisten, että kaupungin taholta tärkeäksi. Tiitonrannan kyläyleiskaavassa annetaan mahdollisuus kevyen liikenteen väylän rakentamiseen, mutta päätös asiasta tehdään kaavaprosessin ulkopuolella.

Yleiskaavaehdotuksessa annetaan Tiiton koululle rakennusoikeus ja mahdollistetaan rakennusluvan myöntäminen koululle suoraan MRL 44 §:n perusteella.

Alin rakentamiskorkeus esitetään kaavaselostuksessa N60- korkeusjärjestelmän lisäksi myös N2000 -järjestelmässä.

2 MIELIPITEET

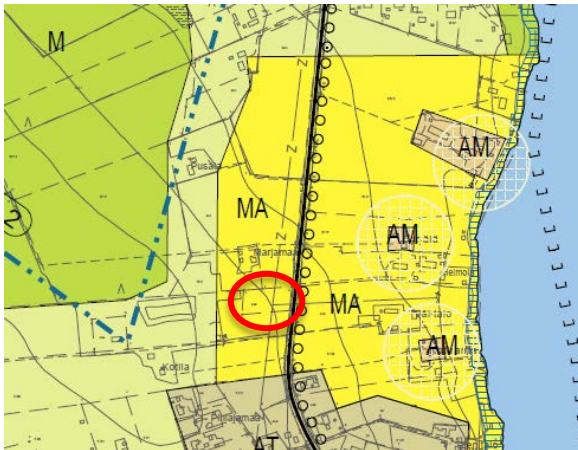
2.1 Heikki Törmälä, 3.3.2019

"Miten on mahdollista, että tonttini 5:185 on määritelty arvokkaaksi peltonäkymäksi, vaikka metsän reunaan on vain vajaa sata metriä ja viereiselle tontille on rakennusoikeus, vaikka epäilen, ettei maanomistaja ole edes hakenut sitä. Kyseinen maa on Virtasen Hannun pelto. Minun tontti on lohkottu jo vuonna 1985 ja siinä on tieliittymälupa jo olemassa. En voi ymmärtää, ettei siihen voi rakentaa muuta kuin navetan! Toivon muutosta tontin suhteen. Toivottavasti järki voittaa..."

Kaavoittajan vastine:

Tiitonrannan kyläyleiskaavan maisemallisesti arvokkaiden peltoalueiden (MA) rajaukset perustuvat aikaisempiin selvityksiin ja Haapajärven keskustan osayleiskaavaan, jossa mielipiteen esittäjän omistama tila on osoitettu MA-alueeksi. Vuonna 2007 tehdyn maisemakuva-analyysin mukaan avoimen peltoalueen päänäköymäsuunta on tällä alueella Tiitonrannantieltä jokea kohti. Maisemakuva-analyysin ja keskustan osayleiskaavan laatimisen jälkeen kyseessä olevalle peltoalueelle on rakennettu kaksi uutta omakotitaloa.

Maisemapellon rajausta voidaan kaavoittajan näkemyksen mukaan harkita uudelleen. Pelto- maisema on Tiitonrannantien länsipuolella rikkonainen, ja sitä ovat entisestään sulkeneet alueelle rakennetut uudet omakotitalot. Maisemapellon rajauksen muuttamisen myötä tilalle 5:185 tulee mitoituslaskelman perusteella yksi uusi rakennuspaikka.

Ote Haapajärven keskustan osayleiskaavasta 2035 sekä ote Maanmittauslaitoksen ajantasaisesta ilmakuvasta.

2.2 Markku ja Matti Pesonen, 4.3.2019

"Mielipiteen ilmaisu Haapajärven kunnan, Tiitonrannan kyläyleiskaavaan.

Emme hyväksy vireillä olevaa kyläyleiskaavaa, koskien Kiinteistötunnus 69-401-152-8 Ranta. Alueella on (1) rakennus, ja sille on suunnitelmassa ehdotettu (1) rakennusta. Koko alue on kuitenkin 2 hehtaaria, 35 aaria pinta-alaltaan.

Rantavyöhykkeen mitoituslaskelmissa on saatu, Karttarantaviiva alueita 162,1m sekä Muunnettu rantaviiva mitoittavilla alueilla yhteensä 162,1m. Nämä metrimäärät ja alueella vaadittava 2500 neliön tonttikoko ylittivät reilusti.

Miten on mahdollista, että 20 vuotta sitten Haapajärven kaupungin kiinteistöinsinööri Kivinen, pystyi kyseiselle alueelle suunnittelemaan (3) rakennus paikka ja niihin rantasaunat myös??!

Kyseinen alue kuitenkin Tiitonrannan parhaalla paikalla. Kyseistä aluetta on mahdollista saada hyödynnettyä rakennusten ja virkistys alueena paremminkin. Kuin jättämällä alue viheralueeksi.

Suurta epäoikeudenmukaisuutta ja ei lähellekkään tasaarvoista kohtelua rakennuspaikkojen määrässä ja sijainnissa tapahtuu raja/viereisellä tontilla, 69-401-152-9 Särkiniemi. Kyseisellä alueella on jo (2) rakennusta. Lisäksi Rantavyöhykkeen suunnitelmissa ehdotetaan uutta (1) rakennusta. Muunnettu rantaviiva alueella on 98,9m.

Miten on mahdollista että alle 100 metriä rannasta saa rakentaa?! Ja Rantavyöhykkeelle?!

Lisäksi, miten ylimpänä olevan rakennuksen rantanäkymä säilyy ja turvataan kyseisellä tontilla, kun rakennuksen ja rannan väliin rakennetaan uusi talo???

Tätä Emme tule Hyväksymään.

Muistutan myös siitä, että useissa kunnissa ympäri Suomea, rantaviivaan riittää 40-50metriin rantaa/ rakennus paikka. Ja nämäkin päätökset ovat ELY keskuksien hyväksymiä."

Kaavoittajan vastine:

1. *Mielipiteen esittäjän omistama kiinteistö on kaksiosainen. Toinen osa sijaitsee kyläalueella ja toinen osa rantavyöhykkeellä. Mielipide koskee rantavyöhykkeellä sijaitsevaa tilan osaa.*

Rantavyöhykkeellä sijaitsevalla tilalla 152:8 on karttarantaviivaa 162,1 metriä. Haapajärvi on tilan kohdalla leveä, ja rantaviivan muuntamisen kerroin on 1. Näin ollen tilan laskennallinen/muunnettu rantaviiva on 162,1 metriä. Tilalla 152:8 on yksi olemassa oleva rakennuspaikka, joka lasketaan käytetyksi rakennusoikeudeksi.

Tilan 152:8 emätila on viereinen tila 152:1. Tilalla 152:1 on yksi olemassa oleva rakennuspaikka. Tilojen 152:8 ja 152:1 rakennusoikeus lasketaan emätilaperiaatteen mukaisesti yhtenä kokonaisuutena.

Muunnetun rantaviivan pituuteen perustuvan mitoituslaskelman perusteella tiloille 152:8 ja 152:1 sallitaan yhteensä kolme rakennuspaikkaa. Molemmat tilat ovat käyttäneet yhden rakennuspaikan. Yksi uusi rakennuspaikka annetaan suuremmalle tilalle 152:8. Uuden rakennuspaikan lisäksi tilalla 152:8 oleva nykyinen huonokuntoinen asuinrakennus voidaan korvata uudella.

2. *Tiitonrannan kyläyleiskaava on laadittu ns. puhtaalta pöydältä, eikä kaavalla ole mahdollista ottaa kantaa menneisiin päätöksiin. Ennen tämän kaavan laatimista alueelle on paikoitellen sallittu tiivistäkin rakentamista. Tiitonrannan kyläyleiskaavassa määritellään yhtenäiset periaatteet rakentamiselle nykytilanteen pohjalta. Koko rantaviivaa ei lain-säädännön puitteissa ole mahdollista rakentaa täyteen, vaan alueelle tulee jäädä myös rakentamisesta vapaita ranta-alueita.*
3. *Mielipiteessä kommentoidun tilan 152:9 rakennusoikeus on laskettu samalla periaatteella kuin tilan 152:8. Tilan omistaja ei aio hyödyntää uutta rakennuspaikkaa.*
4. *Yleiskaavamääräyksen perusteella muun kuin saunarakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä.*

5. *Tiitonrannan kyläyleiskaavan alueella ei sovelleta Haapajärven rakennusjärjestyksessä mainittua 40 metrin rantaviivamitoitusta, jota on voitu käyttää tapauskohtaisen poikkeuslupaharkinnan perusteena.*

LIITE 6: RANTAVYÖHYKKEEN MITOITUSLASKELMA

7.1.2019

Kiinteistöt						Rantaviiva		Muunnetun rantaviivan laskenta	Lahti						Niemi						Huomiot	Laskenta							
Kiinteistötunnus	Tilan nimi	Kiinteistön rekisteröintipäivä	Emätila	Emätilan rek.päivä	Mitoitukseen vaikuttavat rakennukset *	Karttarantaviiva mitoitettavilla alueilla yhteensä (m)	Muunnettu rantaviiva mitoitettavilla alueilla yhteensä (m) (**)	Ei muunnosta (Kerroin 1)	Muunnettavat yhteensä (ennen muunnosta)	leveys <100m	kerroin 0,25	leveys 100-200	kerroin 0,5	leveys 200-300	kerroin 0,75	leveys <50m	kerroin 0	leveys 50-100m	kerroin 0,5	leveys 100-150m		kerroin 0,75	Mitoitus 19 rakennuspaikkaa/muunnettu rantaviivakilometri	Emätilan muunnettu rantaviiva	mitoitusvyöhykkeen kerroin	Emätilan laskennallinen rakennusoikeus	Emätilanrakennusoikeus pyöristettynä	Emätilan käytetty rakennusoikeus	Uudet rantarakennuspaikat
69-401-102-4	Tuomikoski	29.4.1952			ei	48,4	24,2	0	48,4		0	48,4	24,2		0		0		0		0		0,46	24,2	0,5	0,23	0	0	0
69-401-179-22	Kotiranta 1	4.4.1968			ei	62,1	31,1	0	62,1		0	62,1	31,05		0		0		0		0		0,59	31,1	0,5	0,3	0	0	0
69-401-78-50	Lahdenperä	19.1.1968			ei	67,8	33,9	0	67,8		0	67,8	33,9		0		0		0		0		0,64	33,9	0,5	0,32	0	0	0
69-401-102-22	Kotiranta	15.4.1997	69-401-102-3	29.4.1952	011	134,7	75,2	54,9	79,8		0	40,5	20,25		0	39,3	0		0		0		1,42	75,2	0,5	0,71	1	1	0
69-401-102-28	Onnela	6.8.2002	69-401-102-2	29.4.1952	011	44,1	33,1	0	44,1		0		0	44,1	33,08		0		0		0		1,64	86,7	0,5	0,82	1	2	0
69-401-102-31	Lahdenmäki	7.12.2007	69-401-102-2	29.4.1952	011	99,9	53,6	0	99,9	42,7	10,68		0	57,2	42,9		0		0		0								
69-401-102-24	Kumpulahti	28.9.2000	69-401-102-1	29.4.1952	011	53,7	40,3	0	53,7		0		0	53,7	40,28		0		0		0		5,86	310,8	0,5	2,93	3	2	1
69-401-102-25	Pukkilahti	28.9.2000	69-401-102-1	29.4.1952	011	398,6	270,5	0	398,6		0		0	360,7	270,5	37,9	0		0		0								
69-401-78-4	Hakala	11.2.1929			011	258,3	165,4	108,2	150,1	40,4	10,1	94,1	47,05		0	15,6	0		0		0		3,12	165,4	0,5	1,56	2	1	1
69-401-22-51	Laineenranta	17.2.1949			011	32,3	8,1	0	32,3	32,3	8,075		0		0		0		0		0		0,15	8,1	0,5	0,08	0	1	0
69-401-22-74	Piippo	8.11.1994	69-401-22-30	31.7.1940	011	254,3	94,7	0	254,3	98,2	24,55	11,8	5,9	85,7	64,28	58,6	0		0		0		1,79	94,7	1	1,79	2	1	1
69-401-152-8	Ranta	13.10.1992	69-401-152-1	17.7.1962	011	162,1	162,1	162,1	0		0		0		0		0		0		0	Emätila on rantavyöhykkeellä ilman omaa rantaa.	3,06	162,1	1	3,06	3	2	1
69-401-22-45	Välisarka	2.10.1947			ei	11,1	11,1	11,1	0		0		0		0		0		0		0		0,21	11,1	1	0,21	0	0	0
69-401-152-9	Särkiniemi	17.11.1998	69-401-152-2	17.7.1962	041	227,7	98,9	98,9	128,8		0		0		0	128,8	0		0		0		1,87	98,9	1	1,87	2	1	1
69-401-22-79	Pikkuvilppola	3.12.1999	69-401-22-32	29.10.1943	011	29,7	29,7	29,7	0		0		0		0		0		0		0		0,56	29,7	1	0,56	1	1	0
69-401-22-78	Filpula	13.8.1999	69-401-22-58	15.3.1958	2 x 011	53,8	43,8	40,4	13,4	13,4	3,35		0		0		0		0		0		0,83	43,8	0,5	0,42	0	2	0
69-401-22-55	Saarniranta	11.12.1952			011	12,0	12,0	12	0		0		0		0		0		0		0		0,23	12	0,5	0,16	0	1	0
69-401-22-56	Vilppola	11.12.1952			ei	98,1	98,1	98,1	0		0		0		0		0		0		0	Lievealueen osayleiskaavassa (1995) tilalle 5:125 osoitettu rakennuspaikka ei ole voimassa.	1,85	98,1	0,5	0,93		0	
69-401-5-125	Takalo	8.7.1960			041	51,5	34,6	34,6	16,9		0		0		0	16,9	0		0		0		0,65	34,6	0,5	0,36		1	

69-401-5-124	Takalo	8.7.1960			011	26,9	26,9	26,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,51	26,9	1	0,51	2	1	0
69-401-5-153	Siniranta	15.12.1975	69-401-5-69 ja 69-401-5-70*	13.9.1934	041	47,3	47,3	47,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,89	47,3	1	0,89	1	1	0
			Kiinteistöt yhdistetty 1971																									
69-401-5-188	Rantala	17.6.1986	69-401-5-83	8.9.1939	2 x 011	97,7	75,4	75,4	22,3	0	0	0	22,3	0	0	0	Vanha asuinrakennus esitetty rakennusluvassa purettavaksi	1,42	75,4	1	1,42	1	1	0				
69-401-5-245	Rantavainio	13.3.2007	69-401-5-117	4.12.1957	ei	64,6	64,6	64,6	0	0	0	0	0	0	0	0	Poikkeuslupa katsotaan käytetyksi rakennusoikeudeksi	1,22	64,6	1	1,22	1	1	0				
69-401-5-257	Tiiton koulu	16.6.2017	69-401-5-110	14.2.1957		77,9	77,9	77,9	0	0	0	0	0	0	0	0												
69-401-5-150	Anttila	13.9.1974	69-401-5-81	16.6.1939	011	54,2	54,2	54,2	0	0	0	0	0	0	0	0		1,02	54,2	1	1,02	1	1	0				
69-401-5-141	Mäntylä	23.10.1969	69-401-5-133	8.9.1964	011	36,7	36,7	36,7	0	0	0	0	0	0	0	0		0,69	36,7	1	0,69	1	1	0				
69-401-5-216	Vanha-Veikkola	17.3.1992	69-401-5-131	18.12.1963	011	50,9	50,9	50,9	0	0	0	0	0	0	0	0												
69-401-5-226	Reijola	28.6.1993	69-401-5-131	18.12.1963	011	33,6	33,6	33,6	0	0	0	0	0	0	0	0		1,59	84,5	1	1,59	2	2	0				
69-401-5-145	Tiitto	6.3.1970	69-401-5-88	5.6.1944	011	79,3	79,3	79,3	0	0	0	0	0	0	0	0		1,5	79,3	1	1,5	2	1	1				
69-401-5-250	Pienitalo	13.3.2013	69-401-5-98	3.11.1950	011	161,5	161,5	161,5	0	0	0	0	0	0	0	0		3,05	161,5	0,5	1,52	2	1	1				
69-401-5-101	Kotiranta	3.3.1951			2 x 011	152,6	129,1	121,3	31,3	31,3	7,825	0	0	0	0	0		2,44	129,1	0,5	1,22	1	2	0				
69-401-5-231	Välitalo	10.4.1997	69-401-5-135	15.6.1967	011	88,3	88,3	88,3	0	0	0	0	0	0	0	0		1,67	88,3	0,5	0,84	1	1	0				
69-401-25-21	Simola	21.12.1977	69-401-25-16 ja 69-401-25-17	21.5.1953	011	115,3	114,6	112,3	3	0	0	3	2,25	0	0	0	Omistaa myös tilan 69-401-18-63	2,16	114,6	0,5	1,08	1	1	0				
69-401-25-28	Ranta-Syrjälä	23.6.2017	69-401-25-15	21.5.1953	011, 041	104,5	104,5	104,5	0	0	0	0	0	0	0	0		1,97	104,5	0,5	0,99	1	2	0				
69-401-332-5	Vähätiitto	16.11.2000	69-401-332-0 *		011,041	139,2	70,2	-21,9	161,1	0	49,3	24,65	89,9	67,43	21,9	0	0	* Yhdistetty kiinteistöt 69-401-166-1, 69-401-25-24,69-401-25-23, 69-401-25-20, 69-401-25-19, 69-401-6-201 ja 69-401-2-152										
																		* Emätilat 69-401-166-0 rek. 12.9.1962; 69-401-25-17 rek. 21.5.1953; 69-401-25-19 rek. 27.4.196069-401-25-20 rek. 27.4.1960; 69-401-6-201 rek. 31.1.1962;										
69-401-332-6	Ketola	17.6.2005	69-401-332-0 *		011	62,1	31,1	0	62,1	0	62,1	31,05	0	0	0	0												
69-401-332-10	Rinne	2.8.2016	69-401-332-0 *		ei	76,2	44,7	0	76,2	0	49,8	24,9	26,4	19,8	0	0		2,75	146	0,5	1,38	1	3	0				
69-401-18-34	Kivirinta	11.3.1981	69-401-18-27	6.5.1964	011	126,8	28,8	-34,6	161,4	0	126,8	63,4	0	34,6	0	0												
69-401-18-35	Lomaranta	11.3.1981	69-401-18-27	6.5.1964	ei	84,3	42,1	-0,2	84,5	0	84,5	42,25	0	0	0	0												
69-401-18-45	Kivirinne	12.1.1988	69-401-18-27	6.5.1964	011	5,2	2,6	0	5,2	0	5,2	2,6	0	0	0	0												
69-401-18-36	Alaranta	11.3.1981	69-401-18-27	6.5.1964	011	47,0	23,5	0	47	0	47	23,5	0	0	0	0		1,83	97	0,75	1,37	1	3	0				
69-401-18-33	Huitila	28.11.1967			011	174,3	112,5	0	174,3	0	72,8	36,4	101,5	76,13	0	0		2,12	112,5	0,75	1,59	2	1	1				
69-401-18-44	Pellonpää	1.10.1987	69-401-18-12	31.10.1964	011	48,6	22,9	0	48,6	0	0	30,5	22,88	18,1	0	0		0,43	22,9	0,75	0,32	0	1	0				
69-401-18-55	Uusi-Kotimäki	14.5.1996	69-401-18-28	3.9.1964	011	42,5	31,9	0	42,5	0	0	42,5	31,88	0	0	0		0,6	31,9	0,75	0,45	0	1	0				

* 011 = 1 asunnon talo, 012 = 2 asunnon talo, 041=vapaa-ajan rakennus, 931 = sauna, 941=talousrakennus
 ** Muunnettu rantaviiva huomioi selkeät lahdet ja niemet sekä etäisyyden vastarannasta.

LIITE 7: Kyläalueen mitoituslaskelma

Kiinteistötunnus	Tilan nimi		m ²	ha	Pinta-alan määräämä rakennusoikeus pinta-ala taulukon mukaan	Edullisuusvähennykerroin	Laskennallinen rakennusoikeus	Käytetty rakennusoikeus	Uudet rakennuspaikat
69-401-102-22	Kotiranta		8817	0,882	1	0,75	1	0	1
69-401-102-29	Kotirinne		4877	0,488	1	0,75	1	1	0
69-401-103-12	Mäkirinne		10697	1,070	2	0,75	2	1	1
69-401-102-32	Harjanne		6559	0,656	1	0,75	1	1	0
69-401-28-105	Hedetniemi		6137	0,614	1	0,75	1	0	1
69-401-28-56	Pitkävarvi		10462	1,0462	2	0,75	2	1	1
69-401-78-67	Pöyry		66950						
69-401-78-69	Uusi-Pöyry		12384						
	YHTEENSÄ		79334	7,9334	4	0,75	3	2	1
69-401-102-23	Koivikko		3813	0,381					
69-401-102-27	Kinnarila		27705	2,770					
	YHTEENSÄ		31518	3,152	3	0,75	2	0	2
69-401-102-30	Nyppylä		7736	0,774	1	0,75	1	1	0
69-401-102-13	Mäntyrinne		5201	0,520	1	0,75	1	1	0
69-401-102-5	Koivurinne		5301	0,530	1	0,75	1	0	1
69-401-102-25	Pukkilahti		30356	3,036	3	0,75	2	0	2
69-401-78-60	Metsäkumpu		3587	0,359	1	0,75	1	1	0
69-401-5-150	Anttila		6832	0,683	1	1	1	0	1
69-401-5-141	Mäntylä		7002	0,700	1	0,75	1	0	
69-401-5-141	Mäntylä		22410	2,241	3	1	3	0	
	YHTEENSÄ								4

[illegible]

69-401-18-21	Pihlajaniemi		6846	0,685	1	0,75	1	0	1
69-401-18-58	Räisälä		4775	0,478	1	0,75	1	0	1
69-401-18-57	Mesipelto								
69-401-18-57	Mesipelto								
69-401-18-60	Sorola								
		YHTEENSÄ	30109	3,011	3	0,75	2	0	2
69-402-55-5	Tiitonranta		21863	2,186	3	0,75	2	0	2
69-401-22-63	Männikkö		5583	0,558	1	0,75	1	1	0
69-401-22-81	Koivumäki		10349	1,035	2	0,75	2	1	1
69-401-22-76	Lehtola		9304						
69-401-22-26	Ankkosenkorpi		19056						
			yht. 28360	2,836	3	0,75	2	2	0
69-401-22-75	Kotirinne		3800	0,380	1	0,75	1	1	0
69-401-22-77	Rinne		8597	0,860	1	0,75	1	1	0
69-401-22-78	Filpula		65153	6,5153	4	0,75	3	0	
			54004	5,4004	4	0,2	1	0	
		YHTEENSÄ	119157	11,9157					4
69-401-55-32	Löytty		4779	0,478	1	0,75	1	0	1
69-401-22-11	Hautasaari		20026	2,003	3	0,75	2	1	1
69-401-152-8	Ranta		19134	1,913	2	0,75	2	0	2
69-401-22-41	Peltomäki		5047	0,505	1	0,75	1	0	
69-401-22-41	Peltomäki		15784	1,578	2	1	2	1	
		YHTEENSÄ	20831	2,083					2
69-401-152-3	Kotimäki		6384	0,638	1	1	1	1	0
69-401-152-5	Laitakangas		4983	0,498	1	1	1	1	0
69-401-22-18	Riihimäki		2429	0,243	0	1		1	0
69-401-22-83	Marjarinne		5357	0,536	1	1	1	1	0
69-401-22-16	Marjakangas		6889	0,689	1	1	1	1	0
69-401-270-0	Kivimäki		27154	2,715	3	1	3	1	2
69-401-269-2	Pikku-Pellonpää		9315	0,932	1	1	1	0	1
69-401-271-8	Niskakoski		5046.	0,505	1	1	1	1	0
69-401-271-4	Saanala		5476	0,548	1	1	1	0	1
69-401-269-1	Niittykukka		4105	0,411	1	1	1	1	0

69-401-271-2	Kuusirinne		24557	2,456	3	1	3	1	2
69-401-271-1	Peltorinne								
69-401-268-2	Kuoppakangas								
69-401-22-74	Piippo		24569	2,457	3	1	3	0	3
69-401-22-73	Kolmio		2488	0,249	0	1	0	1	0
69-401-22-38	Kumpu		10532	1,053	2	1	2	1	1
69-401-22-14	Ojansivu		14107	1,411	2	1	2	1	1
69-401-22-6	Puute		18000	1,800					
69-401-22-34	Puute 2		6519	0,652					
		YHTEENSÄ	24519	2,452	3	1	3	0	3
69-401-152-7	Rinne		18445	1,845	2	1	2	1	1
69-401-152-10	Koivisto		16939	1,694	2	1	2	0	2
69-401-22-80	Peltola		10008	1,001	2	1	2	1	1
69-401-22-47	Karistonlisä		5446	0,545	1	0,2	0	1	0
69-401-22-42	Karisto		3798	0,380	1	0,2	0	1	0
69-401-22-9	Hietakangas		23304	2,330	3	0,75	2	1	1
69-401-22-56	Vilppola		37132						
69-401-5-125	Takalo		21141						
			58273	5,8273	4	0,2	1	1	
69-401-5-90	Vainikainen		6143						
69-401-5-260	Isotalo		15989						
69-401-5-182	Vinola		29945						
			52077	5,2077	4	0,75	3	0	
69-401-5-182	Vinola		33655						
69-401-5-260	Isotalo		11912						
69-401-5-124	Takalo		18271						
69-401-5-151	Mullikko		19099						
			82937	8,2937	4	1	4	2	
		YHTEENSÄ							4
69-401-5-156	Koivusalo		21022	2,102	3	0,75	2	1	1
69-401-5-79	Poutala		15958	1,596	2	0,75	2	1	1
69-401-5-210	Marjakangas		15401	1,540	2	0,75	2	1	1
69-401-5-206	Uusitalo		7846	0,7846					
69-401-5-85	Kujansuu		17041	1,7041					
69-401-5-32	Suojala		8472	0,8472					
			33359	3,3359	3	0,75	2	1	
69-401-5-206	Uusitalo		13120	1,312					
69-401-5-85	Kujansuu		12977	1,2977					
			26097	2,6097	3	1	3	0	
		YHTEENSÄ							4

69-401-5-35	Rujula		5188	0,519	1	0,75	1	1	0
69-401-5-67	Suikula		222	0,022	0			0	
69-401-5-246			8078	0,808	1	0,75	1	0	
69-401-5-246	Katajala		8116	0,812	1	1	1	1	
		YHTEENSÄ							1
69-401-5-209	Kuusela		2547	0,255	1	0,75	1	1	0
69-401-5-30	Isokangas								
69-401-5-142	Rinneharju	yht. 20227	2,023	3	0,75	2	3	0	
69-401-5-183	Uusi-Vinola		3450	0,345	1	0,75	1	0	1
69-401-5-143	Kangasharju		23590	2,359	3	0,75	2	0	
69-401-5-63	Vienola		4411	0,4411	1	1	1	0	
		YHTEENSÄ							3
69-401-5-54	Kangasniemi		1888	0,189	0	0,75		1	0
69-401-5-42	Hautala		8891	0,889	1	0,75	1	1	0
69-401-5-242	Sivula		8470	0,847	1	0,75	1	1	0
69-401-5-236	Kuusela		14872	1,487	2	0,75	2	1	1
69-401-5-18	Katajisto		8501						
69-401-5-238	Ylänkö		11836						
			20337	2,034	3	0,75	2	1	
69-401-5-238	Ylänkö		10414	1,041	2	1	2	0	
		YHTEENSÄ							2
69-401-5-172	Uusitalo II		4229	0,423	1	1	1	1	0
69-401-5-187	Riihelä		5416	0,542	1	1	1	1	0
69-401-5-116	Tievieri		1489						
69-401-5-232	Vanha-Välimaa		4456						
		yht. 5945	0,595	1	1	1	1	0	
69-401-5-157	Pikku Vinola		1944	0,194	0			1	0
69-401-5-259	Turvala		2398	0,240	0			1	0
69-401-5-239	Lepola		5203	0,520	1	1	1	1	0
69-401-5-113	Takahaka		20714	2,071	3	0,75	2	0	
69-401-5-57	Mannila		17075	1,708	2	1	2	1	
		YHTEENSÄ							3
69-401-5-237	Nurmikko		9681	0,968	1	1	1	2	0
69-401-5-47	Kuusisto		22629	2,263	3	0,75	2	2	0

69-401-5-178	Koivikko		4893	0,489	1	0,75	1	1	0
69-401-5-201	Koivukangas		5812	0,581	1	0,75	1	1	0
69-401-5-190	Mäntyrinne		5182	0,518	1	0,75	1	0	
69-401-5-226			5524	0,552	1	1	1	0	
		YHTEENSÄ							2
69-401-5-192	Käkelä		5195						
69-401-5-214	Rajala		5639						
		YHTEENSÄ	10834	1,083	2	0,75	2	1	1
69-401-5-98	Pientalo		11449	1,144	2	0,75	2	0	2
69-401-5-161	Koskela		20939	2,094	3	0,75	2	1	1
69-401-5-171	Uusimaa		8455						
69-401-5-235	Aaronmaa		5346						
		YHTEENSÄ	13801	1,380	2	1	2	2	0
69-401-5-170	Peltomaa		5001	0,500	1	1	1	1	0
69-401-5-203	Koivula								
69-401-5-234	Aaronpelto	yht. 5376		0,538	1	1	1	1	0
69-401-5-136	Tasanko		2101	0,210	0	1	1	1	0
69-401-5-221	Peltorinne		11119	1,112	2	1	2	0	2
69-401-5-220	Tuulensuu		4865	0,487	1	1	1	1	0
69-401-5-184	Kyyhkylä		4941	0,494	1	0,2	0	1	0
69-401-5-185	Kumpula		5064	0,506	1	0,75	1	0	1
69-402-55-38	Tienvieri		4550	0,455	1	0,75	1	1	0
69-401-25-6	Marjamaa		8455	0,846	1	0,2	0	1	
69-401-25-6			5292	0,529	1	0,75	1	0	
		YHTEENSÄ							1
69-401-25-4	Pusala		14011	1,401	2	0,2	0	1	0
69-401-5-231	Välitalo		48572	4,857	4	0,75	3	1	2
69-401-5-253	Tientaus		3900	0,390	1	0,2	0	1	0
69-401-332-9	Savela		5204	0,520	1	0,2	0	1	0
69-401-332-5	Vähätiitto		37752						
69-401-332-5	Vähätiitto		74813						
		YHTEENSÄ	112565	11,256	4	0,2	1	0	1
69-401-332-2	Pikkutiitto		9680	0,968	1	0,75	1	0	1
69-401-332-4	Mäkitiitto		11989	1,199	2	0,2	0	1	0

69-401-18-41	Heinäniemi		13865	1,387	2	0,75	2	1	1
69-401-18-53	Männikkö		5285	0,529	1	0,75	1	1	0
69-401-18-52	Koivikko		5615	0,562	1	0,75	1	1	0
69-401-5-174	Reunala		5025	0,503	1	0,75	1	1	0
69-401-5-176	Kuusela		4980	0,498	1	0,75	1	1	0
69-401-5-227	Veikkola		15112	1,511	2	0,75	2	0	2
69-401-268-1	Nalukangas		4629	0,463	1	1	1	1	0
69-401-269-4	Pikkula		3823	0,382	1	1	1	1	0
69-401-55-28	Hanhilampi		11998	1,200	2	0,75	2	1	1
69-401-5-189	Kivirinne		5263	0,526	1	0,75	1	1	0
69-401-102-19	Kotipelto		12387	1,239	2	0,75	2	1	1
69-401-103-9	Kotipiha		4858	0,486	1	0,75	1	1	0
69-401-287-1			6205	0,621	1	0,75	1	1	0
69-401-103-10	Jokiranta		32386	3,239	3	0,75	2	1	1
69-401-28-70	Hedethaaga		15370	1,537	2	0,75	2	0	2
69-401-28-105	Hedetniemi								
69-401-28-112	Lehtokangas		6315	0,632	1	0,75	1	1	0
69-401-28-111	Puuhala		4663	0,466	1	0,75	1	1	0
69-401-28-114	Aurinko		820	0,082	0	0,75	0	0	0
69-401-103-4	Lummenranta		5031	0,503	1	0,75	1	1	0
69-401-103-7	Kotipirtti		4974	0,497	1	0,75	1	1	0
69-401-28-115	Tuulirinne		7621	0,762	1	0,75	1	1	0
69-401-28-78	Rinne		9982	0,998	1	0,75	1	1	0
					• 203		191	101	104

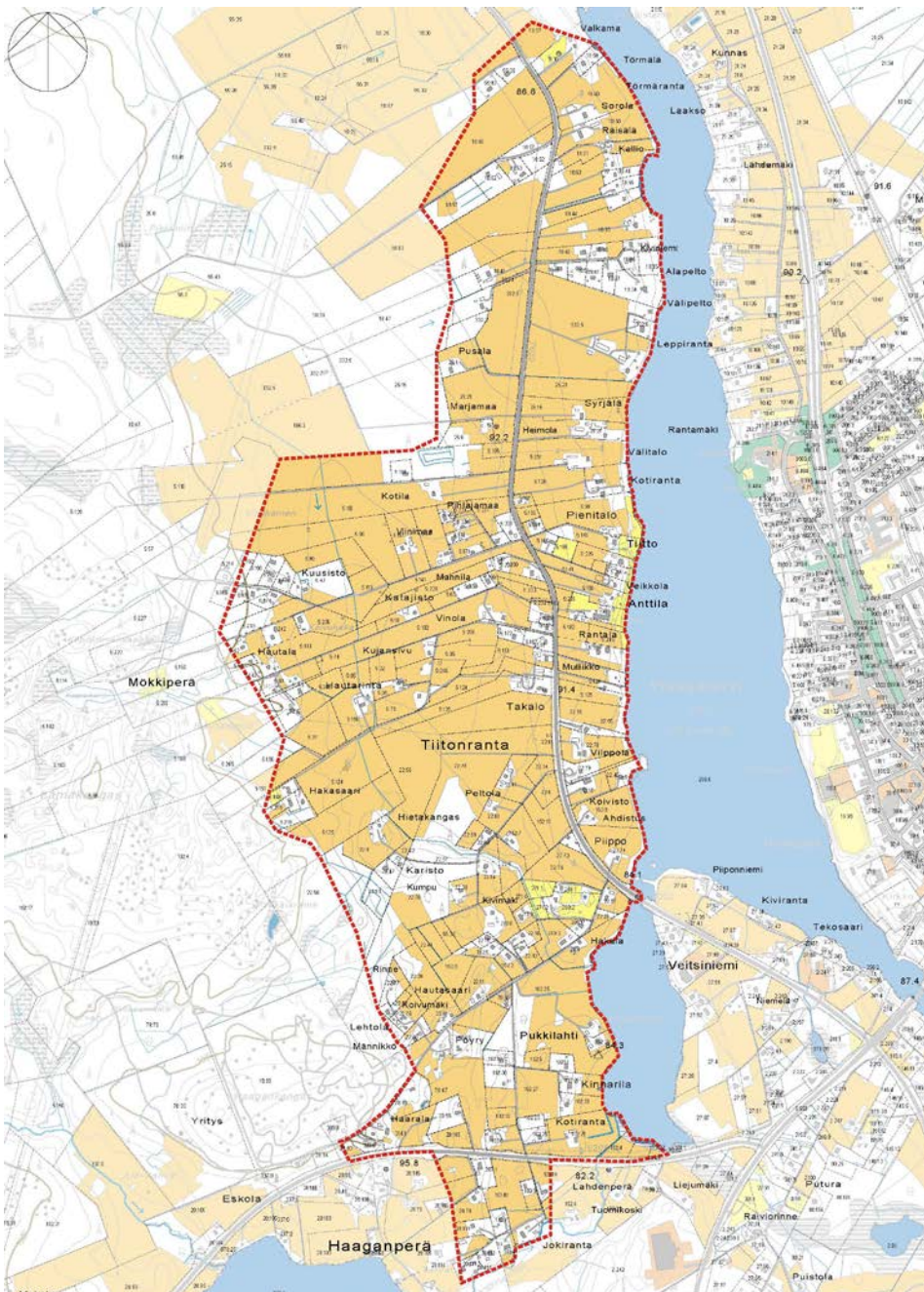

26.9.2018

Haapajärven kaupunki

ASUKAS- JA MAANOMISTAJAKYSELYN YHTEENVETO

Tiitonrannan kyläyleiskaava

1 JOHDANTO

Tiitonrannan asukas- ja maanomistajakysely toteutettiin Tiitonrannan kyläyleiskaavan lähtöaineistoksi. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa Tiitonrannan asukkaiden tavoitteita ja toiveita laadittavalle kylä- ja rantayleiskaavalle.

Kysely lähetettiin postitse 137 talouteen ja jaettiin yleisötilaisuudessa noin 50 talouteen. Lisäksi kysely oli saatavilla kaupungin internet-sivuilla. Vastausaikaa oli noin 1,5 kuukautta. Kyselyyn saatiin 75 vastausta, eli vastausprosentti oli noin 40 %. Kyselyä voidaan siis pitää kohtuullisen kattavana aineistona Tiitonrannan alueen asukkaiden ja maanomistajien toiveista yleiskaavan laadintaan.

Asukaskyselyn vastaukset on koottu kyselyn mukaisten otsikoiden alle. Tuloksista on lisäksi laadittu kartta, joka on tämän yhteenvedon liitteenä.

2 TOIMINTANNE SUUNNITTELUALUEELLA

2.1 Taloutenne koko

Kohtaan pyydettiin merkitsemään kyselyyn vastanneen talouden koko. Tiitonrannan alueella kyselyyn vastanneista suurin osa asuu kahden asukkaan talouksissa, seuraavaksi eniten on kolmen ja neljän asukkaan talouksia. Alle 18-vuotiaita lapsia on 26 taloudessa (lapsia yhteensä 73).

1 as.	2 as.	3 as.	4 as.	5 as.	6 as.	7 as.	12 as.	13 as.
8 kpl	27 kpl	13 kpl	13 kpl	1 kpl	4 kpl	1 kpl	1 kpl	1 kpl

2.2 Oletteko alueen asukas?

Kyselyyn vastanneista alueen asukkaita on 62 ja muualla asuvia 10.

2.3 Omistatteko oman rakennuspaikkanne ohella muita maa-alueita suunnittelualueelta?

Suurin osa vastanneista, 50 vastaajaa, omistaa suunnittelualueelta vain oman rakennuspaikkansa. Muitakin maa-alueita omistaa 24 vastaajaa.

3 MAATALOUSYRITTÄJIEN TOIMINTA

3.1 Mikä on maatilanne tuotantosuunta?

Suunnittelualueen maatalousyrittäjistä kyselyyn vastasi 8, joista 6 viljelee maitaan itse. Tilojen tuotantosuunnat ovat viljanviljely, kasvinviljely sekä maa- ja metsätalous. Yhdellä tilalla harrastetaan ja kasvatetaan ravihevosiä.

3.2 Mitkä ovat tulevaisuuden suunnitelmanne koskien maatilaanne?

Maatalousyrittäjistä suurin osa jatkaa toimintaansa nykyisellään tai kehittää sitä edelleen. Suunnitteilla on kaksi sukupolvenvaihdosta ja yksi viljelymaista luopuminen.

4 TAVOITTEENNE RAKENTAMISELLE

A. Mikäli omistuksessanne on poikkeusluvalla myönnettyjä rakentamattomia rakennuspaikkoja jäljellä, onko Teillä tarkoitus rakentaa luvan mukainen rakennus itse tai myydä/luovuttaa rakennuspaikka esim. omille lapsillenne?

Suunnittelualueella on kyselyn vastausten mukaan 10 poikkeusluvalla myönnettyä rakentamattomia rakennuspaikkaa. Muutamat vastanneet ilmoittavat luovuttavansa rakennuspaikat lapsilleen. Myönnettyjen poikkeuslupien tilanne tarkistettiin vielä kaupungin maanmittausteknikon kanssa, ja todellisuudessa rakentamattomia poikkeusluvalla myönnettyjä rakennuspaikkoja on alueella yksi. Lisäksi alueella on yksi vanhassa yleiskaavassa osoitettu rantarakentamispaikka. Kyselyssä poikkeusluvalla myönnettyiksi merkityt rakennuspaikat on yhteenvetokartalla merkitty rakennuspaikkatoiveiksi.

B. Onko teillä rakennussuunnitelmia, muita tilan käyttösuunnitelmia tai haluatteko uusia rakennuspaikkoja omistamallenne kiinteistölle?

Kyselyyn vastanneilla on runsaasti erilaisia rakennussuunnitelmia, jotka on koottu seuraavaan taulukkoon. 14 vastaajaa on ilmoittanut, että heillä ei ole erityisiä rakentamissuunnitelmia. 14 vastaajaa on ilmoittanut, että ei halua uusia rakennuspaikkoja osoitettavaksi kiinteistölleen. Näistä 9 vastaajaa omistaa suunnittelualueella vain oman rakennuspaikkansa.

asuinrakennus	lomarakennus	nykyisen rakennuksen korjaus tai laajennus	rantasauna	muu, mikä?
17 kpl	0 kpl	6 kpl	8 kpl	grillimökki/-katos autotalli pihasauna asuntovaunukatos varasto/konesuoja hallirakennus viljakuivaamo leikkimökki/kesähuone

C. Mitä muita maankäytöllisiä toiveita Teillä on omistamienne maa-alueiden suhteen?

- Kaikkien maanomistajien tasapuolinen kohtelu, etenkin rantarakentamisessa.
- Yhdenvertainen kohtelu rantasaunan paikkaa määriteltäessä. Rantasauna pitäisi saada rakentaa lähemmäs rantaa (nyt saunan etäisyys rannasta 100 m).
- Sopiva asuinrakennuksen koko olisi 200-250 m², talousrakennuksen 20-40 m² ja rantasaunan 40-50 m².
- Piharakennuksia pitäisi saada rakentaa tarpeen mukaan.
- Tiitonrannantien varteen suunniteltu pyörätie pitäisi siirtää tien länsipuolelle.
- Pukilahden ranta pitäisi kunnostaa.
- Voimassa olevat rantatontit pitää huomioida uudessa yleiskaavassa.
- Haluamme myydä maa-alueet omakotitalotonteiksi.
- Omistamamme maa on maisemallisesti säilytettävää aluetta.
- Pidämme pellot maatalouskäytössä.
- Tonttien suunnittelumaksujen ja kiinteistöveron pitäisi tulla maksettavaksi vasta kun tonteille rakennetaan.

D. Mitkä paikat/alueet tulisi jättää rakentamatta? Miksi?

- Maaseutumainen maisema pitää säilyttää, eli jättää avoimia peltoalueita rakennuspaikkojen väliin.

- Joen ranta ja laajat peltoaukeat pitäisi jättää rakentamatta, koska alueiden rakentaminen vaikuttaa merkittävästi maisemaan. Pelloilla viihtyvät myös useat lintulajit.
- Rantaan ei saisi rakentaa muuta kuin rantasaunoja ja muita pieniä rakennuksia.
- Liian matalille alueille ei saisi rakentaa.
- Oman tontin läheisyyteen ei haluta uutta rakentamista
- Rannoille ei haluta lisää rakentamista ollenkaan.

E. Mitkä alueet Teidän mielestänne soveltuvat rakentamiseen?

- Pukkilahti-Haagan alue kumpuilevine maastoineen.
- Haagan alue.
- Olemassa olevat vanhat rakennuspaikat. Uutta rakentamista pitäisi harkita olemassa olevien asumusten lähelle, ei yksitellen pellon keskelle.
- Riittävän korkeat alueet.
- Peltoalueet, etenkin Tiitonrannantien järven puolella.
- Tiitonrannan alueella on paljon hyviä alueita rakentamiseen.
- Omistamani maa-alueet soveltuvat rakentamiseen.

5 MUUT MAANKÄYTÖN TARPEET JA TOIVEET

F. Tulisiko suunnittelualueelle mielestänne rakentaa ulkoilureitti/luontopolku/retkeilyreitti?

Vastaajista 17 on ulkoilureitin rakentamisen kannalla, ja 29 ei pidä sen rakentamista tärkeänä. Reittiä ehdotetaan rakennettavaksi Pukkilahden ympäri ja Haagankankaalle. Lisäksi ehdotetaan merkittyä lumikenkäilyreittiä Haagan kuntopolulta Tiitonrannan metsään.

G. Moottorikelkkareittejä?

Moottorikelkkareittejä toivoo 4 vastaajaa ja vastustaa 40 vastaajaa. Useassa kommentissa nykyisiä reittejä pidetään riittävinä.

H. Rantautumispaikka?

Rantautumispaikkaa toivoo 14 vastaajaa, ja sitä on ehdotettu Tiiton koulun rantaan, Pukkilahden rantaan ja Piipon sillan kupeeseen. Rantautumispaikkaa ei kaipaakaan 26 vastaajaa.

I. Tulentekopaikka tai laavu?

Tulentekopaikkaa toivoo 12 vastaajaa ja vastustaa 34 vastaajaa. Tulentekopaikkaa ehdotetaan rakennettavaksi Tiiton koulun rantaan ja Siiponkosken ulkoilureitin yhteyteen.

J. Jotain muuta, mitä?

Valtaosa vastaajista toivoo kevyen liikenteen väylän rakentamista Tiitonrannantien varteen Elämäjärventieltä Tiiton koululle tai Siiponkoskelle asti. Vastauksissa toistuvasti tien vaarallisuus, tietä käyttävät koululaiset ja kyläläiset sekä liian suuri ajonopeus. Kevyen liikenteen väylää tai ulkoilureittiä toivottiin myös Kalakankaantien varteen.

Lisäksi suunnittelualueelle toivottiin uimarantaa, kyläläisten yhteisiä alueita ja kevyen liikenteen siltaa Haapajärven keskustaan.

K. Mitä lähiympäristön ominaisuuksia pidätte itsellenne tärkeinä?

- Riittävän isot tontit antavat alueelle väljyyttä. Hyvä tontin koko on 0,5 ha.
- Suuri tonttikoko
- Maaseutumaisuuden säilyminen.
- Kylämäisen ilmeen säilyminen
- Maaseutumaisema, peltomaisema

- Järvinäkymä
- Pukkilahden vesistön kaunis maisema
- Metsä on lähellä ja helposti saavutettavissa
- Vaihteleva maasto
- Lähiluontopolut
- Rauhallisuus, oma rauha
- Ei valosaastetta
- Luonnollinen rantaviiva
- Haagan pururata
- Turvalliset liikuntamahdollisuudet lapsille ja eläkeläisille
- Eläimet
- Riittävän harva asutus
- Hoidettu, viihtyisä ja siisti ympäristö
- Yhteinen uimaranta
- Koulu
- Sopivan lyhyt matka Haapajärven keskustaan
- Hevosten valmennusmahdollisuudet läheisellä metsätiellä
- Yhdenvertainen oikeus rantarakentamiseen

L. Mitkä lähiympäristön paikkoja tai ominaisuuksia pitäisi mielestänne kehittää ja miten?

- Pyörätie Tiitonrannantien varteen
- Katuvalot pidemmälle, päällystetty tie Kontiolaan asti
- Pyörätie tai ulkoilureitti Levonperäntien vartta pitkin
- Tiitonrannantien talvikunnossapitoa pitäisi parantaa
- Tiiton koulun asemaan kylän keskuksen voisi vahvistaa
- Koulun rantaa voisi kehittää uimarannaksi
- Olisi hyvä, jos jokirannassa olisi retkeilypaikka, jossa kuka tahansa voisi käydä
- Pukkilahden vesistöalueen puhdistaminen, huolto ja ruoppaus
- Piipon sillan syventäminen (pääsy moottoriveneellä)
- Moottoriliikenteen rajoittaminen
- Sähkölinjan maakaapelointi
- Tienvarren vesakoiden poisto
- Jätevesiviemärin liittymismaksun pitäisi olla sama kuin keskusta-alueella
- Rakennuspaikan kiinteistövero maksettavaksi vasta kun tontti rakennetaan

M. Mitä uusia elinkeinoja (myös sivutoimisia) alueella tulisi kehittää ja miten?

Vastauksissa on ehdotettu alueelle sopiviksi elinkeinoiksi puutarha- ja kotiviljelyä ja pienkonekorjaamoa ja toivotettu pienyritystoiminta tervetulleeksi.

6 YHTEENVETO

Tiitonrannan asukkaat ja maanomistajat ovat vastanneet kyselyyn ahkerasti ja tuoneet ilmi toiveitaan ja tavoitteitaan alueelle laadittavalle yleiskaavalle. Alueen asukkaat arvostavat Tiitonrannan maaseutumaisesta maisemaa, järvinäkymiä ja rauhallisuutta ja toivovat näiden ominaisuuksien säilyvän. Uusien rakennusten rakentamistoiveita on jonkin verran, minkä lisäksi alueelle toivotaan erityisesti pyörätietä Tiitonrannantien ja Kalakankaantien varsille. Kylän omaa koulua pidetään tärkeänä ja sen asemaa kylän keskuksena halutaan vahvistaa.

Kyselyn vastauksissa ei tullut esille erityisen ristiriitaisia näkemyksiä alueen tulevaisuudesta. Uusia rakennuspaikkoja halutaan, mutta toisaalta halutaan säilyttää alueen väljyys ja maaseu-

tumaisuus. Rakennuspaikkatoiveita ei kuitenkaan ole niin paljon, että ne uhkaisivat alueen maisemaa tai kylämäistä luonnetta. Rakennuspaikkojen oikeanlaisella sijoittelulla maisemavaikutuksia voidaan myös vähentää tehokkaasti.

Liite 1: Maanomistajakyselyn yhteenveto kartalla

Liite 2: Maanomistajakysely

1 ASUKKAAN/ MAANOMISTAJAN/ PERIKUNNAN YHTEYSTIEDOT

Nimi: _____ Puhelin: _____

Osoite: _____ Sähköposti: _____

2 TOIMINTANNE SUUNNITTELUALUEELLA

2.1 Taloutenne kuuluu ____ asukasta, joista alle 18-vuotiaita ____

2.2 Oletteko alueen asukas?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

2.3 Omistatteko oman rakennuspaikkanne ohella muita maa-alueita suunnittelualueelta?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

2.4 Omistamanne kiinteistön (kiinteistöjen) nimi, rekisterinumero ja käyttötarkoitus

Nimi	RN:o	Vakitui- nen asunto	Loma- asunto	viljelys- maa	metsä- talous- maa	muu, mikä?
_____	_____	☐	☐	☐	☐	☐ _____
_____	_____	☐	☐	☐	☐	☐ _____
_____	_____	☐	☐	☐	☐	☐ _____
_____	_____	☐	☐	☐	☐	☐ _____

3 MAATALOUSYRITTÄJIEN TOIMINTA

Mikäli harjoitatte maatalousyrittäjyyttä, pyydämme teitä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin (voitte tarvittaessa jatkaa lomakkeen kääntöpuolelle):

3.1 Maatilanne tuotantosuunta?

3.2 Tulevaisuuden suunnitelmat koskien maatilaanne?

4 TAVOITTEENNE RAKENTAMISELLE

- A. Mikäli omistuksessanne on poikkeusluvalla myönnettyjä rakentamattomia rakennuspaikkoja jäljellä, onko Teillä tarkoitus rakentaa luvan mukainen rakennus itse/myydä tai luovuttaa rakennuspaikka esim. omille lapsillenne?

- ☐ Kyllä Milloin? _____ (vuosi) (Merkitkää rakennuspaikka kartalle kirjaimen A kanssa)
- ☐ Ei

- B. Onko teillä rakennussuunnitelmia, muita tilan käyttösuunnitelmia tai haluatteko uusia rakennuspaikkoja omistamallenne kiinteistölle? (Merkitkää rastittamanne vaihtoehto/vaihtoehdot kirjaimen B kanssa ja/tai rakennuspaikkojen lukumäärä kartalle)

- Kyllä
☐ uusi rakennuspaikka asuinrakennukselle	milloin? _____
☐ uusi rakennuspaikka lomarakennukselle	milloin? _____
☐ nykyisen rakennuksen laajennus tai peruskorjaus	milloin? _____
☐ rantasauna	milloin? _____
☐ muu, mikä? _____	milloin? _____
- ☐ Ei
- ☐ En halua uusia rakennuspaikkoja osoitettavan kiinteistölleni

- C. Mitä muita maankäytöllisiä toiveita Teillä on omistamienne maa-alueiden suhteen

- D. Mitkä paikat / alueet tulisi suunnittelualueella jättää rakentamatta? Miksi? (Merkitkää myös kartalle kirjaimen D kanssa)

- E. Mitkä alueet Teidän mielestänne soveltuvat rakentamiseen? (Merkitkää myös kartalle kirjaimen E kanssa)

5 MUUT MAANKÄYTÖN TARPEET JA TOIVEET

- F. Tulisiko suunnittelualueella mielestänne rakentaa ulkoilureitti/luontopolku/retkeilyreitti *(voitte myös merkitä paikan kartalle kirjaimella F)*
- ☐ Kyllä Minne? _____
- ☐ Ei
- G. Moottorikelkkareittejä *(voitte myös merkitä paikan kartalle kirjaimella G)*
- ☐ Kyllä Minne? _____
- ☐ Ei
- H. Rantautumispaikka *(voitte myös merkitä paikan kartalle kirjaimella H)*
- ☐ Kyllä Minne? _____
- ☐ Ei
- I. Tulentekopaikka tai laavu *(voitte myös merkitä paikan kartalle kirjaimella I)*
- ☐ Kyllä Minne? _____
- ☐ Ei
- J. Jotain muuta, mitä? *(voitte myös merkitä paikan kartalle kirjaimella J)*
- ☐ Kyllä Mitä, minne? _____
- ☐ Ei
- K. Mitä lähiympäristön ominaisuuksia pidätte itsellenne tärkeinä? *(Merkitkää myös kartalle kirjaimen K kanssa)*
- _____
- _____
- _____
- L. Mitä lähiympäristön paikkoja tai ominaisuuksia pitäisi mielestänne kehittää ja miten? *(Merkitkää myös kartalle kirjaimen L kanssa)*
- _____
- _____
- _____
- M. Mitä uusia elinkeinoja (myös sivutoimisia) alueella tulisi kehittää ja miten? *(Merkitkää myös kartalle kirjaimen M kanssa)*
- _____
- _____
- _____

Kiitos vastauksestanne!

Haapajärven kaupunki

TIITONRANNAN KYLÄYLEISKAAVA, RAKENNUSTAPAOHJE

1 JOHDANTO

Tämän rakennustapaohjeen on tarkoitus toimia Haapajärven kaupungin rakennusvalvontaviranomaisten tukena Tiitonrannan kyläyleiskaava-alueen rakentamisen ohjauksessa ja auttaa rakentajia valitsemaan maisemaan ja kylärakenteeseen sopiva rakennustapa sekä pihapiirin jäsentely.

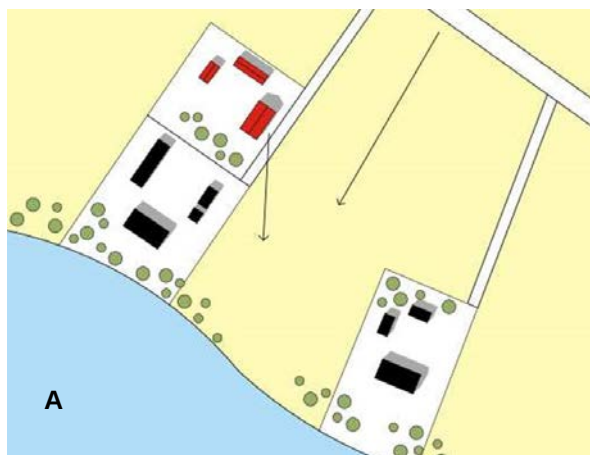
Uudet rakennuspaikat on osoitettu yleiskaavakartalla. Rakennuspaikkamerkintä osoittaa päärakennuksen sijainnin likimääräisesti, niin että rakennuspaikka tukee kylärakennetta ja sijoittuu maisemallisesti sopivaan paikkaan. Kaavakartalla esitetty rakennuspaikan sijainti on suositus, mutta siitä voidaan tarvittaessa rakennustarkastajan suostumuksella poiketa.

2 RAKENNUSPAIKKA

Rakennuspaikat pyritään sijoittamaan niin, että vältetään alavat tulva- ja kosteikkoalueet. Rakennuspaikan tulee olla kooltaan vähintään 2500 m². Rakennuspaikan suurella koolla pyritään säilyttämään alueen maaseutumainen väljyys. Suuri tontti mahdollistaa elinkeinotoiminnan harjoittamisen, pienviljelyn ja kotieläinten pidon tontilla. Rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan olemassa olevan tiestön varrelle, mutta tapauskohtaisesti lyhyiden tonttiteiden rakentaminen on järkevää.

Rakennukset sijoitetaan tontille paikallisen perinteen mukaisesti samalla tavalla kuin lähiympäristön tonteilla. Yleensä tämä tarkoittaa sitä, että esikuvana käytetään jälleenrakennuskauden pihapiiriä, jossa päärakennus on noppamainen ja talousrakennukset muodostavat löyhästi rajatun pihan. Rakennusten sijoittamisessa tulee huomioida ilmansuunnat ja tontilta avautuvat näkymät. Oleskelupiha on parasta suunnata etelään tai länteen. Etenkin tuulisilla peltoaukeilla piha on hyvä suojata tuulelta rakennuksin ja istutuksin. Tiitonrannantien ollessa suhteellisen vilkasliikenteinen, sen läheisyydessä sijaitsevien rakennuspaikkojen tulee huomioida oleskelupihan suojaaminen liikennemelulta. Talousrakennukset kannattaa sijoittaa tien puoleiselle tontin osalle, jotta oleskelupiha saa suojaa tieltä kantautuvalta melulta.

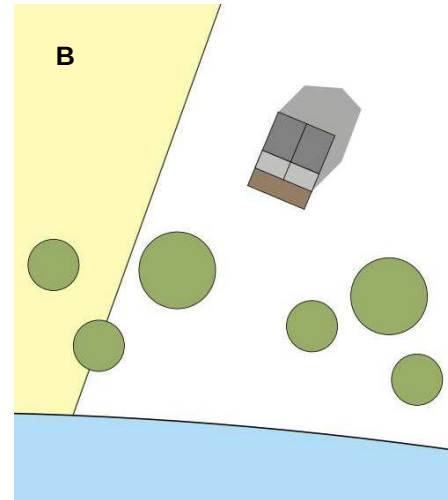
Rantavyöhykkeelle osoitetut uudet rakennuspaikat tulee toteuttaa siten, että uudella rakentamisella ei peitetä olemassa olevien pihapiirien vesistönäköalaa (kuva A).

3 RAKENNUKSET

AP-alueella rakennuspaikan kokonaiskerrosala saa olla enintään 15 % rakennuspaikan pinta-alasta, josta asuinrakennuksen kerrosala saa olla 300 k-m². AM-alueella rakennuspaikalle saa rakentaa kaksi asuinrakennusta samaan pihapiiriin. Asuinrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 500 k-m². Rakennusten suurin sallittu kerroskorkeus on II.

Vanhaa rakennusta korjattaessa tulee huomioida ajalle tyypillinen rakennustapa ja materiaalit. Uudet rakennukset suunnitellaan lähiympäristön rakennuksiin sopiviksi. Rakennusmassan tulee soveltua mittakaavaltaan, muodoltaan ja väriltään ympäristöön. Vanhoja rakennuksia ei ole tarpeen imitoida, mutta niitä voidaan käyttää esikuvana esimerkiksi muodon, kerrosluvun, kattokaltevuuden ja runkosyvyyden suhteen. Myös värityksen sovittaminen ympäröiviin rakennuksiin on tärkeää. Julkisivumateriaaleista luontevin on puu, jota voidaan käyttää laudoituksena tai hirsipintaisena. Hirsirakennuksissa tulee suosia lyhyttä nurkkaa ja suoraa lamellihirttä.

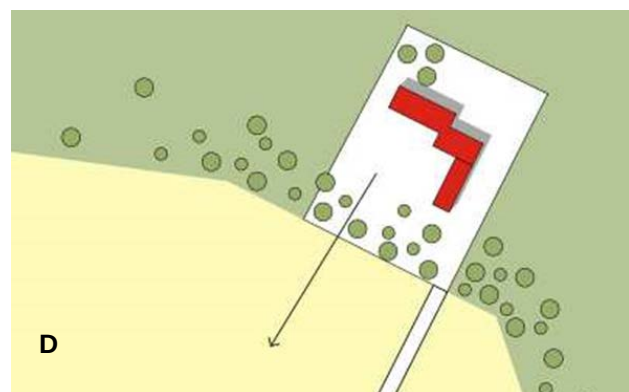
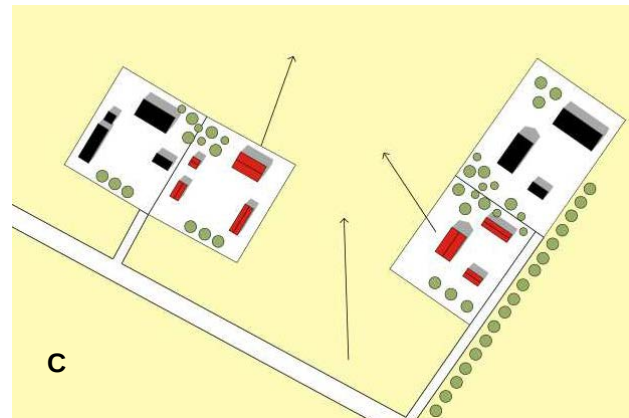
Omarantaisella rakennuspaikalla erillisen saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 15 m². Saunan yhteyteen saa rakentaa 10 m² terassin, josta korkeintaan puolet saa kattaa. Katetuksi terassiksi lasketaan esimerkiksi valokatteella tai pergolalla katettu ala tai lasitetun terassin ala. (Kuvassa B on esitetty sauna tumman harmaalla, katettu terassi vaalean harmaalla ja kattamaton terassi ruskealla.) Rantasaunan tulee olla yksikerroksinen, eikä siihen saa rakentaa parvea. Rantasaunan värityksen tulisi olla tumma, jotta se ei erottuisi huomattavasti maisemasta vastarannalta katsottuna. Rannassa on hyvä säilyttää kaistale suojapuustoa.

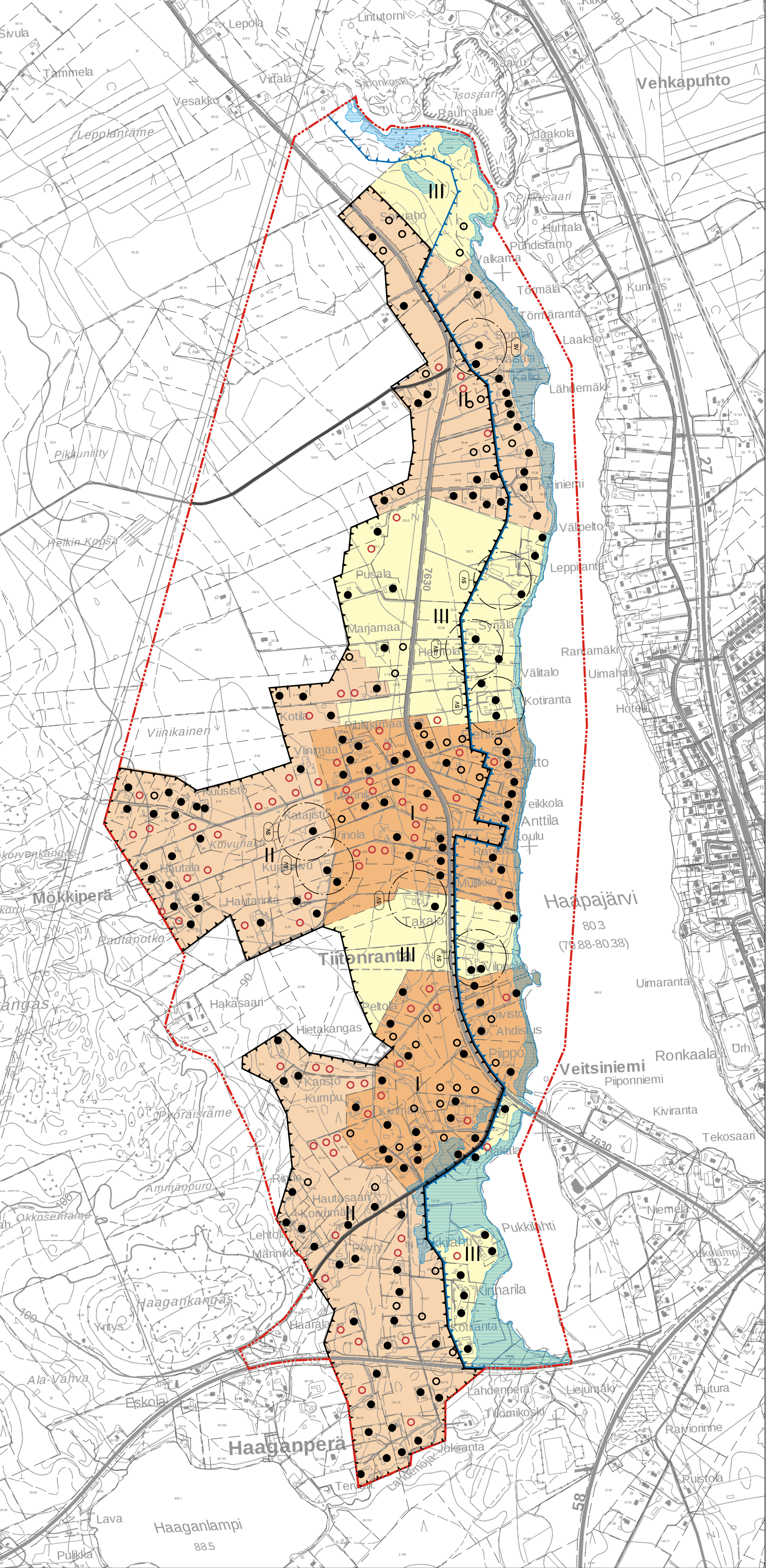
Haapajärvellä harjoitetaan aktiivisesti maataloutta ja karjankasvatusta. Nykyaikaiseen karjankasvatukseen kuuluvat suuret tuotantolaitokset, jotka kokonsa vuoksi ovat maisemassa hallitsevia elementtejä. Suurten maatalousrakennusten suunnittelussa tulee käyttää asiantuntevaa suunnittelijaa, joka etsii keinoja massiivisten rakennusten ilmeen keventämiseksi. Maatalousrakennuksissa tulee välttää teollista, kylmää yleisilmettä. Rakennukset on parempi yhdistää värin ja materiaalin puolesta tilan muihin rakennuksiin. Vanhat tuotantorakennukset pyritään säilyttämään toiminnassa uusien rinnalla.

4 PIHA JA ISTUTUKSET

Luonteva kasvillisuus liittyy pihapiirin ympäristöönsä. Erityisesti peltoaukeilla sijaitsevilla rakennuspaikoilla puuston istuttaminen tontille on tarpeellista (kuva C). Perinteiset puukujat on syytä säilyttää, ja niitä voidaan istuttaa myös lisää. Jos rakennuspaikka sijoittuu metsään (kuva D), tulee peltoaukean ja raivattavan tontin välissä säilyttää suojapuustoa. Puustoa voidaan harventaa näkymien saamiseksi, mutta metsän reunan tulee säilyä ehyenä.

Alueella tulee ensisijaisesti käyttää perinteisiä ja luonnollisia koriste- ja hyötykasveja. Perinteisiä koristekasveja ovat esimerkiksi ruusu ja syreeni. Hyötypuutarhan voi muodostaa esimerkiksi marjapensaista ja omenapuista. Tontin voi aidata ainakin osittain pensasaidalla. Maaseudulle sopiva pihan pinnoitemateriaali on sora. Laajoja asfalttikenttiä tulee välttää.

KOHDE- JA VIIVAMERKINNÄT:

- OLEVA RAKENNUSPAIKKA RANTAVYÖHYKKEELLÄ TAI KYLÄALUEELLA
- UUSI RAKENNUSPAIKKA RANTAVYÖHYKKEELLÄ TAI KYLÄALUEELLA
- UUSI LASKENNALLINEN RAKENNUSPAIKKA
Merkinnällä on osoitettu mitoituslaskelman mukaiset rakennuspaikat, joita maanomistajat eivät ole toivoneet asukaskyselyn yhteydessä.

RANTAVYÖHYKE
Merkinnällä on osoitettu se rantaan rajoittuva alue, jolle rantavyöhykkeen tilakohtainen mitoitus on laskettu. Rantavyöhykkeellä yleiskaavaa voidaan MRL 72 §:n mukaisesti käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena.

KYLÄALUE
Merkinnällä on osoitettu keskeinen kyläalue, jonne asuinrakentamisen mitoitus on laskettu tilakohtaisesti. Kyläalueella yleiskaavaa voidaan MRL 44 §:n mukaisesti käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena.

ERITYISOMINAIKUDET:

- TULVA-ALUE**
Keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulva (HQ 1/100), jolloin tulvaveden korkeus on +82,15 m (N60). Tulva-alueelle ei saa rakentaa rakennuksia. Vesistöä pilaavan toiminnan sijoittaminen tulva-alueelle tai sen läheisyyteen on kielletty.
- OHJEELLINEN MAATILAN SUOJAVYÖHYKE**
Suojavaikkeen koko määräytyy tapauskohtaisesti Valtioneuvoston asetuksen ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019) perusteella. Suojavyöhykkeen sisälle ei saa osoittaa uusia asuinrakennusten rakennuspaikkoja.

Tiitonrannan kyläyleiskaava, liitekartta 10

Laskennalliset rakennuspaikat

1:10 000 26.6.2019

Haapajärvi 2018

Tiitonrannan kyläleiskaavan arkeologinen inventointi

Maisema Haapajärvelle.

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 10.9.2018

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIA*PALVELU*

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Haapajärvellä Tiitonrannan kyläleis-kaavan suunnittelualueella. Maastotyön suorittivat FM Jaana Itäpalo ja MA/FM Hans-Peter Schulz 11.5.-12.5.2018 2,2 kenttätöypäivän aikana. Työn tilaajat ovat Haapajärven kaupunki ja Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy.

Suunnittelualue on n. 535 ha laaja ja sijaitsee Haapajärven keskustan vastarannalla ja yltää Haaganlammen koillispuolelta Siiponkoskelle asti. Alue on pääosin viljelyksessä olevaa peltoa. Ennen inventointia alueelta oli tiedossa kaksi kivikautista irtolöytöpaikkaa, jotka ovat *Vilppola* (mj-tunnus 1000018548) tasataltan löytöpaikka 1800-luvulta ja *Pöyryn torppa* (mj-tunnus 1000018538), joka on kourutaltan löytöpaikka. Sorolan talon lähettäviltä on mahdollisesti löytynyt 1900-luvun alussa kivikautinen tasatalta, mutta löytöpaikkaa ei ole voitu varmistaa.

Inventoinnissa ei löytynyt uusia muinaisjäännöksiä. Entuudestaan tunnetuista irtolöytöpaikoista ei tehty uusia löytöjä, myöskään muinaisjäännösrekisteriin merkitsemättömän mahdollisen löytöpaikan alueella Sorolan talon ympärillä ei havaittu merkkejä esihistoriasta. Edellisten havaintojen lisäksi kartoitettiin kuusi muuta esiselvityksessä havaittua mahdollista arkeologista kohdetta, jotka ovat 1700-luvun kantatalon paikkoja ja lähihistoriaan ajoittuvan talon ja rakennusten perustusten jäänteitä. Kantatalojen paikat sijaitsevat rakennetuilla omakotitalojen piha-alueilla ja pellolla. Nykyiselle peruskartalle Lahdenojan pohjoisrannalle merkitty tervahauta kaava-alueen eteläosassa on hävinnyt.

Maaperä esihistorialliselle toiminnalle otollisilla alueilla on muokattua ja huuhtoutuminen on ollut voimakasta vuosisatoja kestäneen viljelyn ja maanmuokkauksen seurauksena, mistä johtuen kiinteät rakenteet mahdollisesti esihistoriallisen ajan asutuksesta ovat voineet hävitäkin. On kuitenkin edelleen todennäköistä löytää alueelta ainakin jakson irtolöytöjä.

Sisällysluettelo

S.

1. Perustiedot.....	3
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	3
2.1. Tutkimushistoria.....	5
2.2. Menetelmä.....	5
3. Maisema, topografia ja geologia.....	5
4. Alueen maankäytön historiaa	9
5. Tulokset.....	11
6. Yleiskartta.....	12
7. Kohdehakemisto.....	13
8. Kohdetiedot.....	13
9. Aineistoluettelo.....	27

1. Perustiedot

Selvitysalue: Tiitonrannan kyläyleiskaava
Tilaaaja: Haapajärven kaupunki ja Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy
Laji: osainventointi
Kenttätöaika: 11.5.-12.5.2018 2,2 kenttätöpäivää
Karttanumerot: TM35-lehtijako MML Q4312L, Q4312R (mk 1:20000)
vanha yleislehtijako MML 234407 (mk 1:20000)
Korkeus: n. 80-102,50 m mpy
Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt: Vilppola KM 3549:27 tasataltta, Pöyryn torppa KM 3549:24 kourutalalta ja KM 4280:9 tasataltta on mahdollisesti Sorolan tilan läheltä

Aiemmat tutkimukset: 1992 inventointi Markku Mäki vuoti, Pöyryn torppa ja Vilppola
2010 inventointi Niko Latvakoski, Pöyryn torppa ja Vilppola

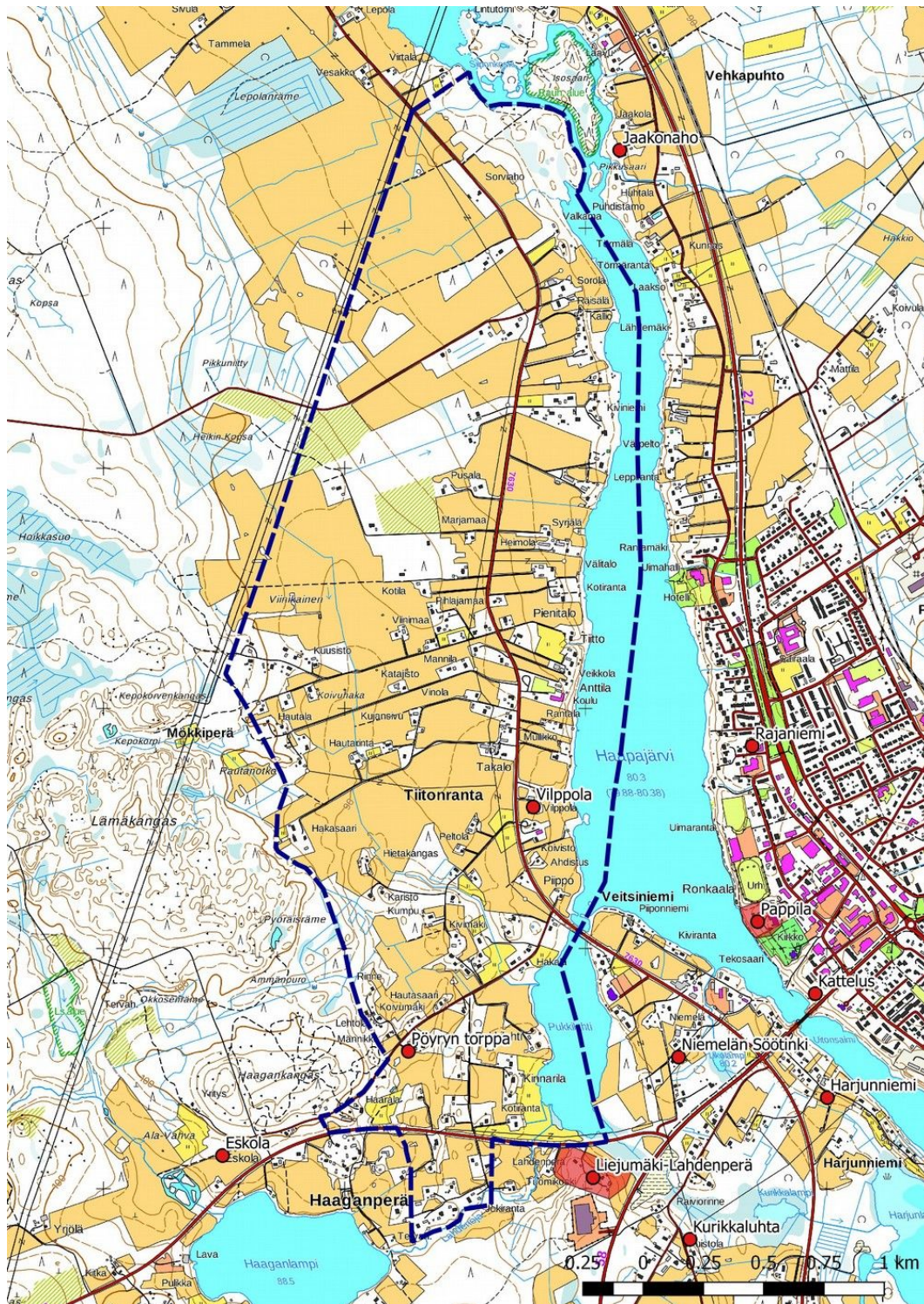
Taustakartta Mml 5/2018

Kaava-alueen sijainti merkitty ympyrällä. Tunnetut arkeologiset kohteet punaisena pisteinä.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Haapajärvellä on käynnistetty Tiitonrannan kyläyleiskaavan suunnittelutyö. Suunnitteluala on n. 535 hehtaaria laaja ja sijaitsee Haapajärven keskustan vastarannalla. Tilakeskusten ja omakotitaloasutuksen ulkopuolella alue on suurimmaksi osaksi peltoa. Ennen inventointia kohdealueelta oli tiedossa Pöyryn torpan ja Vilppolan kivikautisten esineiden irtolöytöpaikat ja mahdollisesti kolmas löytöpaikka on Sorolan tilan läheisyydessä.

Tämä selvityksen tavoite on kartoittaa arkeologiset kohteet, jotta ne voidaan huomioida kaavan suunnittelutyössä. Museoviraston 10.4.2018 päivätyn lausunnon mukaan alueella oli tarpeen tehdä arkeologinen maasto-inventointi.

Lähtötilanne ennen inventointia, tunnetut arkeologisten kohteet merkitty punaisina ympyröinä ja alueina, kartalle merkityt tunnetut kohteet ja löydöt ajoittuvat esihistorialliselle ajalle. Kohdetiedot Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan.

2.1. Tutkimushistoria

Kohdealueella on tehty inventointia vuosina 1992 ja 2010. Molempien inventointien aikana tunnettujen löytöpaikkojen *Pöyryn torppa* ja *Vilppola* pellot olivat kesannolla tai nurmena ja havaintomahdollisuuksien ollessa huonot ei voitu varmistaa, sijaitseeko alueella jäänteitä esihistoriallisesta toiminnasta. Vuoden 1992 inventoinnissa kuvaillaan myös mahdollista Sorolan löytöpaikka seuraavasti: "Löytötiedoissa ei ole mainintaa mistä esine on peräisin. Ainoastaan löytäjä mainitaan, joka on Aukusti Sarala tai Sorola. Vanhojen arkistotietojen mukaan löytäjä on mennyt aikanaan Amerikkaan vuosisadan vaihteessa. Löytöpaikaksi on oletettu Sorolan talon seutua, joka on kuitenkin täysin epävarma löytöpaikka. Esine jää siten täysin puhtaaksi irtolöydöksi."

2.2. Menetelmä

Maastoinventointi perustui esiselvitykseen, alueella ja lähistöllä tehtyjen aiempien arkeologisten selvitysten tuloksiin, Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämään digitaaliseen tietokantaan, maaperäkarttoihin, korkeusmalliin, korkeusprofiiliin ja laserkeilausaineistoon. Historiallisten karttojen ja kirjallisuuden avulla selvitettiin asutushistoria ja historialliset elinkeinot. Pääkarttalähteitä olivat 1760-1850-luvulla laaditut isonjaon kartat. Lähihistorian maankäytön vaikutuksia maisemaan ja arkeologisiin kohteisiin arvioitiin lisäksi mm. yhdistelemällä ja vertailemalla 1800-luvun puolivälissä laaditun pitäjänkartan ja vuonna 1962 laaditun peruskartan tietoja sekä maastohavainnoja. Kohteita tarkastettiin pintahavainnoimalla, kaivamalla pieniä koekuoppia ja käsikairalla. Systemaattista koekuopitusta ei tehty.

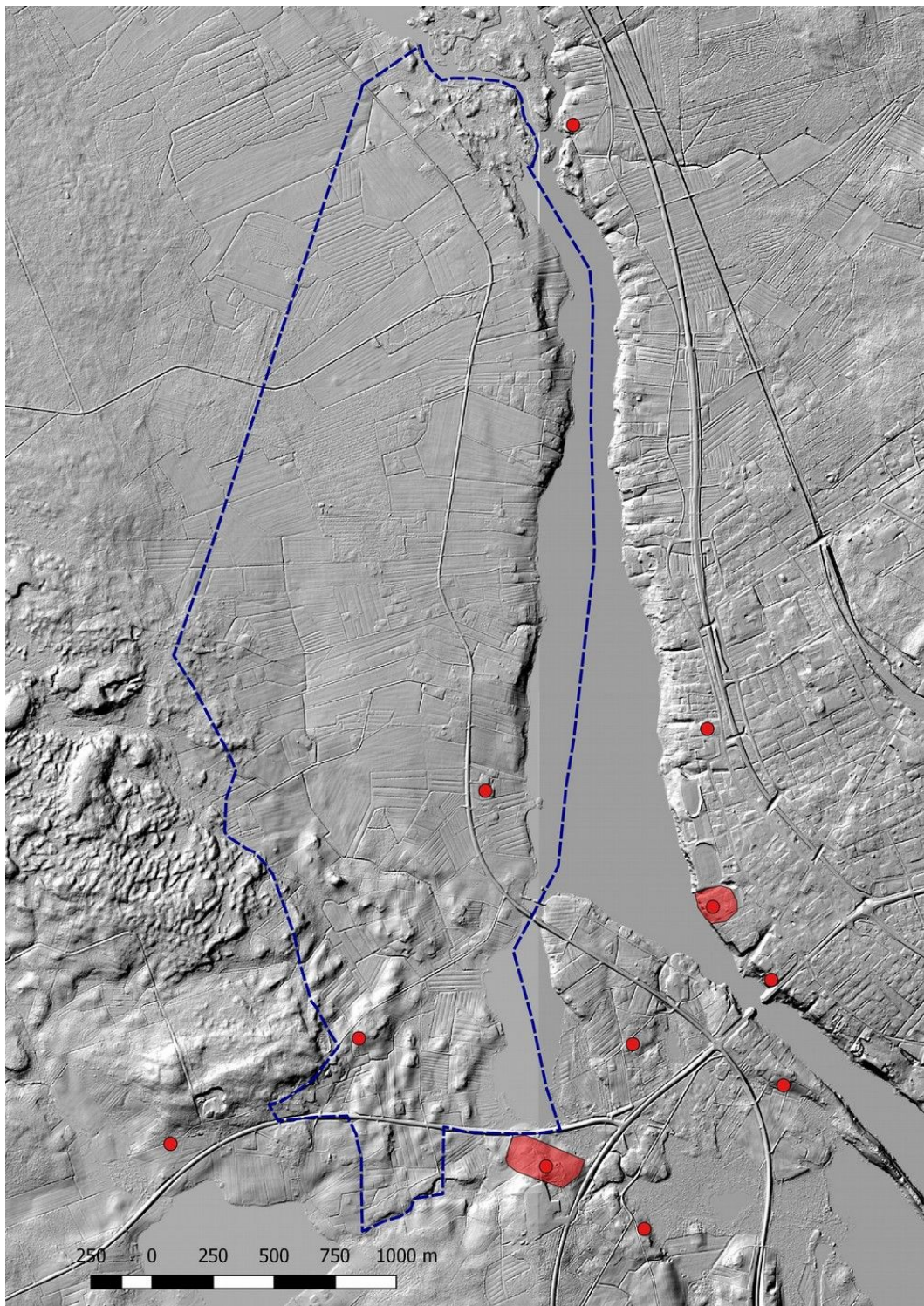
Inventoinnin aikana aluskasvillisuus oli matalaa ja peltoalueet osaksi muokattuina.

3. Maisema topografia ja geologia

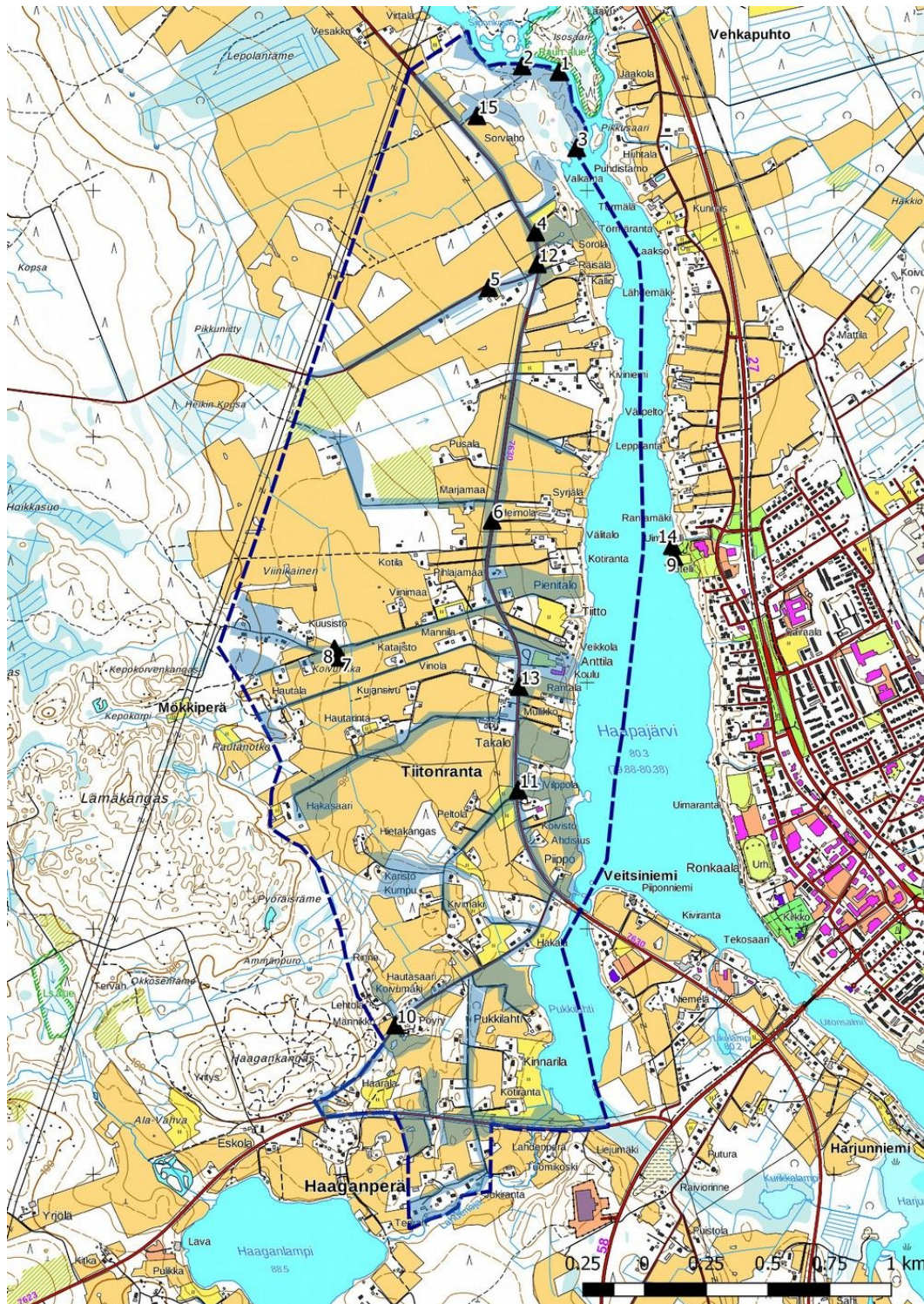
Alue on pääosin viljelyksessä olevaa peltoa ja maisema avointa. Alueen halki johtaa Tiitonrannatie. Metsäisiä saarekkeita on vain vähän. Asutus on tiheintä alueen eteläosassa ja myös Tiitonrannatien varsi ja Haapajärven rantavyöhyke ovat paikoin tiiviisti rakennettua. Aivan pohjoisosan ranta on metsäistä ja rakentamatonta. Keski- ja pohjoisosassa on laajoja tasaisia peltoalueita. Haapajärven rannat ovat loivia, Tiiton taloryhmien kohdalla ranta on jyrkin.

Maalajit ovat pääosin hienolajitteisia; peltoalueilla lähinnä hiesua, Tiiton ja Sorolan kohdalla maalaji on hienoa hiekkaa, muualla maalaji on enimmäkseen hienoa hienoa hienoa. Alue on pääosin loivasti kumpuilevaa tai tasaista, selvempiä korkeuseroja esiintyy eteläosassa, missä sitä on enimmillään n. 8 m / 100 m. Suunnittelualueeseen kuuluu osa Haapajärveä ja Pukkilahtea, eteläosan reunalla virtaa pieni Lahdenoja, muut alueen pienet virrat ovat hävinneet peltojen raivausten ja metsäojitusten seurauksena. Isosaaren eteläpuolella ja sen kohdalla kosket ovat hävinneet lopullisesti 1970-luvulla tehtyjen vesistötoiden seurauksena, jolloin väylän pohjasta louhittiin runsaasti kallioita. Tiitonrannan puoleista väylää on perattu jo vuosina 1908-1909. Haapajärven pintaa on säännöstelty 1970-luvulta lähtien, n. 3,5 km etelään sijaitseva Hautaperän tekojärvi valmistui 1975.

Haapajärvi sijaitsee Muinais-Päijänteen lasku-uoman kohdalla. Muinais-Päijänteen lasku-uoma lähti Pihtiputaan Muurasjärvestä, virtasi Hinkuanjoen kohdalla nykyisen Haapajärven eteläosaan ja jatkui pitkin Kalajokea. Maankohoamisen seurauksena Muinais-Päijänteen lasku-uoma mursi uuden lasku-uoman Kymijokeen n. 6000 vuotta sitten, jonka seurauksena Hinkuanjoki kutistui ja lasku-uoman lahdekkeet katosivat. Myös Haapajärvi on jäänne Muinais-Päijänteen lasku-uomasta.

Kaavan suunnittelualue vinovalovarjosterasteria vasten 2 m DEM. Tausta-aineistot MML (4/2018) ja <http://www.syke.fi/avoindata>. Tunnetut arkeologiset kohteet punaisina ympyröinä ja alueina Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkunan mukaan.

Inventoidut alueet sinisenä, valokuvauspaikat numeroitu, kuvat 10-15 kohdekuvausten yhteydessä.

1. Riippusilta Isosaareen, kuva itään.

2. Ruopattua jokiuomaa Siiponkoskella, kuva luoteeseen.

3. Valkaman ja Sorolan rantaa sekä Haapajärven pohjoisosaa. Kuva etelään.

4. Sorolan peltoa itään. Sorolan pelloilta on mahdollisesti esihistoriallinen talttalöytö. Kynnöspelloilta ei havaittu viitteitä esihistoriallisesta toiminnasta.

5. Tasaisia peltoalueita kaavan pohjoisosassa.

6. Peltoaluetta Heimolan kohdalta koilliseen, kuva luoteeseen.

7. Maisema Mökkiperältä itään.

8. Maisemaa Kuusistontieltä itään.

9. Jokirantaa Ankkolan ja Kivirannan kohdalla, kuva vastarannalta luoteeseen.

4. Alueen maankäytön historiaa

Esihistoriallinen aika

Alueen sijaintikorkeus n. 80-102,5 m mpy vastaa kivikauden mesoliittisen jakson loppua ja varhaiskampakeraamisen jakson alkua n. 7000-8000 vuotta sitten. Toistaiseksi kohdealueelta on saatu vähän esihistoriallisia löytöjä ja muita viitteitä esihistoriallisesta toiminnasta, vaikka se on monin paikoin topografian ja maaperän perusteella sille otollista. Haapajärvi on jääne Muinais-Päijänteen lasku-uomasta, lasku-uoma ylsi nykyistä Haapajärveä laajemmalle alueelle.

Kohdealueelta tunnetaan Pöryn torpan ja Vilppolan kivikautisten esineiden löytöpaikat, jotka voivat hyvinkin viitata paikalla tai jossakin lähialueella sijainneeseen asuin- tai muuhun toimintapaikkaan. Lisäksi heti kaavan eteläpuolella sijaitsee Liejumäki-Lahdenperän laajahko asuinpaikka lahdeksi kuroutuneen Pukkilahden eteläpäässä. Kohteen löydöt ovat pääasiassa Liejumäen talon itäpuoliselta rinteeltä. Kohteen löytöjä ovat mm. tuuran kärki, hioinlaaka, lieden jäänteet ja palaneet eläinten luun sirut.

Historiallinen aika

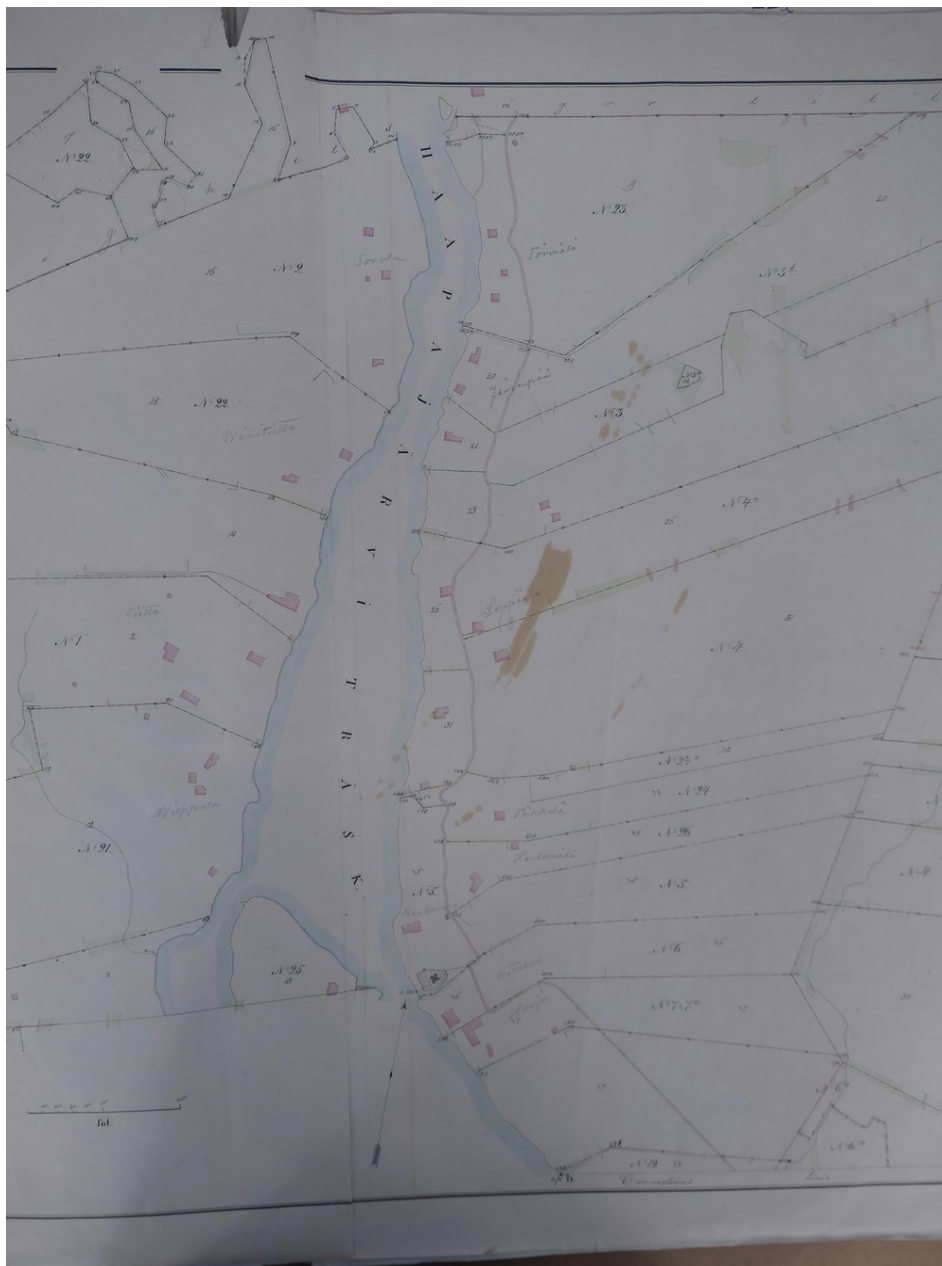
Haapajärven ranta-alueet on otettu varhain viljelykäyttöön, johon hienolajitteiset maalajit antoivat hyvät edellytykset. 1700-luvun puolivälin jälkeen laadituilta ison jaon kartoilta voidaan havaita, että ranta-alueet olivat jo miltei kokonaan viljelyksessä tai niittyinä. Kohdealueen pohjoisosan tuntumassa sijaitsee entinen Siiponkoski, joka hävisi 1970-luvulla tehtyjen vesistötöiden seurauksena. Historiallisilta kartoilta tai kirjallisuudesta ei löytynyt merkintöjä vesimyllyistä sen alueelta. Mylly on kuitenkin toiminut ainakin myöhemmin Isosaaren itä-

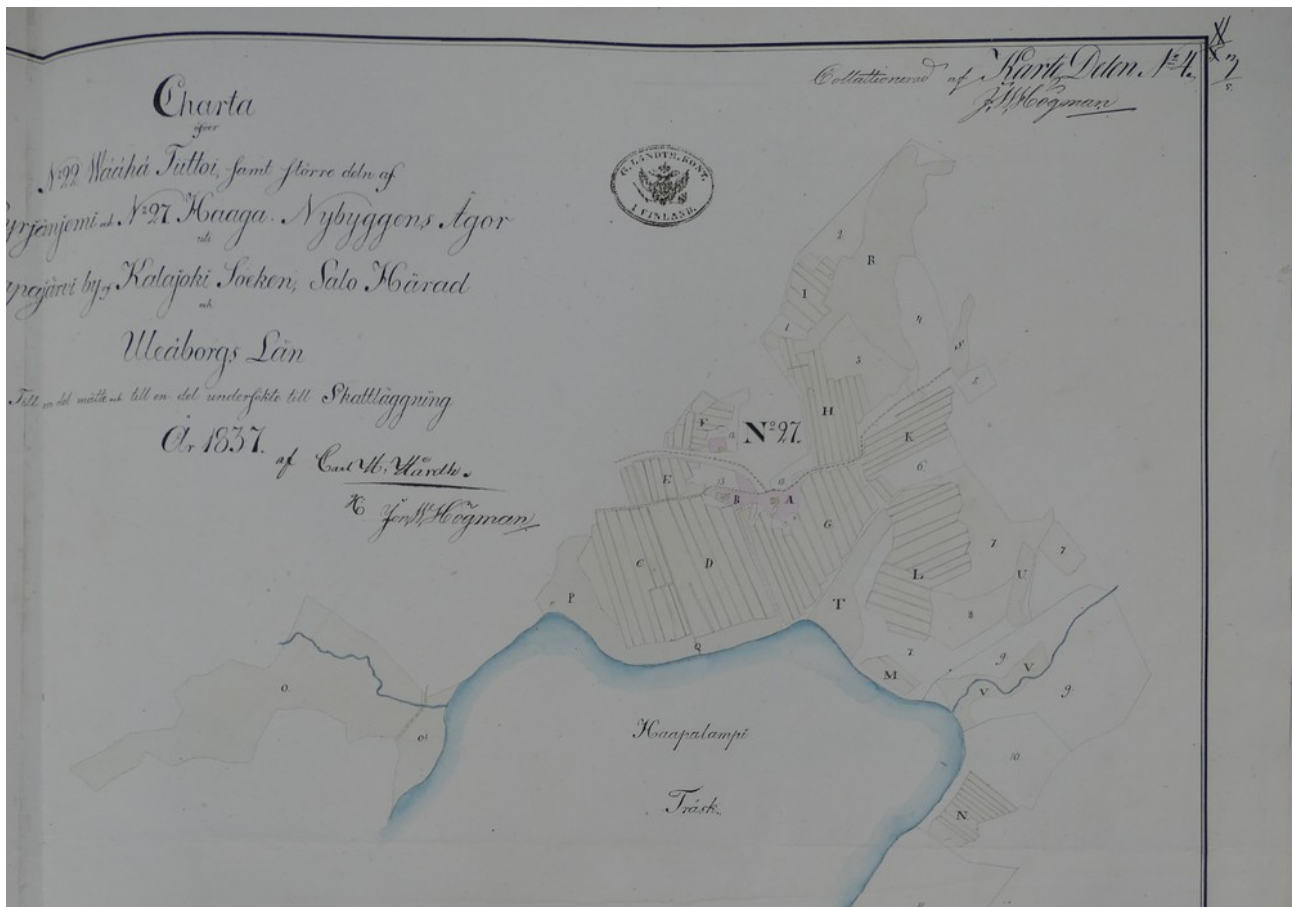
puolella Jaakolankoskessa ja Isosaaren alapäässä. Kaava-alueen eteläosassa virtaavaan Lahdenojaan on voitu perustaa pieniä jalkamyllyjä, jotka toimivat tulva-aikoina. Tuulimyllyjä Haapajärvellä on ollut vain muutama. Tervanpolton merkitys väheni 1800-luvun vaihteessa (Haapajärven kirja, s. 281-291). Kohdealueelle on merkitty yksi tervahauta nykyiselle peruskartalle, lähialueella sijaitsee useita muita tervahautoja.

Haapajärvi ja Kalajoki ovat olleet tärkeitä vesireittejä tervankuljetuksessa, myöhemmin tukinuitossa ja muun puutavaran kuljetuksessa. Tukkilautat on ohjattu Sorolan rannan kautta.

Vuonna 1547 Haapajärveltä mainitaan sakko- ja isäntäluetteloiden perusteella 6 taloa, joista yksi oli ilmeisesti myöhempi Tiitto. Vuonna 1566 verotiloja mainitaan 5. 1840-luvulle tultaessa Haapajärven kylässä taloja oli 16, mutta vielä vuonna 1745 joen länsirannalla oli vasta Tiiton ja Sorolan talot. Heti kaavan eteläpuolella perustettiin 1790-luvulla Haagan talo. Myöhempää Haapajärven asutusta syntyi myös kauemmaksi järveen laskevien jokien yläjuoksuille. Haapajärven isojako aloitettiin 1760-luvulla, metsien isojako siirtyi 1800-luvun puolelle, ja se saatiin päätökseen pääosin vuoteen 1816 mennessä (Kalajokilaakson historia 1, s. 103-104, 249 ja Kalajokilaakson historia 2, s. 30-31, 57-58).

Uudistettu isonjaon kartta vuodelta 1855. Talojen jakamisen ja uusien perustamisen myötä tilojen määrä oli kasvanut nopeasti 1700-luvulta. Kartta: Kansallisarkisto, Haapajärvi, ison jaon kartta, kansio F5a:3.

Ote vuoden 1837 uudistetusta isonjaon kartasta Haaganlammen ympäristöstä. Lammesta oikealle merkitty virta on nykyinen Lahdenoja, joka sijaitsee osin kohdealueella. Kartta: Kansallisarkisto, Haapajärvi, isonjaon kartta, kansio F5a:3.

5. Tulokset

Inventoinnissa kartoitettiin viisi 1700-luvun kantatalon paikkaa ja lähihistoriaan ajoittuvan talon ja rakennusten perustusten jäänteitä. Kantatalojen paikat sijaitsivat rakennetuilla tilojen ja omakotitalojen piha-alueilla sekä pellolla. Uusia muinaisjäännöksiä ei löytynyt ja entuudestaan tunnetuista irtolöytöpaikoista ei tehty uusia löytöjä. Lahdenojan pohjoisrannalla sijainnut tervahauta on hävinnyt.

10.9.2018

Jane Ispato

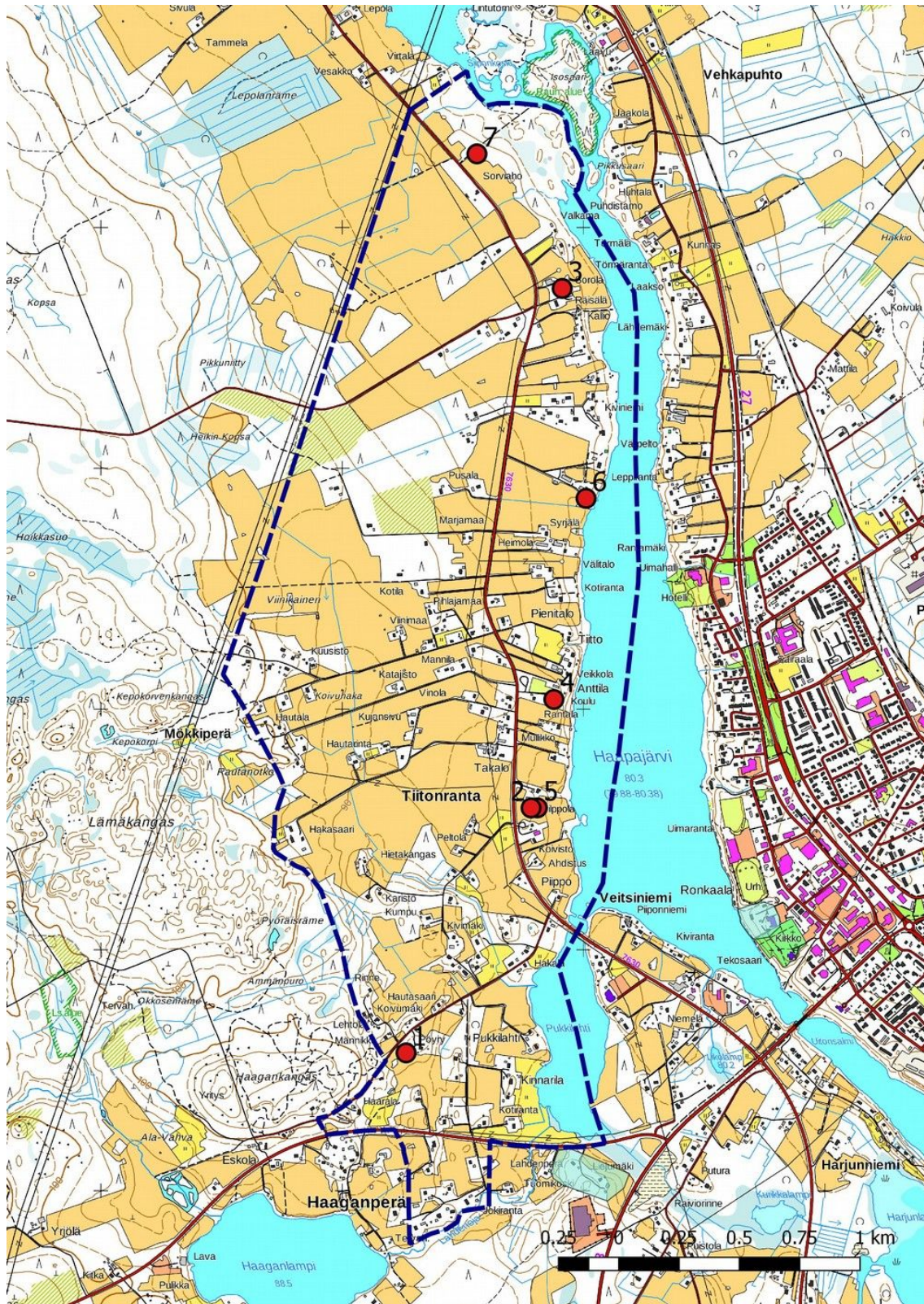
Jaana Itäpalo

Hans - Peter Schunk

Hans-Peter Schulz

6. Yleiskartta

Suunnittelualueella sijaitsevat havaitut kohteet punaisena ympyränä: 1. *Pöyryn torppa*, kivikautinen löytöpaikka 2. *Vilppola*, kivikautinen löytöpaikka. Nro:t 3-6 ovat kantatalojen paikkoja ja kohteessa 7 on lähihistoriaan ajoittuvien rakennusten jääniteitä.

7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm.	status
1. Pöyryn torppa	13	Irtolöytöpaikat	Kivikautinen	1	LP
2. Vilppola	15	Irtolöytöpaikat	Kivikautinen	1	LP
3. Sorola	17	Kylänpaikat/kylätontit/kantatalot	Uusi aika	1	m
4. Tiitto/Isotalo	19	Kylänpaikat/kylätontit/kantatalot	Uusi aika	1	m
5. Vilppola 2	21	Kylänpaikat/kylätontit/kantatalot	Uusi aika	1	m
6. Vähä-Tiitto	23	Kylänpaikat/kylätontit/kantatalot	Uusi aika	1	m
7. Sorviaho	24	Asuinpaikat/rakennusten perustukset	Moderni	4	m

Taulukko. Status: **U** uusi muinaisjäännöskohde/löytöpaikka, **MJ** tunnettu muinaisjäännöskohde, **LP** tunnettu löytöpaikka, **K** kulttuuriperintökohde, **m** muu inventointihavainto.

8. Kohdetiedot

Irtolöytöpaikat

1. Pöyryn torppa

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000018538	TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	Löytöpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	Irtolöytöpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7069572 I: 415265
Tyypin tarkenne		N2000	n. 90 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	Esihistoriallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto
Ajoitustarkenne	Kivikautinen	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 1,6 km länsilounaaseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, koepistot
Aiemmat tutkimukset	1992 Markku Mäki vuoti inventointi 2010 Niko Latvakoski inventointi		
Aiemmat löydöt	KM 3549:24		

Maastotiedot: Haaganperäntien varrella Pöyryn talon ympärillä oleva kumpuileva peltoalue. Mäellä on kaksi tilaa, joiden ympärillä on myös pieni metsikkö.

Kuvaus: 1992: "Pöyryn talo sijaitsee 1,5 km lounaaseen Haapajärven kirkolta, lähellä Pukkilahden rantaa. Inventoinnin yhteydessä ei esineen löytökohtaa pystytty paikallistamaan, eikä talossa tiedetty löydöstä mitään. Uusia löytöjä ei talon mailta ole tehty. Sijaintinsa puolesta kohde on sopiva kivikautiseksi asuinpaikaksi, mutta asiaan ei saatu varmistusta inventoinnin yhteydessä. Nurmella ja kesannolla olevien peltoalueiden tarkastelu ei tuottanut tulosta."

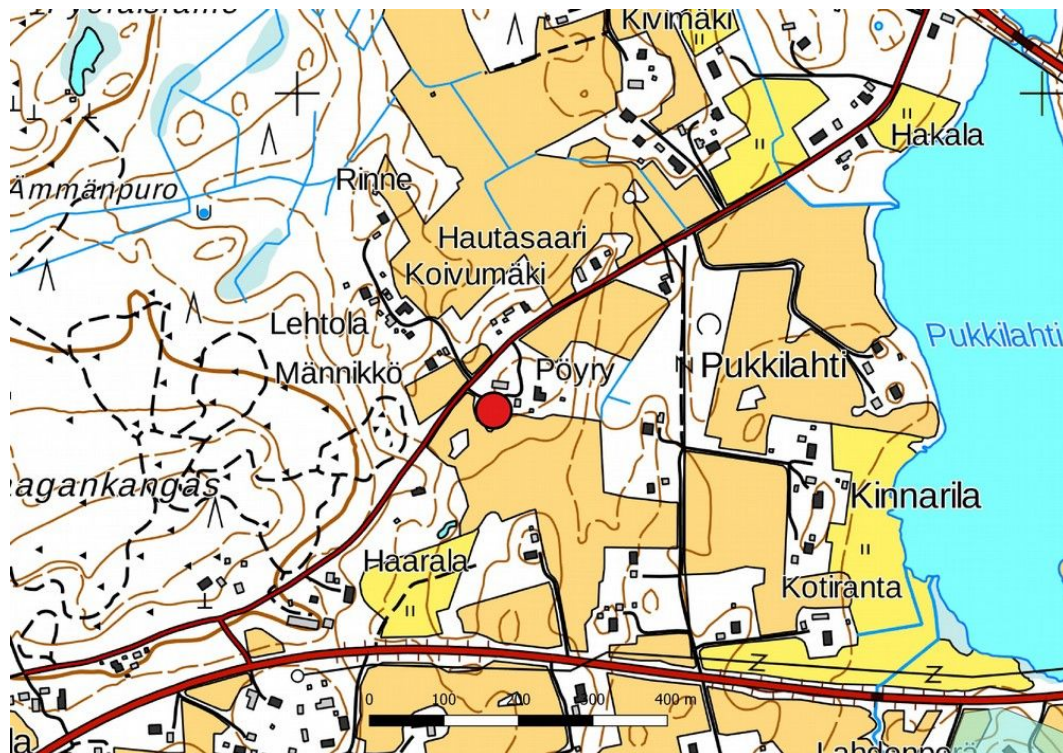
2010: "Pöyryn torpan pellosta kuokkiessa löytänyt torpan poika Edvart Oman (Åhman?). Pöyryn talo sijaitsee Haaganperällä, n. 500 m Pukkilahden rannasta länteen. Inventointien yhteydessä taloa lähellä olevilla pelloilla ei ollut mahdollisuutta pintahavainnointiin, eikä tarkkaa löytöpaikkaa ole pystytty määrittämään." Inventoinnin tarkastusajankohtana pellot olivat nurmena ja kesannolla, eikä pintahavainnointiin ollut mahdollisuutta. Sijainnin ja topografian puolesta Pöyryn taloa ympäröivien peltöjen arvioitiin soveltuvan mainiosti kivikautiselle asuinpaikalle.

2018: Tilan ympärillä pellon pintaa oli paikka paikoin näkyvissä edellisen syksyn puinnin jäljiltä. Avoimista maan pinnan kohdista ei tehty havaintoja asuinpaikkamateriaalista. Pellolle ja pienelle metsikköalueelle talon pohjoispuolelle tehtiin muutamia lapionpistoja, joissa oli lähihistoriassa tapahtuneen maan liikuttelun seurauksena häiriintynyt podsolimaannos tai normaali peltokerros.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: ei voitu paikantaa kiinteää muinaisjäännöstä, ei ehdotusta suojavyöhykkeeksi.

Kuva 10. Pöyryn torppa, kuva löytöalueelle tilan pihapiiriin kaakkoon.

Pöyryn torppa.

2. Vilppola

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000018548	TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	Löytöpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	Irtolöytöpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7070589 I: 415783
Tyyppin tarkenne		N2000	n. 87,50 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	Esihistoriallinen	Koordinaattiselite	Aiempi tieto
Ajoitustarkenne	Kivikautinen	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 1,2 km luoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, koepistot
Aiemmat tutkimukset	1992 Markku Mäki vuoti inventointi 2010 Niko Latvakoski inventointi		
Aiemmat löydöt	KM 3549:27		

Maastotiedot: Tiitonrannalla Vilppolan talon ympärillä oleva peltoalue. Maasto laskee loivasti joelle päin, maaperä on hienojakoista hietaa.

Kuvaus: 1992: "Esineen kerrotaan löydetyn Vilppolan talon pellosta, tarkempi löytökohta ei ole tiedossa. Talonväki ei tiennyt löydöstä mitään. Peltoalueet olivat tarkastushetkellä nurmella ja laitumena. Kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei alueelta löydetty."

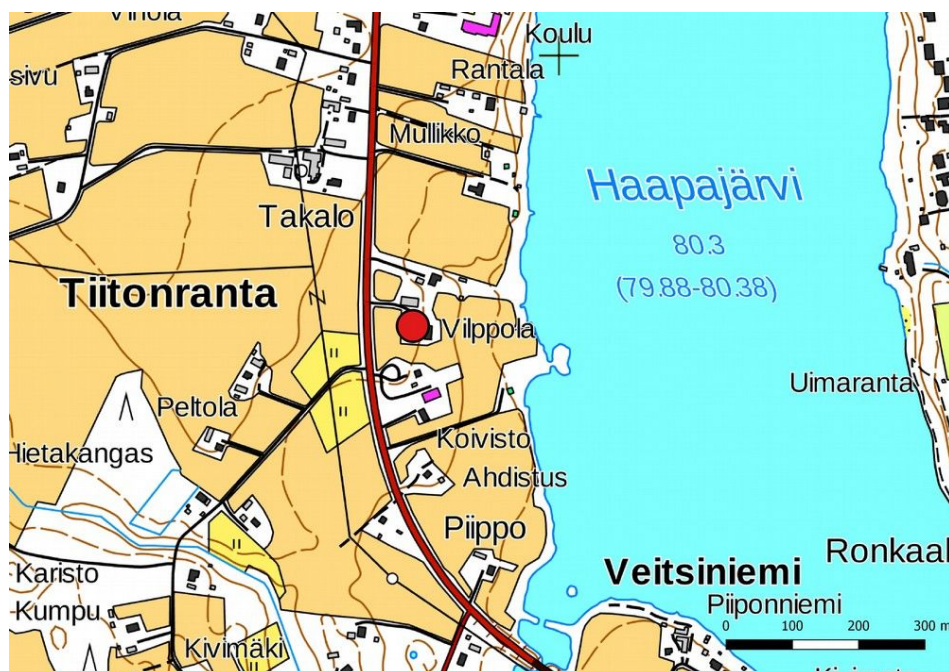
2010: "Tasataltan (KM 3549:27) on löytänyt Fredrik Wilppola 1800-luvulla Vilppolan talon pellosta. Vilppola sijaitsee Tiitonrannalla Haapajärven rannassa. Sekä vuoden 1992 että 2010 inventointien tarkastusajankohdalla Vilppolan pellot olivat kesannolla tai laitumena, eikä mahdollisuutta pintahavainnointiin ollut. Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole voitu määrittää."

2018: Inventoinnin aikana alueen pellot olivat pääosin nurmena. Talon eteläpuolella oli käynnissä maansiirtotyöt ja siellä maan pintaa oli auki n. 0,5 hehtaarin alalla, joka tarkastettiin. Myös pelto-ojen leikkauksissa oli paikoin avonaista maan pintaa. Muutamassa kohdassa tarkastettiin pienin lapion pistoin peltokerrosta ja maaperän koostumusta. Paikalta ei löytynyt merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: paikalta ei löytynyt kiinteää muinaisjäännöstä, ei ehdotusta suojavyöhykkeeksi.

Kuva 11. Vilppolan löytöaluetta koilliseen.

Vilppola.

Muut kohteet

3. Sorola

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	kylänpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	kylätontit	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7072746 I: 415912
Tyypin tarkenne	kantatalot	N2000	n. 85 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	Nykyinen päärakennus
Ajoitustarkenne	Uusi aika	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 2,9 km pohjoisluoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset			
Aiemmat löydöt			

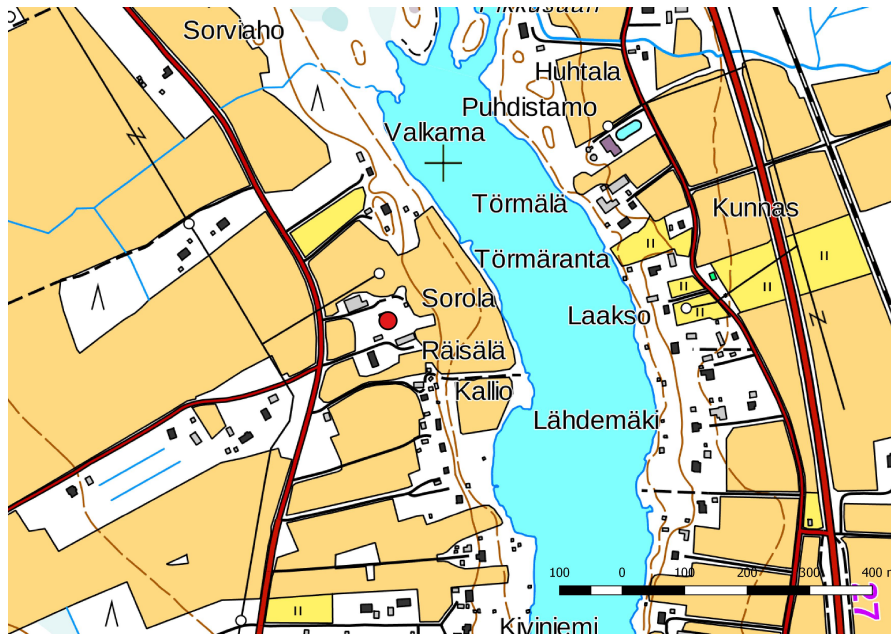
Maastotiedot: Haapajärven länsipuolella Tiitonrannalla. Alueella on avointa peltomaisemaa.

Kuvaus: Sorolaan on kuulunut kaksi pättiläa, joista toinen on heti eteläpuolella sijaitseva Räisälä. Ensimmäinen Sorola perustettiin vuonna 1686 (Suur-Kalajoen historia 1, s. 129). Sorola on merkitty 1768-69 laaditulle isonjaon kartalle sekä mm. vuonna 1855 valmistuneelle renovoidulle isonjaon kartalle. Nykyään paikalla on omakotitalo ja useita tilarakennuksia. Ympärillä on viljelyksessä olevia pelloja.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: -.

Kuva 12. Sorolan nykyistä rakennuskantaa koilliseen.

Sorola.

Vuosina 1768-69 laadittu ja 1830 uudistettu isonjaon kartta, Sorola vasemmalla ylhäällä, sen alapuolella Vähä-Tiitto. Kartta: Kansallisarkisto, Haapajärvi, ison jaon kartta, kansio F5a:3.

4. Tiitto/Isotalo

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	kylänpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	kylätontit	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7071040 I: 415877
Tyyppin tarkenne	kantatalot	N2000	n. 90 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	Nykyinen koulu
Ajoitustarkenne	Uusi aika	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 1,45 km luoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset			
Aiemmat löydöt			

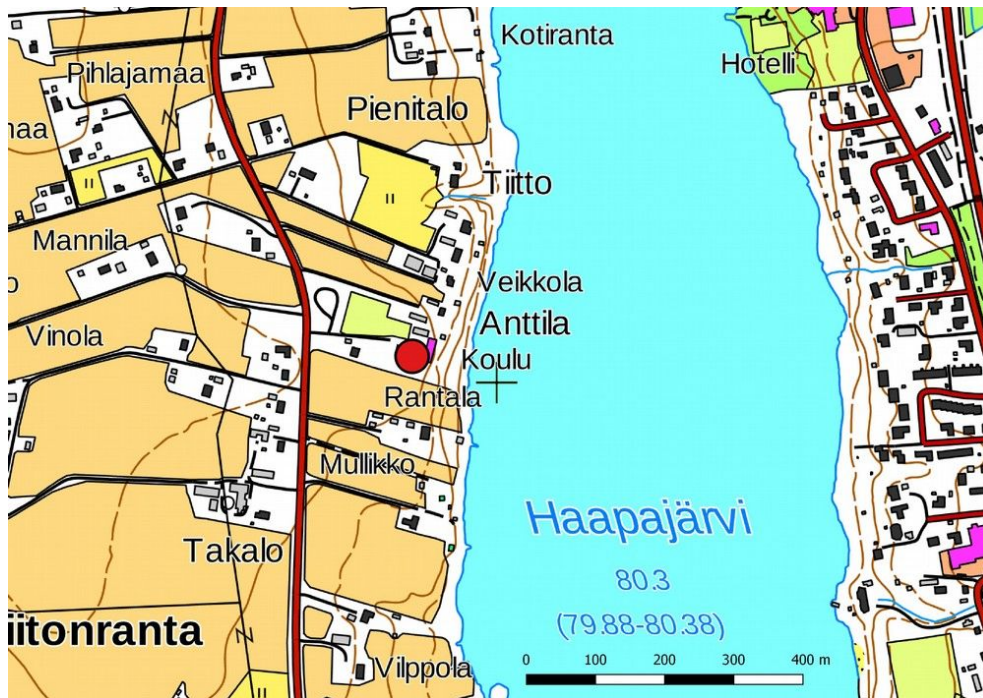
Maastotiedot: Haapajärven länsirannalla ja Tiitonrannalla Tiiton kyläkoulun alueella. Ympärillä on viljelyksessä olevia pelloja.

Kuvaus: Tiitto on Haapajärven vanhimpia taloja. Sen ensimmäinen talonhaltija mainitaan vuodelta 1543 (Suur-Kalajoen historia 1, s. 443). Tiiton kantatalon paikka sijaitsee vuonna 1934 valmistuneen Tiiton kansakoulun alueella. Myöhemmin talo jakaantui useaan osaan ja pohjoispuolelle perustettiin uusia taloja ja tiloja. Nykyinen koulurakennus on valmistunut 1980-luvun puolivälissä. Sotien aikana koulu oli armeijan käytössä ja evakoiden majoituspaikkana sekä jatkosodan jälkeen muutaman viikon kulkutautiepidemiasairaalana <http://www.kirjastovirma.fi/koulut/haapajarvi/kansakoulut#tiitto>

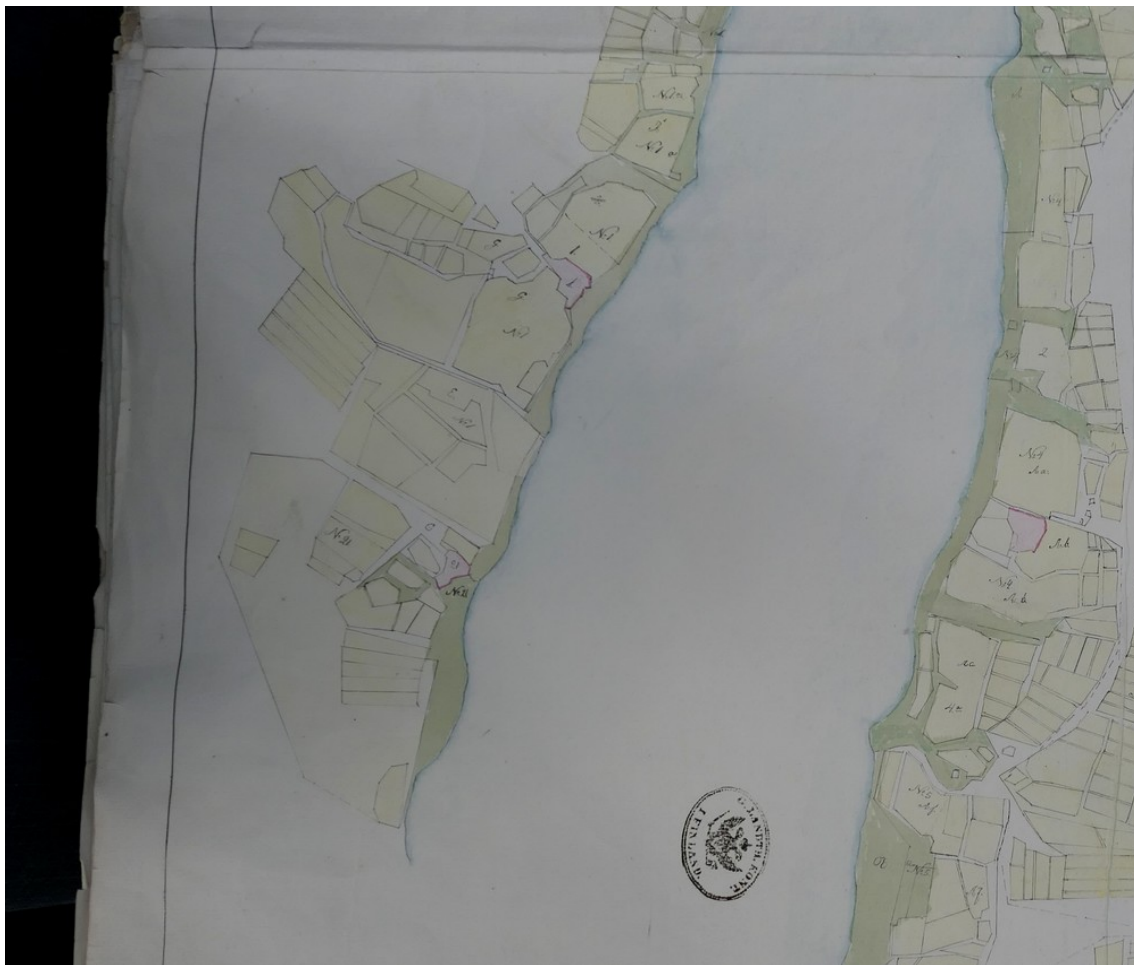
Ehdotus suojavyöhykkeeksi: -.

Kuva 13. Tiiton kantatalon paikka nykyisen Tiiton kyläkoulun alueella, kuva koilliseen.

Tiitto/Isotalo.

Vuosina 1768-69 laadittu ja vuonna 1830 uudistettu isonjaon kartta, Tiitto on nro 1, sen alapuolella on Vilppola. Kartta: Kansallisarkisto, Haapajärvi, isonjaon kartta, kansio F5a:3.

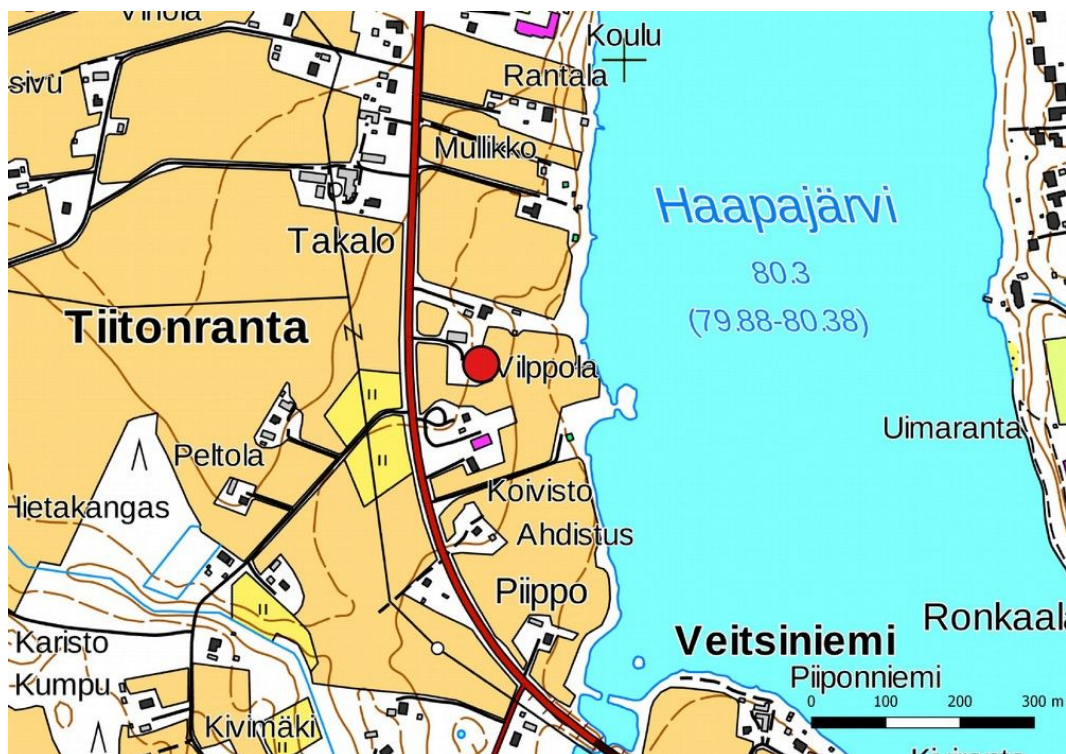
5. Vilppola 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	kylänpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	kylätontit	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7070589 I: 415809
Tyypin tarkenne	kantatalot	N2000	n. 87,50 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	Nykyinen päärakennus
Ajoitustarkenne	Uusi aika	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 1,2 km luoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset			
Aiemmat löydöt			

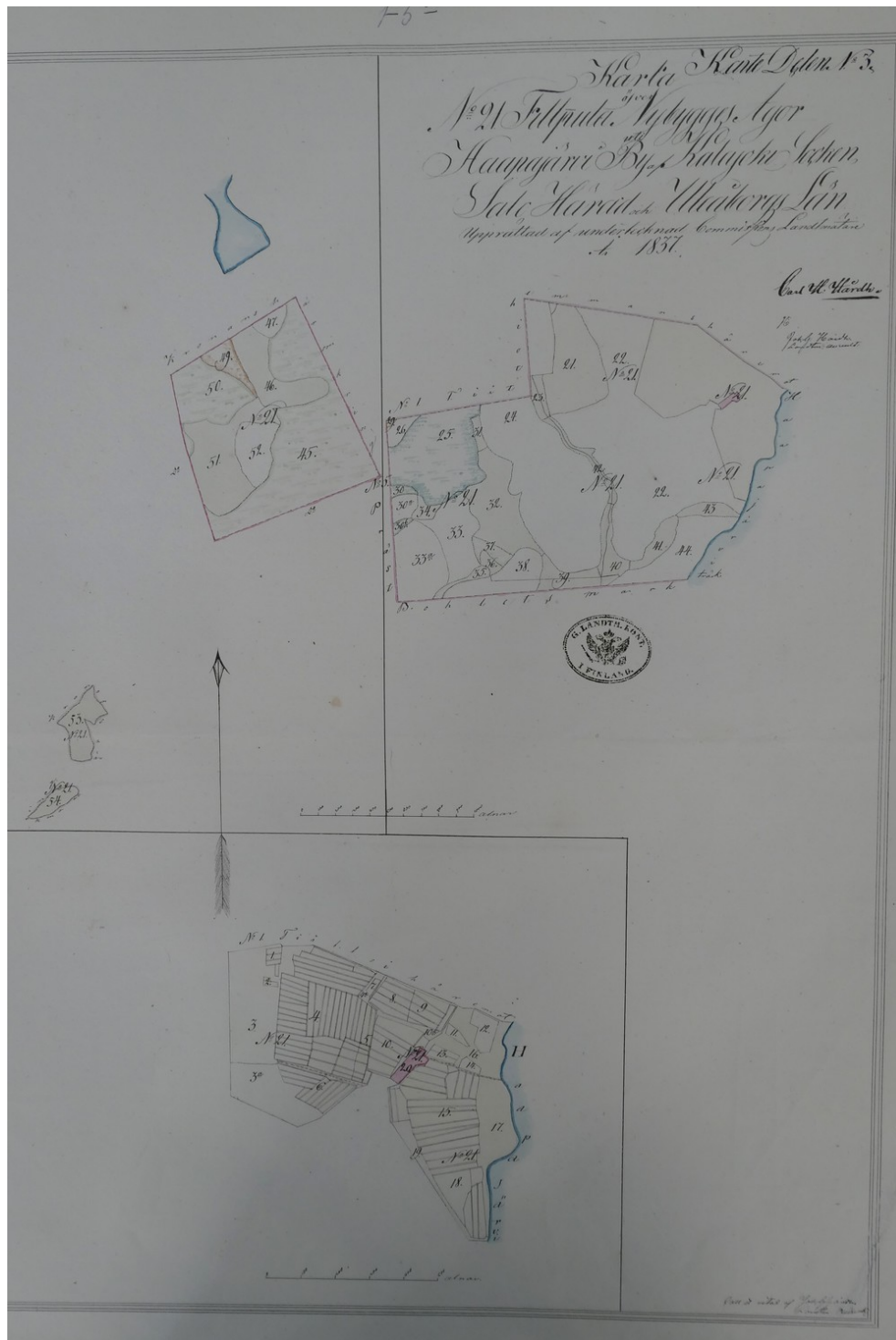
Maastotiedot: Haapajärven länsipuolella Tiitonrannalla viljelysalueiden keskellä, maasto laskee loivasti Haapajärveen.

Kuvaus: Vilppola perustettiin 1750-luvulla (Kalajokilaakson historia 2, s. 30-31). Paikalla sijaitsee uudehko omakotitalo ja yksi talousrakennus. Ympärillä on viljelyksessä olevia peltoja.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: -.

Vilppola 2.

Vilppola ja sen lähtilukset vuoden 1837 renovoidulla isonjaon kartalla. Kartta: Kansallisarkisto, Haapajärvi, isonjaon kartta, kansio F5a:3. Ks. myös isonjaon kartta sivulla 20.

Ks. valokuva kohteen nro 2 Vilppola kohdekuvaussessa.

6. Vähä-Tiitto

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	kylänpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi	kylätontit	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7071875 I: 416011
Tyypin tarkenne	kantatalot	N2000	n. 85 m
Lukumäärä	1	laajuus	-
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	Nykyinen päärakennus
Ajoitustarkenne	Uusi aika	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 2,1 km luoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset			
Aiemmat löydöt			

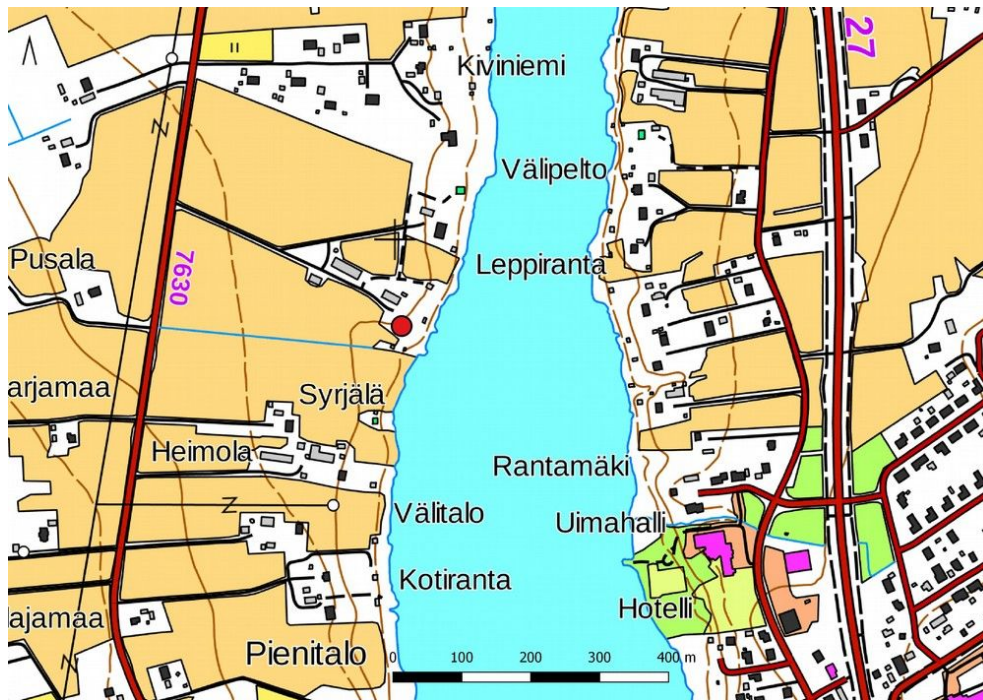
Maastotiedot: Haapajärven länsipuolella rantatörmän päällä Tiitonrannantien varrella. Ympärillä on viljelyksessä olevia peltoja.

Kuvaus: Vähä-Tiitto perustettiin 1760-luvulla (Kalajokilaakson historia 2, s. 30-31). Paikalla sijaitsee uudehko omakotitalo ja useita talousrakennuksia. Ympärillä on viljelyksessä olevia peltoja.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: -.

Kuva 14. Vähä-Tiiton kantatalon paikka on vastarannalla keskimmäisen talo. Kuva luoteeseen.

Vähä-Tiitto.

Ks. isonjaon kartta sivulla 18.

7. Sorviaho

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	Q4312L
Laji	asuinpaikat	Vanha yleislehtijako	234407
Tyyppi		Koordinaatit ETRS-TM35FIN	1 P: 7073305 I: 415559 2 P: 7073317 I: 415525 (asuinrakennus) 3 P: 7073329 I: 415532 4 P: 7073342 I: 415579
Tyypin tarkenne	Rakennusten perustukset	N2000	n. 85 m
Lukumäärä	4	laajuus	-
Ajoitus yleinen	historiallinen	Koordinaattiselite	gps-mittaus
Ajoitustarkenne	moderni	Etäisyystieto	Haapajärven kirkosta n. 3,16 km luoteeseen
Inventointilöydöt		Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset			
Aiemmat löydöt			

Maastotiedot: Tiitonrannantieltä Isosaareen johtavan metsätien varrella. Alueella kasvaa nuorta talousmet-sää ja sekametsää.

Kuvaus: Paikalla on neljän rakennuksen betoniperustukset, joista läntisin on asuinrakennuksen perustus. Paikalle on merkitty talo ja rakennuksia vuoden 1962 peruskartalle. Vanhempien karttojen perusteella paikalla ei ole ollut aikaisempaa asutusta.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi: -.

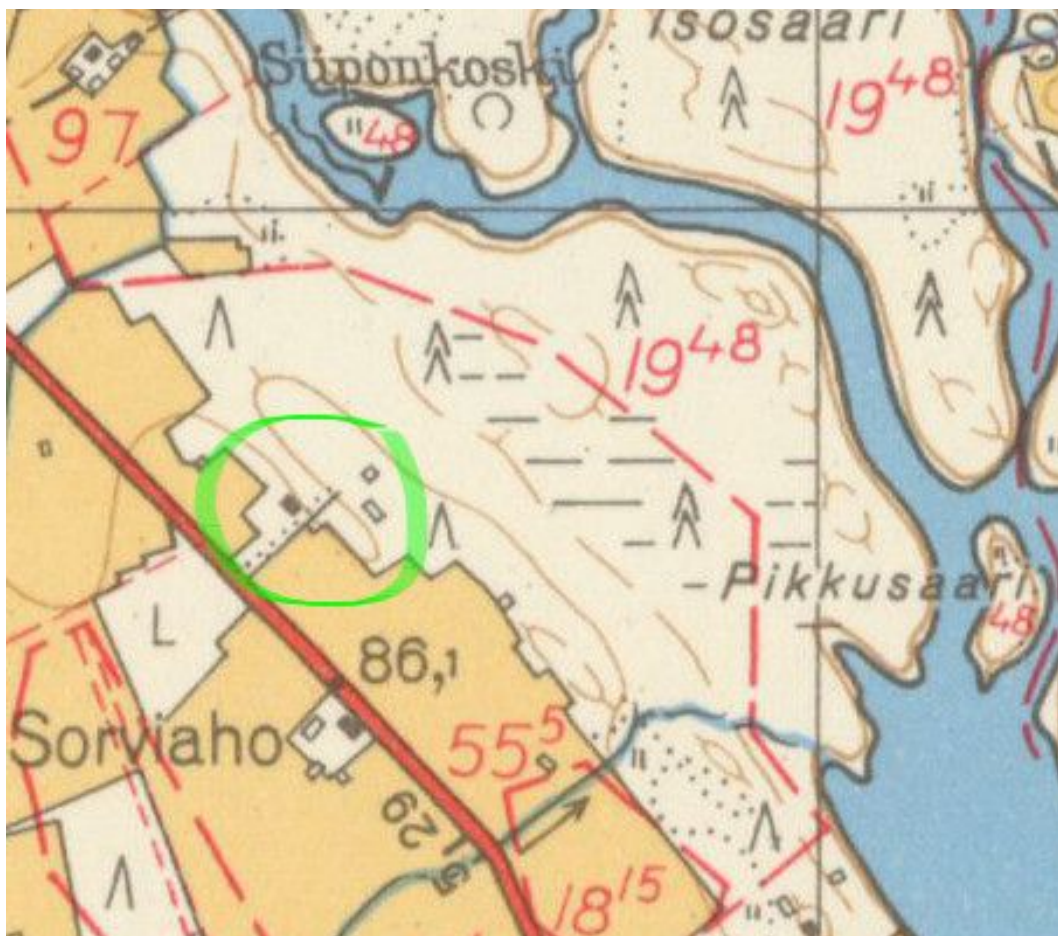
Kuva 15. Perustus nro 2 on asuinrakennuksen perustus, kuva luoteeseen.

Kuva 15 a. Isosaareen johtavan tien varrella oleva suurin rakennuksen perustus kuvattuna koilliseen.

Sorviaho. Havaitut kohteet 1-4, kohdekoordinaatit punaisena ympyränä, nro 2 on talon perustus.

Paikalle on merkitty talo vuoden 1962 peruskartalle. Kartta: <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

9. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto.

Kansallisarkisto: isonjaon kartat Haapajärvi, kansiot: F2a:2/1-4, F5: 12/4-7, F5:12/11-12, F5a:3/1-16, F5:10/1-3, F5:12/1-12, F5:11/1.

Digitaalinen aineisto

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto:

Pitäjänskartat, Haapajärvi, <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Geologian tutkimuskeskus,

<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,

<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Kirjallisuus

Haapajärven kirja. 1985.

Suur-Kalajoen historia 1. 1956.

Suur-Kalajoen historia 2. 1960.

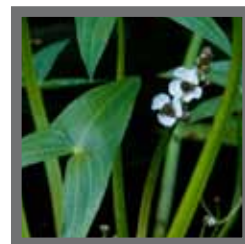
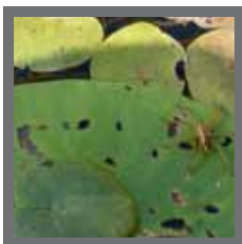
Julkaisematon aineisto

Shulz Hans-Peter, Rannasiirtymistaulukko.

Tiitonrannan kyläyleiskaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Haapajärven kaupunki ja Arkkitehti-toimisto Lukkaroinen Oy. 18.2.2018.

Haapajärven osayleiskaavan luontoselvitys

Lassi kalleinen, natans oy

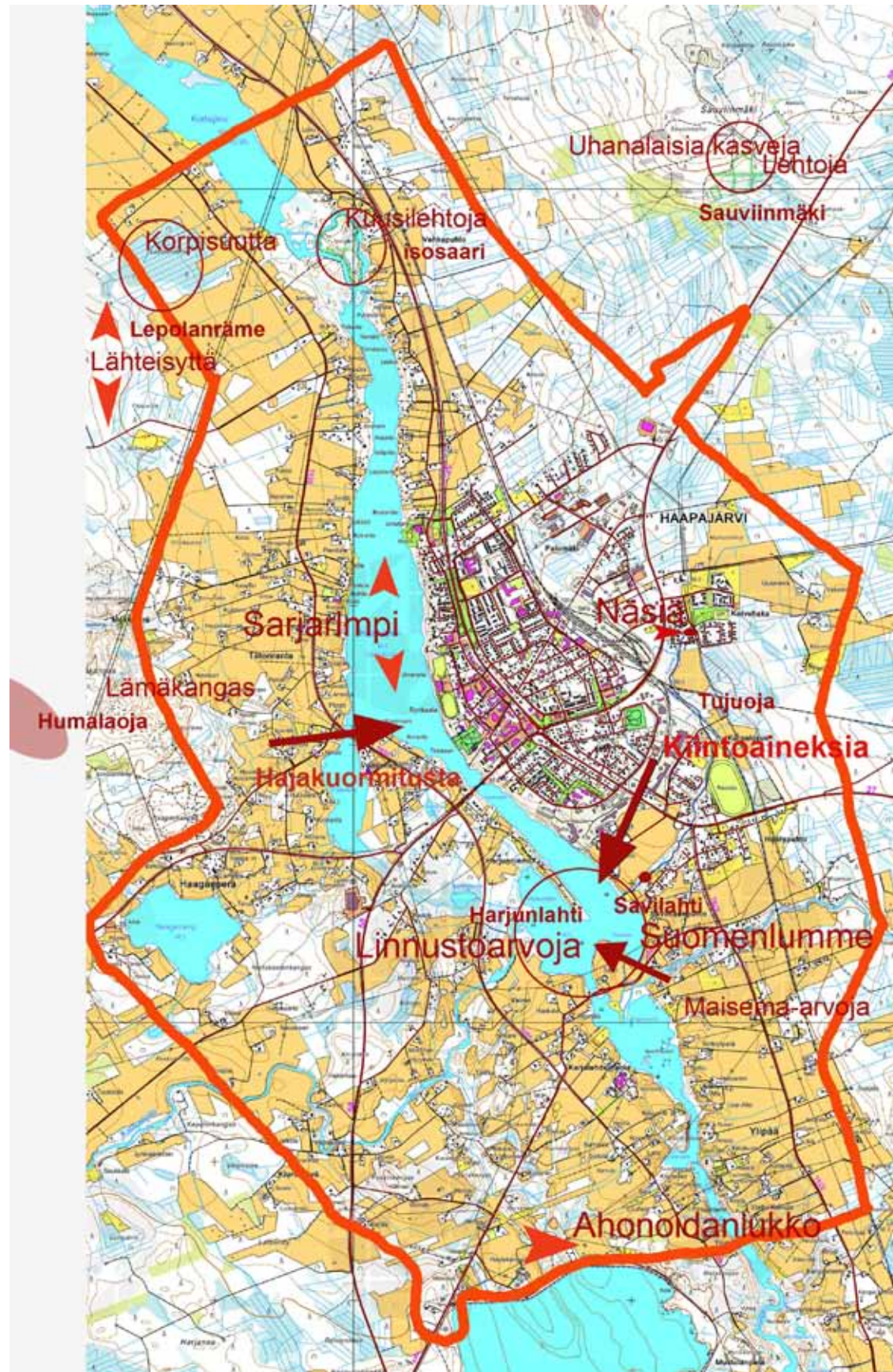
Sisältö

Yleissilmäyskartta	4
Johdanto	5
Tiivistelmä	6
1. Alueen maaperä ja luonnon yleisluonnehdinta	8
1.1 Kalajoen muuttunut luonne ja rehevöityminen.....	10
1.2 Kosteikot ja muut monimuotoisuuskohteet	10
2. Uhanalaiset linnut ja kasvit	11
2.1 Linnut.....	11
2.2 Ahonoidanlukkan.....	11
2.3 Kullero	12
2.4 Suomenlumme	12
2.5 Pohjannokkonen	13
3. Arvokkaimmat alueet kaava-alueella ja sen tuntumassa	13
3.1 Sauviinmäki	13
3.2 Isosaari	13
3.3 Savilahti ja Harjulahti	14
3.4 Humaloja	15
3.5 Muut arvokkaat elinympäristöt.....	15
4. Vesikasvilajiston muutoksia	17
Kuvalinkit	19
Lähteet	19

Liitteet

- Liite 1** Maaperäkartta ja selitykset
- Liite 2** Uhanalaiset ja arvokkaat kasvit 1989-2011
- Liite 3** Peltolinnuston keskeiset alueet
- Liite 4** Lämäkangas karttaliite
- Liite 5** Isosaaren keskeiset lajit
- Liite 6** LUMO-kohteet kaava-alueella

Osayleiskaavan raja, keskeisiä luontokohteita, paikkoja ja joitakin ongelmakohtia.

Johdanto

Tässä luontoselvityksessä on selvitetty Haapajärven keskustan ja sen lähiympäristön luontoarvoja osayleiskaavan vaatimalla tarkkuudella. Painopiste on ollut maastotarkistuksissa, koska pelkkä kirjallisuus- ja arkistotieto on ollut riittämätöntä (lintuselvitys) tai vanhentunutta (kasvillisuus). Haapajärven kasvillisuustiedot ovat olleet kolmen päälähteen varassa. M. Heikinheimo kirjoitti jo vuonna 1924 käsikirjoituksen Haapajärven kasvillisuudesta. Sitä säilytetään Luonnontieteellisessä keskusmuseossa, ja kopiota yliopiston Oulun kasvimuseossa. Armas J. Kosonen toimitti Oulun yliopiston kasvimuseoon näytteitä erityisesti 1960- ja 70-luvuilla. Varsinaisen perustan Haapajärven uhanalaisten tarkastelulle loivat 1988-89 ilmestyneet monistheet uhanalaisista ja silmälläpidettävistä kasveista (Pohjois-Pohjanmaan uhanalaiset kasvit, 1988 ja Issakainen, A. & Ulvinen, T. 1989) Noihin monisteisiin kerättiin saatavissa oleva aiempi tieto, jotka tarkistettiin useilla retkillä. Erityisen tärkeä oli 1984 alueelle kohdistunut ns. kasvistoryhmän retki, johon nykytietokin suurelta osin perustuu.

1988-89 julkaistut uhanalaistietojen luokittelu perustui 1985 ilmestyneeseen komiteamietintöön *Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö*. Siinä käytetty luokittelu muuttui v. 2000, kun otettiin käyttöön kansainvälinen IUCN:n luokittelu ja pian tämän jälkeen muutettiin erityisesti alueellisesti uhanalaisten tarkastelua. Jälkimmäinen muutti Haapajärven silmälläpidettävien vs. alueellisesti uhanalaisten listaa radikaalisti, koska uuden alueellisen tarkastelun pohjana oli laajempi alue. Lajeja arvioitiin siinä koko keskiboreaalisen metsävyöhykkeen näkökulmasta eikä enää Keski-Pohjanmaan eliömaakunnan suppeampien rajojen sisällä. Tällä hetkellä (lokakuussa 2011) on voimassa 2010 tehty uhanalaismietintö, mutta alueellisesti uhanalaisista on voimassa vielä v. 2000 tarkasteluun perustuva luokittelu. Liitteenä oleva uhanalaislistausta saattaa tämän takia tuntua sekavalta.

Luokittelun muuttuminen ei kuitenkaan tee sinänsä esimerkiksi Haapajärvellä esiintyvistä kasveista yleisempiä tai harvinaisempia. Aiempi eliömaakuntakohtainen tarkastelu antaa edelleen kuvan alueella esiintyvien kasvien yleisyydestä ja paikallisista suojelutarpeista. Valtakunnallisesti uhanalaisia kasveja on Haapajärvellä niukasti, eikä silmälläpidettävikään (NT, Near threatened) ole monia. Haapajärven kasvillisuuden arvokkaista paikoista saa paljon elävämmän kuvan ottamalla mukaan myös 1985 jaotteluun perustuvat tiedot. *Päätavoitteena on ollut välittömän suojelutarpeen lisäksi osoittaa yleiskaavatasolla paikallisesti tärkeitä kasvillisuus- ja linnustoalueita.*

Työn alkuvaiheessa valmistauduttiin myös tekemään alueelta liito-oraselvitys. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksella ei ollut tiedossa, että Haapajärvellä olisi tavattu liito-oravia. Lähimmät tiedot ovat Pyhäjärveltä. Asiaa varmistettiin toukokuun alussa vierailemalla muutamissa mahdollisissa paikoissa, eli Isosaarella, Lämäkankaalla ja Humalojalla, ja niiltä tutkittiin vanhojen haapojen tyviä. Merkkejä liito-oravista ei havaittu. Varsinaisen kaava-alueen metsät ovat lisäksi peltojen erottamia, sirpaleisia, ja usein liian nuoria.

Lintuselvityksen teki Pohjanmaan Lintutieto Ky ja Terhi Ala-Risku. Selvitys perustuu lähes kokonaan maastotöihin. Lintuselvitys on omana raporttinaan, josta tähän on otettu vain tulokset. Koko luontoselvityksestä on vastannut Natans Oy ja Lassi Kalleinen. Tämän raportin lisäksi on tehty yksityiskohtaisempi selvitys Isosaaren luonnonsuojelualueen kasvillisuudesta. Kyseinen raportti palvelee näin paremmin Isosaaren luonnonsuojelualueen hoitoa ja tulevaisuutta. Isosaari arvioitiin varsinaisen kaava-alueen arvokkaimmaksi yksittäiseksi luontokohteeksi.

Haapajärven luontoselvityksessä on otettu runsaasti valokuvia, jotka on myös georeferoitu. Kuvat ovat nähtävissä karttapohjalla Internetissä, Googlen palvelussa. Kuvat ovat useassa eriaiheisessa kansiossa, joihin linkit ovat liiteosassa (Kuvainlinkit).

Tiivistelmä

Uhanalaisia ja harvinaisia kasveja 2011

<i>Hoikka- rölli</i>	Sauvinmäki, vaarantunut
<i>Ahonoidanlukko</i>	Hautaperä, silmälläpidettävä
<i>Korpinurmikka</i>	Lepolanrämpe, Humaloja, silmälläpidettävä
<i>Kullero</i>	Tujuoja, Lamminoja, Honkaniemi
<i>Korpiorsimo</i>	Humaloja, alueellisesti uhanalainen
<i>Pohjannokkonen</i>	monissa puronvarsissa, alueellisesti uhanalainen
<i>Pussikämmekkä</i>	Sauvinmäki, Humaloja, alueellisesti uhanalainen
<i>Lehtomatara</i>	Sauvinmäki, alueellisesti uhanalainen
<i>Suomenlumme</i>	Haapajärvi, alueellisesti uhanalainen
<i>Mäkihorsma</i>	Ylipää, alueellisesti uhanalainen
<i>Sarjarimpi</i>	Yleistynyt, entinen alueellisesti uhanalainen

Linnut

Haapajärven keskeisin linnustoalue

Tärkein linnustoalue: Savilahti -Harjunlahti ja Kurikkalammen ympäristö.

Linnustoon kuuluu useita harvinaisia tai uhanalaisia lajeja, mm. naurulokki, tukkasotka, lapasorsa, luhtahuitti, meriharakka, ruiskäärä ja pikkutikka.

Alue ei sovi rakentamiseen. Jos vesikasvillisuuden vähentäminen väylältä tulee jossakin vaiheessa ajankohtaiseksi, se tulee suunnitella linnusto huomioiden. Lahdet eivät sovi ruopattaviksi. Maisema-alue.

Tiivistelmä

Luontokohteet

Harjunlahti & Savilahti: Tärkein linnustoalue ja suomenlumpeen kasvupaikka. Runsaasti sarjarimpeä

Isosaari: luonnonsuojelualue, virkistysalue, paikallisesti arvokkaita kasveja, myös suomenlumpe ja sarjarimpi

Lepolanrämpe: uhanalaisia kasveja ja uhanalaisia korpisia luontotyyppiejä. lähteitä ja lähdepuroja, metsälakikohteita

Sauvinmäki: valtakunnallisesti arvokkaimmat uhanalaisten kasvien kasvupaikat, luonnonsuojelualue, lehtoja

Humaloja: uhanalaisia kasveja, luonnonsuojelualue

Tujuoja: Yksittäinen kullero alajuoksulla, näsiää Koivuhaassa. Ongelma: Tujuoja tuo myös eroosioaineksia

Vesikasvillisuuden muutos

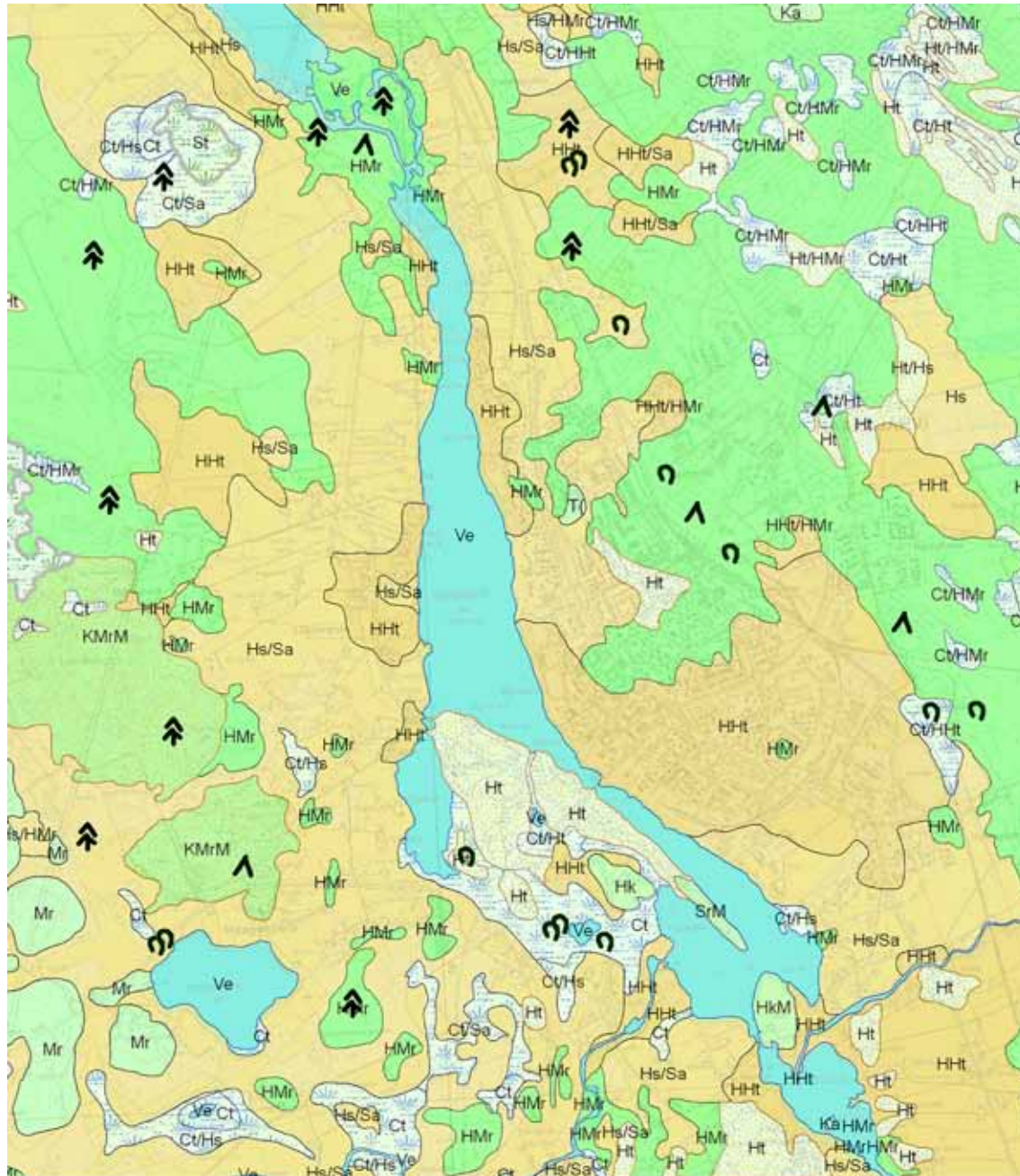
Haapajärven kasvillisuudessa on tapahtunut suuri ja nopea muutos, kun sarjarimpi, pestykeiholehti ja kilpukka ovat voimakkaasti yleistyneet 1990-2011. Suomenlumpeen esiintymisalue on myös laajempi, mitä on tiedetty. Todennäköisesti yleistymisen seurauksena rehevöitymisestä ja virtaamien muutoksista. Sarjarimpen ja suomenlumpeen takia vesistö tuskin umpeutuu, mutta järviruokoa on poistettava ja järvikaislaa, järvikortetta ja osmankäämiä on seurattava. Mutta ennen kaikkea koko vesistöä on hoidettava.

Kartat: Sarjarimpen (vas.) ja suomenlumpeen (oik.) levinneisyys selvitetiin valokuvaamalla kasvustoja veneestä. Kummatkin on tietoja 1920-luvulta lähtien lähinnä Harjunniemen tuntumasta. Sarjarimpi luokiteltiin 1989 taantuneeksi (St).

1. Alueen maaperä ja luonnon yleisluonnehdinta

Kaava-alue on miltei kokonaisuudessaan joko nykyisen tai historiallisen Kalajoen vaikutuspiirissä. Oheinen maaperäkartta on koottu Geologisen tutkimuskeskuksen julkaisemista vapaista aineksista. Sen tarkoitus on esittää eri puolella kaava-aluetta olevan kasvillisuuden luonnonperusta. Koko alueelle tyypillistä on erilaisten hienojakoisten ainesten runsaus: vallitsevimpia ovat erilaiset hiesut ja savet. Turvepohjaisia maita on vähän, mutta lajittunutta hiekkaa on vielä vähemmän. Hienojakoinen maa on moreeniin ja hiekkaan verrattuna ravinteikkaampaa ja vettä pidättävää. Useimmiten ne on tälläkin alueella otettu viljelyyn.

Kartta 1. Maaperän peruspiirteet. Oranssit ovat hienojakoisia, vihreät moreeneita, ja suokuviolliset turvepohjaisia alueita. Liitteenä on maaperäkartta ja sen tarkat selitykset.

Oheisessa kartassa on yleisesitys maalajeista kaava-alueelta. Valitettavasti kaava-alueen eteläisimmältä osalta ei ole saatavissa tietoja. Kartta on selitteineen liitteenä (LIITE 1). Oranssit alueet sisältävät hienojakoisia aineksia (hietaa, hiesua, savea) ja vihreät kuvaavat moreeneja. Hienojakoinen maaperä on hallitsevaa. Moreenit ovat nekin valtaosin hietamoreeneita, eli nekin sisältävät hienojakoisia vettä pidättäviä aineksia. Maaperä selittää, miksi kuivat kankaat ovat alueella harvinaisia, ja moreenimailla vallitsevat tuoret kuusikkokankaat. Korkeimmilla kohdilla on joitakin kuivan kankaan männikköjä, esimerkiksi Lämäkankaalla Haaganperän suunnalla. Alavilla moreeneilla hallitsevat kuusikot ja sekametsät ja tuoret kankaat sekä lehtomaiset kankaat ja lehdot. Hiesuisilla mailla hallitsevat lehtipuut, sekametsät ja pensaikot.

Turvepohjaisia alueita on pohjoisessa Lepolanrämeeellä, ja keskustan tuntumassa Harjunniemen lounaispuolella nykyisellä tulva-alueella. Lepolanrämeeellä on kuusivaltaisia korpia, ja jälkimmäisellä lehtipuustoisia metsikköjä ja pensaikkoja. Kärämäntien varressa on tielle näkyviä rämeitä ja rämemuuttumia, joiden pääpuu on mänty.

Joki- ja purovarret ovat maaperästä johtuen alueella reheviä. Niille syntyy helposti korpia ja lehtokorpia ja erityisesti kuusilehtoja. Korpia on mm. Humalaojalla ja Lepolanrämeeellä ja monen muun ojan varressa. Isosaarella on monenlaisia lehtoja ja lehtokorpia. Sauviinmäen suojelualueella on lehtoja.

Lähteitä on runsaasti Tiitonrannan länsipuolella moreenimaiden alavilla reunoilla. Niiden kasvillisuudesta on tietoja vain Lepolanrämeeeltä. Kaava-alueen pohjoispuolella kankaan nimenäkin on Lähdekangas. Lähdekankaalla ja Lepolanrämeeen länsipuolella on I- ja III-luokan pohjavesialueet. Lepolanrämeeellä on neljä komeaa lähdetä, jotka ylläpitävät runsasta saniaislehtoa ja lehtokorpea ojituksista huolimatta. Lähteitä on edelleen pitkin Tiitonrannan moreenireunaa Haaganperään asti. Niiltä johtaa lähdepuroja Haapajärveen, mutta purot ovat peltoalueella menettäneet luonnontilansa, mutta toisaalta saattaneet säilyttää sen suupuolella tai metsissä. Luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset lähteiden ja purojen lähiympäristöt ovat metsälain 10 § tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä.

Kuva 1. Lepolanrämeeen lähteikköjen luomaa saniaiskorpea juuri kaava-alueen ulkourealla.

Alkuperäiset puulajisuhteet eivät ole enää hyvin nähtävissä viljelyalueella. Suuri osa suojapuustoista on istutettuja. Siksi asutus- ja maanviljelyalueelle ei ole esitetty puulajisymboleita. – Haapajärven ympäristössä tontit ovat sisämaasta rantaan päin, samoin tiet. Pihateitten varsissa on poikkeuksellisen runsaasti hienoja puukujanteita. Niiden istutuksissa on käytetty koivuja, kuusia, terijoensalavia, pylväshaapoja ja jopa mäntyjä. Kujanteet rytmittävät maisemaa ja tarjoavat avoimeen maastoon suojaa.

1.1 Kalajoen muuttunut luonne ja rehevöityminen

Kalajoen vesistöalueen tilaan liittyvät asiat ylittävät yleiskaavatarkastelun rajat. Vesistön laadusta ja tarkkailusta on runsaasti tietoa mm. [Ely-keskuksen sivuilla](#). Kalajoen yläosaa on muutettu rankasti (Hautaperän allas, Kalajanjoki, Kuonanjoki). Kokonaisuutta ei kutsuta enää joeksi vaan ”voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi”. Ekologinen kunto arvioidaan tyydyttäväksi.

Kemiallisiin ominaisuuksiin keskittyvässä velvoitetarkkailussa Kalajoki oli 2010 raportin mukaan veden fosforipitoisuuden perusteella rehevä. Valtaosa vesistön ravinnehuuhtoumista on peräisin hajakuormituksesta ja ainevirtaamat ajoittuvat pääosin rankkasateiden ja ylivirtaamien aikaan. Myös suuret klorofyllipitoisuudet kertovat vesistön rehevyydestä. Tässä raportissa esitelty vesikasvillisuuden muutokset kertovat myös rehevöitymisestä, mutta ilmeisesti myös joen muuttumisesta enemmän järven kaltaiseksi. Tällöin ovat ilmeisesti yleistyneet sellaiset kasvit, jotka eivät kestä kovia hetkellisiä virtaamia.

Yleiskaavan puitteissa voidaan kuitenkin vaikuttaa joen hajakuormitukseen. Kaavassa voidaan huomioida mm. hulevedet, ja virkistysalueiden suunnittelussa erilaiset kiintoaineksen pysäytysaltaat.

1.2 Kosteikot ja muut monimuotoisuuskohteet

Vuonna 2009 on julkaistu Kalajokilaakson – Ylivieskan, Nivalan ja Haapajärven – alueelle laaja selvitys sopivista maatalousalueiden monimuotoisuuskohteista (Anttila, S., Timonen, S. 2009). Raportissa on tältä kaava-alueelta ja aivan sen tuntumasta osoitettu 21 erillistä kohdetta (kohteet 77-97), joiden hoidolla voitaisiin lisätä luonnon monimuotoisuutta. Erilaisilla kosteikoilla ja muilla veden kulkua hidastavilla järjestelyillä on yleistä merkitystä Kalajoen kunnon kannalta. Haapajärven kohteet ovat monivaikutteisia kosteikkoja, muita monimuotoisuuskohteita, uhanalaisia kasvien kasvupaikkoja ja perinnebiotooppeja. Raportin kohteet ovat liitteenä (LIITE 6). Monimuotoisuuskohteiden valinnassa ei ole huomioitu rannassa kasvavia alueellisesti uhanalaisia suomenlumpeita (*Nymphaea tetragona*).

Kartta 2. Esimerkki maatalouden monimuotoisuuskohteista Siiponkosken ympäristössä. Nro 77 on haka, Nro 78 maatalousalueen läpi tuleva lähdepuro ja Nro 79 Raivattava metsänreuna

Edellä mainitut monimuotoisuuskohteet ovat useimmiten sellaisia, että ne voidaan toteuttaa maatalouden erityistuilla, ja silloin ne kohdetuvat maataloilille. Mutta tarvitaan myös muunlaisia järjestelyjä. Nykyään on käytettävissä myös yhdistysten ympäristötukia vastaaviin tarkoituksiin. Isosaaren luonnonsuojelualueen ja sen lähiympäristön hoitosuunnitelma tai sen osa voitaisiin ehkä toteuttaa tälläkin tavoin.

Kaupunkialueella kosteikkojen ja monimuotoisuuskohteiden suunnittelu liittyy hulevesien hallintaan, viher-suunnitteluun ja tässä tapauksessa Kalajoen veden laadun

ja virkistysarvojen kohentamiseen. Tällaisia järjestelyjä kaivataan erityisesti Savilahden – Savipuhdon - Tujunojan alueen osalta. Raportti esittelee myös maisemanhoitoon liittyviä kohteita.

Kuva 2. Tujunojan suulta joelle päin. Taustalla Harjuniemi.

2. Uhanalaiset linnut ja kasvit

2.1 Linnut

Yleiskaava-alueella havaittiin yhteensä 79 lintulajia, joiden pesintä on mahdollista, todennäköisä tai varmaa. Uhanalaisista linnuista alueen pesimälinnustoon kuuluvat erittäin uhanalainen **peltosirkku** (mahdollinen pesintä), vaaraantuneet **tukkasotka** ja **kivitasku** sekä silmälläpidettävät **rantasipi**, **helmipöllö** (mahdollinen), **niittykirvinen**, **punavarpunen**, **naurulokki** ja **luhtahuitti** (mahdollinen). Peltosirkku lauloi toukokuun lopulla Tiitonrannan aukealla avo-ojaisella kesannolla. Lintua ei kuultu toistamiseen eikä muita yksilöitä etsinnästä huolimatta kuultu.

Näistä helmipöllö, peltosirkku ja luhtahuitti ovat lintudirektiivin liitteessä I manittuja lajeja eli ns. **direktiivilajeja**, joita ovat myös yleiskaava-alueella mahdollisesti pesivät **suopöllö**, **pyy** ja **ruisräikkä**.

Tiedot kaikista kaava-alueen uhanalaisista eliöistä pyydettiin huhtikuussa 2011 Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskukselta (Näpänkangas, J. sähköposti 26.4.2011). Herttaan oli tallennettu tietoja niukasti ja vain kasvilajeista. Lisäksi tarkastettiin Oulun yliopiston Kasvimuseon arkistotiedot ja eräiden lajien näytteet kasvimuseon kokoelmista. Mukaan on otettu vuoden 1950 jälkeiset tiedot kaava-alueella esiintyvistä uhanalaisista, silmälläpidettävistä ja alueellisesti uhanalaisista. Mukana ovat myös kesän 2011 havainnot.

2.2 Ahonoidanlukko.

Ahonoidanlukon (*Botrychium multifidum*) kasvupaikka on aivan Hautaperän altaan pohjoisreunalla (Suovieri, YKJ 7069:417). Se kasvaa varastoalueella. Ahonoidanlukon kasvupaikat ovat useimmiten kulttuuriympäristöissä, enimmäkseen pihoidilla. Se on kärsinyt laidunnuksen ja niiton vähenemisestä, mutta on löytänyt uusia kasvupaikkoja mm. tienpientareilta. Sen uhanalaisluokitus 2010 on lähes uhanalainen (NT, near threatened), ja se on tällä alueella myös alueellisesti uhanalainen (Alue 3a, RT). Tämän tapaisen lajin menestymiseen on kaavoituksella vaikea vaikuttaa. Perinnebiotoopeissa sen selviytymistä voidaan edesauttaa.

2.3 Kullero

Kullero (*Trollius europaeus*) on Pohjanmaalla niukentunut. Se on ollut tyypillisesti jokien tulvarantojen rantaniittyjen kasvi. Se on kärsinyt vesistö rakentamisesta ja tulvasuojelusta. Sen nykyiset kasvupaikat ovat pienten purojen varrella, ja ne ovat hyvin niukkoja. Kulleroa on ollut tiedossa Honkaniemen leirikeskuksen länsipuoleisen puron varresta. Tämän selvityksen aikana sitä huomattiin lintuselvityksen yhteydessä Lamminojan varresta ja Tujunojan varresta yksi tupas. Sitä voi hyvin esiintyä muidenkin purojen varsilla. Mesiangervo ja nokkonen voivat kuitenkin olla sille liian vahvoja kilpailijoita. Kulleron aseman arviointia hankaloittaa se, että se on usein myös viljelykarkulainen. Siitä voi olla kyse myös näissä esiintymissä, vaikka kasvi onkin luontaisen kaltaisella kasvupaikalla. – Kullero ei ole valtakunnallisesti uhanalainen, mutta Pohjanmaalla (Alue 3a) alueellisesti uhanalainen (RT).

2.4 Suomenlumme

Suomenlumme (*Nymphaea tetragona*) on tunnettu Haapajärvestä jo 1920-luvulta lähtien. Harjunlahden tienoilta siitä on tietoja siitä asti. Hertta-tietokannan tiedot olivat puutteelliset, ja sinne oli tallennettu tieto vain Ylipäästä koulun edustalta. Juuri sieltä sitä ei tavattu tämän selvityksen

puitteissa. Paikka vaikutti liian virtaavalta ja syvärintaiselta suomenlumpeen vakituiseksi elinympäristöksi. Kasvimuseolle näytteitä oli Ylipään lisäksi tallennettu vain Harjunlahdelta ja Harjunniemen edustalta.

Suomenlumme on alueellisesti uhanalainen (Alue 3a/RT) ja luontaisesti harvinainen. Se on itäinen laji, joka täällä on esiintymisalueensa länsireunoilla kuten oheisesta levinneisyyskartasta ilmenee.

Suomenlumme valittiin tämän selvityksen kohdelajiksi. Vesikasvina se on hankala huomioida asemakaavatasoon suunnittelussa. Yleiskaavatasolla

voidaan esittää sen koko esiintymisalue, jolle ilmeisesti tällä seudulla sen kaikki esiintymispaikat sattuvat. Yleiskaavatasolla se voidaan myös huomioida vesien hoidon suuntaamisessa. Suomenlumme on lisäksi näyttävä kasvi, jolla voisi olla jopa imagoarvoa.

Esiintymisalue selvitettiin elokuussa 2011 kiertämällä Haapajärvi veneellä pitkin rantoja. Oppaana oli vesistön erittäin hyvin tunteva Kauko Liuska. Kaikki havainnot valokuvattiin, ja valokuvien metatietoihin tallennettiin koordinaatit. Kuviin tallennetuista koordinaateista laadittiin oheinen kartta. Kävi ilmi, että suomenlumpeen pääesiintymisalue on edelleen Harjunlahden ja Savilahden pohjukoissa. Toisaalta suomenlummetta löytyi nyt ensi kerran myös Haapajärven pohjoisosista ja Siiponkosken sivu-uomasta Siiponkosken koulun puolelta, missä sillä tuntui olevan pienialainen mutta vahva kanta. Nyt se on siis myös osa Isosaaren luonnonsuojelualueen kasvillisuutta. - Esiintymä tulee ottaa huomioon uoman ruoppaussuunnitelmissa, eikä sillan eteläpuolista lahdelmaa pidä ruopata lainkaan eikä virtausta lisätä liikaa.

2.5 Pohjannokkonen

Pohjannokkonen (*Urtica dioica* subsp. *sondenii*) on tavallisen takapihojen isonokkoson pohjoinen alalaji, jota on esiintynyt harvakseltaan myös Keski-Suomessa ja Pohjanmaalla. Se ei ole valtakunnallisesti uhanalainen eikä silmälläpidettävä, mutta on alueellisesti uhanalainen (Alue 3a, RT). Se on korkeakasvuinen, ohutvartisempi, kaljumpi, lehden tyveltä pyöreämpi ja lehdistään pidempi kuin tavallinen nokkonen. Huomattavin ero on kuitenkin se, että poltinkarvoja on niukemmin. Pohjannokkosta on aiemmin tavattu Haapajärveltä sieltä täältä, myös Haapajärven keskustan tuntumasta, mm. urheilukentän luota. Pohjannokkoson lisäksi alueella on myös hiukan siitä ja isonokkosesta eroavaa kolmatta tyyppiä, jonka status on epäselvä ja rajanveto kahteen muuhun hankalaa. Isonokkosesta poikkeavia nokkosia esiintyykin kaikissa puron- ja jokivarsissa, missä tämän selvityksen puitteissa liikuttiin. Varsinaisesta pohjannokkosesta kerättiin näytteitä kaava-alueelta ainakin Tujunojalta, Kuonanjoelta ja Kalajanjoen suulta. Käsitykseksi muodostui, että kyseessä on paikallisesti yleisehkö laji, jota ei tarvitse ottaa erityisen suojelun piiriin. Paikallisesti sitä voisi luonnehtia paremmin luokittelu DD eli että tiedot ovat riittämättömiä uhanalaisuuden arviointiin..

3. Arvokkaimmat alueet kaava-alueella ja sen tuntumassa

Arvokkaimpien alueiden määrittämiseen eivät riitä pelkät uhanalaistiedot. Arvokkuus voi syntyä paitsi lajistosta myös luontotyyppistä. Myös luontotyypeille on oma uhanalaisluokittelunsa. **Seuraavassa arvokkaiden alueiden painotukseen on käytetty erityisesti vuosien 1988-89 lajien uhanalaisluokitteluja, koska ne antavat paljon tietoa paikallisesti keskeisistä lajeista.** Selvityksessä on etsitty lajistollisesti ”kuumia pisteitä” huomioiden sekä kasvit että linnut. Kasvilajeja koskeva tieto on taulukoitu ja järjestetty havaintopaikoittain. Havaintopisteet – neliökilometrit – on järjestetty taulukossa pohjoisesta etelään. Alueiden sanallisessa kuvauksessa huomioidaan myös linnut ja luontotyypit. Alueet esitellään pohjoisesta etelään, ei arvojärjestyksessä. Tarkemmat tiedot kunkin paikan arvokkaasta lajistosta ovat liitteessä (LIITE 2).

3.1 Sauviinmäki

Sauviinmäen lehtojensuojelualue on uhanalaisten kannalta Haapajärven keskeisin alue. Se on myös Natura 2000 –alue (FI1002012), ja se kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan. Alue on korkeaa kuusta kasvava kostea lehto, jossa kasvaa uhanalaisista ja tai harvinaisista kasveista musta-konnanmarjaa (*Actaea spicata*), lehtomataraa (*Galium triflorum*, LC/ 3a RT), hoikkarölliä (*Agrostis clavata*, VU), sormisaraa (*Carex digitata*), pussikämmeekkää (*Coeloglossum viride*), kevätlinnunhernettä (*Lathyrus vernus*) ja metsävirnaa (*Vicia sylvatica*). Lisäksi alueella on ennen kasvanut lehmusta. Alueelta on tavattu myös direktiivilajeihin kuuluva kalkkisiemenkotilo (*Vertigo genesii*).

Sauviinmäelle on taululla opastettu reitti Isosaaren rauhoitusalueen kupeesta. Tätä reittiä kannataisi kehittää patikka- tai vaellusreitteinä.

3.2 Isosaari

Isosaaren rauhoitusalue on seurakunnan omistuksessa. Saarta on ennen käytetty laidunnukseen, mutta siellä on pidetty myös seurakunnan nuorisoleirejä. Saarella on luontopolkuja, ja saaresta on sillat joen yli. Siiponkosken koululla on kyläyhdistyksen toimintaa, ja vaatimattomia majoituspalveluita. Isoaaren arvo on sen lehtomaisissa luontotyypeissä ja vesikasvilajistossa.

Isosaari on kuusivaltaista lehtoa, lehtokorpea ja tuoreita kankaita. Se sopii hyvin opetuskohteeksi ja virkistyskäyttöön niin luontotyyppiensä kuin lajiensa osalta. Lajisto ei ole niin harvinaista kuin

Sauviinmäellä, mutta sisältää tyypillisiä lehtolajeja. Kuusikossa kasvaa runsaasti mm. lehtokortetta, metsäruusua, kieloa, ketunleipää ja lillukkaa. Harvinaisimpia luontotyyppejä ovat pienialaiset kuivat kankaat. Isosaaren uomiin vesikasvillisuus osoittautui arvokkaaksi. Saaren uomissa kasvaa nykyään mm. suomenlummetta, sarjarimpeä (*Butomus umbellata*), pystykeiholehteä (*Sagittaria sagittifolia*) ja keltakurjenmiekkää (*Iris pseudacorus*). Isosaaren lintuihin kuuluvat mm. mustapääkerttu, peukaloinen, puukiipijä, kuusitiainen, töyhtötiainen, hömötiainen, hippiäinen ja kirjosiippo.

Isosaaren luonnonsuojelualueelle pitäisi laatia hoitosuunnitelma. Paikkaeisaakuusettualliaksi. Koulun puoleisen uoman mahdollisessa ruoppauksessa on säilytettävä suomenlumpeen elinympäristö.

Isosaaresta on tämän työn yhteydessä tehty erillinen luontoselvitys, joka sisältää mm. kaikki alueelta havaitut kasvilajit. Paikan arvokkain lehto- ja vesikasvilajisto on myös liitteessä (LIITE 5).

Kuva 3. Kuivaa lehtoa. Kuusien alla lehtokortetta, lillukkaa, puolukkaa ja vadelmaa.

3.3 Savilahti ja Harjulahti

Savilahti ja Harjunlahti muodostavat tämän kaava-alueen keskeisimmän luonto- ja maisemakohteen. Alue on arvokas linnustollisessa, kasvistollisessa ja maisemallisessa mielessä. Alue kärsii myös liiallisista kiintoaineista ja ravinteikkudesta, joita paikalle tuovat Tujunoja ja Kalajanjoki sekä maanviljelys ja asutus. Alueen ruoppaus on luontoarvojen kannalta heikompi ratkaisu kuin kuormituksen huomattava vähentäminen.

Kartta 4. Arvokas linnustoalue ulottuu myös pelloille ja Kurikkalammen ympäristöön.

Linnustaselvityksen johtopäätökset ovat selkeät: ”Savilahti ja Harjunlahti rantapeltointeen on linnuston monimuotoisuudelle tärkeä alue ja maatalousalue, jolla on ympäristöarvoja. Linnustoon kuuluu useita harvinaisia tai uhanalaisia lajeja, mm. naurulokki, tukkasotka, lapasorsa, luhtahuitti, meriharakka, ruiskääkkä ja pikkutikka. Alue ei sovi rakentamiseen. Jos vesikasvillisuuden vähentäminen väylältä tulee jossakin vaiheessa

ajankohtaiseksi, se tulee suunnitella linnusto huomioiden. Lahdet eivät sovi ruopattaviksi.”

Kasvilajistosta alueen keskeisin laji on suomenlumme, jonka levinneisyyskartta esiteltiin jo edellä. Alueella on erityisen runsaasti myös sarjarimpeä, joka oli mukana vielä edellisissä uhanalaistarkasteluissa. Myös kilpukka (*Hydrocharis morsus-ranae*) kuuluu entisiin harvinaisuuksiin, samoin kuin pystykeiholehti. Muita keskeisiä vesikasveja ovat järvikaisla- ja –korte sekä haarapalpakko – jonka uhanalaisuusluokitus on nykyään (2010 arvio) DD eli sitä ei ole arvioitu riittämättömän tiedon takia. Monet edellä mainituista kasveista kuuluvat luontaisesti rehevien vesien kasvillisuuteen, mutta ovat täällä uustulokkaita tai äkillisesti runsastuneita. Luultavasti taustalla on myös rehevöityminen.

Kiintoaineiden kertyminen lahtiin edellyttää toimenpiteitä myös Tujunojassa ja rantaan ulottuvan maanviljelyn tai karjanhoidon toimintatavoissa. Ely-keskuksen julkaisema monimuotoisuuskohteiden selvitys sisältää tältä alueelta myös neljä kohdetta eli Nrot 85-88 mutta niille esitetyt toimenpiteet ovat koko lahden kannalta riittämättömiä (Ks LIITE 6). Kohteet sinänsä ovat oleellisia.

3.4 Humaloja

Paikka on kaava-alueen länsipuolella. Humalojan keskeiset kasvit ovat löytyneet suhteellisen äskettäin. Ensimmäiset tiedot arvokkaasta paikasta toi julkisuuteen Juha Suominen 1981. Alueelta on löytynyt harvinaisia korpikasveja, mm. kaksi heinää korpinurmikka (*Poa remota*) ja korpisorosimo (*Glyceria lithuanica*). Kumminkin havaittiin paikalla myös 2011. Alue on lehtokorpimainen, luonnontilainen, tiheäpuustoinen ja pusikkoinen puronvarsi, jossa on runsaasti lahoppua ja rungoilla jäkäliä, sammalia sekä kääväkkeitä. Aluetta ei todennäköisesti ole vielä inventoitu perusteellisesti.

3.5 Muut arvokkaat elinympäristöt

3.5.1 Peltolinnuston keskeiset alueet

Linnustaselvityksessä peltolintujen kannalta keskeisimmät alueet sijoittuvat Karjalahdenrannalle, Haaganperän Paskolammen tuntumaan, Ylipäähän ja Tiitonrannalla aivan pohjoisimmalle osalle. Näillä alueilla pesii mm. useita pareja kuoveja, töyhtöhyppähäydyskuntia, pensastaskuja, kiuruja, niittykirvisiä ja punavarpusia. Peltolinnuston arvokkaat alueet on koottu liitekartalle (LIITE 3).

3.5.2 Lepolanräme

Lepolanräme on alueen harvoja soita. Nimestään huolimatta kyseessä ei ole räme vaan monimuotoinen korpi. Valitettavasti siellä on vanhoja ojituksia. Lähteet ja lähdepurot ovat kuitenkin pitäneet paikan liki luonnontilaisen kaltaisena. Lepolanräme liittyy myös III-luokan pohjavesialueeseen. Korvessa esiintyy mm. korpinurmikkaa, joka on korpisoiden kookas ja komea heinä. Sitä nähtiin paikalla myös 2011. Pohjaruttojuurta on täältä havaittu 1984, mutta sitä ei nyt löydetty. Pohjanruttojuuri on taantumassa Keski-Pohjanmaalla. Koko Lepolanrämettä ei kuitenkaan kierretty. Uutena lajina pohjoisimmista puroista löytyi nyt lehtotähtimöä (*Stellaria nemorum*). Lepo-

Kuva 4. Pystykeiholehti. Myös pystykeiholehti kuuluu sarjarimmen ja kilpukan tavoin viimevuosikymmeninä yleistyneisiin lajeihin. Kuva Leena Holmström.

lanrämeeltä löytyy todennäköisesti useita metsälakikohteita (lähteiden ja purojen lähiympäristöt) ja useita uhanalaisia luontotyyppejä. Aluetta ei ole inventoitu.

3.5.3 Lämäkangas

Lämäkangas, jonka sisään edellä käsitelty Humaloja sijoittuu, on geologisesti arvokas kumpu-moreenialue. Alue on suurimmaksi osaksi tuoretta (VMT), varttunutta kuusi- tai sekametsää joko melko luonnontilaisena tai harvennettuna. Alueen kasvillisuudesta löytyy lehtomaisia piirteitä

Kuva 5. Haaganperän tuulenpesämänty. Kuva Leena Holmström

sekä myös pienimuotoisia lehtoja. Korkeammilla mäillä kasvaa tuoretta, varttunutta mänty- tai sekametsää. Lahopuuta alueelta ei löydy tai sitä on vain satunnaisesti. Vaikka alueen metsissä on tehty runsaasti harvennushakkuita, avohakkuualueet ovat harvinaisia tai suhteellisen pieniä. (Mäkinen, K. ym. 2007). Selostuksessa mainitaan lajeja, jotka ovat tuttuja myös Humalojalta. Lämäkankaan karttalehti on liitteenä (LIITE 4).

Haaganperän latu- ja kuntopolkuverkosto ovat osa Lämänkangasta. Kuntopolku kiertele nykyään hakatulla alueella, jonne on jätetty pystyyn yksi männyn erikoismuodosta, tuulenpesämänty, joka tunnetaan myös kauppanimellä 'pallomänty'. Kuntopolku ja virkistyskäyttö eivät haittaa alueen virkistysarvoja. Haaganperällä on kaava-alueen koimeimmat männiköt.

Kuntopolun pohjoispuolella on myös lähde, joka tarkistettiin tämän selvityksen yhteydessä. Lähteeltä ei löytynyt merkittävää lähdelajistoa.

3.5.4 Haaganlampi , Paskonlampi ja Kurikkalampi

Paskonlammelta ja sen lähiympäristöstä ja Kurikkalammelta on joitakin aiempia tietoja harvinaisista kasveista, mutta tiedot ovat varmentamatta. Haaganlammelta ja Kurikkalammelta on tietoja myös suomenlumpeesta, mutta nykytilaa ei tunneta varmuudella. Tämän selvityksen puitteissa ei pystytty ylipäättään varmentamaan kuin osa vanhoista havainnoista. Hankaluutena on havaintotarkkuuden heikkous. 1980-luvulla käytettiin yleensä neliökilometrin tarkkuutta. Vuosikymmenten jälkeen etsintä tällaisella tarkkuudella voi olla hidasta.

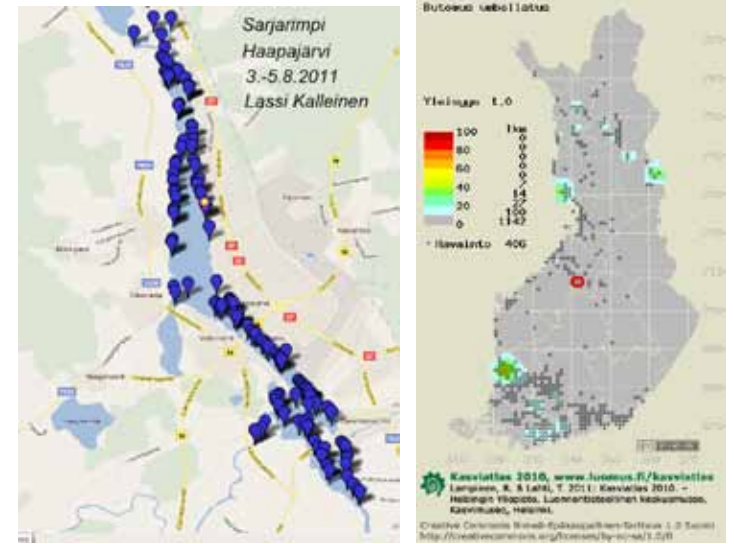
3.5.5 Tujunoja

Tujunoja on yksi Haapajärven järviketjuun laskevista puroista. Se kuitenkin virtaa – välillä vuo-laastikin – etupäässä rakennetussa, kaupunkimaisessa ympäristössä. Sen ympäristö vaihtelee melko paljon, mutta puistomaiseksi se on siistytty vain Koivuhaassa. Koivuhaassa löytyi sen varrelta lehdestä muutama näsiäpensas – ne ovat todennäköisesti tällä hetkellä ainoat Haapavedeltä tiedossa olevat näsiät. Alajuoksulta löytyi yksi kulleroesiintymä, ja yksi kotkansiipi. Ne voivat olla luontaisia tai viljelykarkulaisia.

Tujunojan maaperä on hienojakoista. Se ja kaupungin hulevedet tekevät siitä myös ongelman. Tujunoja kerää vetensä laajalta alueelta. Lisäksi rinteessä virtaus on voimakasta ja maaperää syövyttävää. Tujunojan maa-ainesten hallintaa pitäisi suunnitella omana kokonaisuutena. Tujunojan rakentamisessa voidaan käyttää pintavalutuskenttiä, saostusaltaita tai muita virtausta hidastavia rakennelmia. Tujunojasta saatavia kokemuksia voisi hyödyntää myös muissa kaupunkialueen hulevesiratkaisuissa ja kaupunkipurojen hulevesijärjestelyissä. Esimerkiksi raviradan ja Koivuhaan välille, Rautatiesillan itäpuolelle, voisi rakentaa lampiketjun, mutta kiintoaineeksi pitäisi poistaa myös suupuolella.

4. Vesikasvilajiston muutoksia

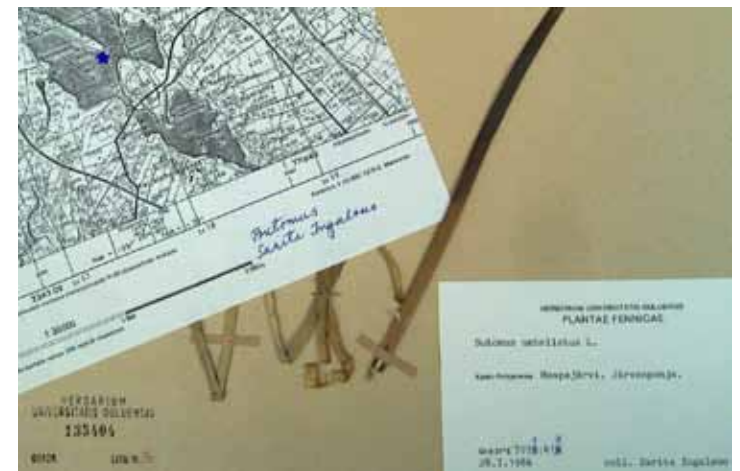
1980-luvun uhanalaisluokittelujen ja näytetietojen selvittelyssä paljastui, että nyky-Haapajärvellä sarjarimpi (*Butomus umbellatus*) on yleistynyt voimakkaasti. Varhaisimmat tiedot sarjarimmes-tä Haapajärvellä ovat 1900-luvun alusta (Heikinheimo, M. 1914, 1924). Armas Kosonen tallensi 1970 näytteen Harjunniemen nokasta. 1984 Kasvistoryhmän retken yhteydessä sarjarimpeä etsittiin, mutta silloin sitä ei löydetty. Viimeinen Kasvimuseolle tallennettu tieto on kuitenkin kuvassa näkyvä Sarita Ingalsuon näyte ”Järvenpohjasta” 1988. Näyte on myöhemmin sijoitettu Harjunniemen nokkaan, kuten mukaan tallennetusta kartasta ilmenee. Tuo Harjunniemen nokka on paikka, jossa kesällä 2011 kukki ainakin toista sataa kasvia. – Kalajoen vesistöalueella sarjarimpi on ollut harvinainen ja yksittäinen, ja 1989 tarkastelussa se luokiteltiin silmälläpidettäväksi ja taantuneeksi (St) Siika-, Pyhä- ja Kalajoki-laaksossa (Issakainen & Ulvinen 1989).

Kartta 5. Sarjarimmen levineisyys Suomessa ja Haapajärvellä 2011

2011 selvityksessä kävi nopeasti ilmi, että sarjarimpi on levinnyt lähes koko Haapajärven alueelle. Asia selvitettiin kiertämällä järvi veneellä ja ottamalla valokuvia vähintään 100 metrin välein. Valokuvaan tallennettujen koordinaattien avulla kirjattiin seuraavat kartalla näkyvät kuvauspaikat (Kartta 5). Esiintymisalue ulottuu pohjoisessa Isosaareen ja yli Siiponkosken. Kortejärvestä ei ole tietoa. Etelässä sitä ei enää ole Ylipäänjärvessä, mutta Kalajanjoen suupuolellakin sitä on ollut. Tuuli ja vastavirtaankin joskus kääntyvät virtaukset (tieto Kauko Liuskalta) ovat voineet levittää sarjarimpeä myös Ylipään suuntaan ja Kalajanjoen suupuolelle. Ainoat suuremmat aukkokohdat – jotka näkyvät oheisessa kartassa - sattuvat paikkoihin, joissa on hyvin tiheät järviruokokasvustot. - Leviämisen yksityiskohtiin palataan jossain toisessa yhteydessä.

Suomenlumpeen ja sarjarimmen levinneisyyden selvittely johti myös muihin uusiin havaintoihin. Järvellä on yleistynyt myös ns. irtokelluja, matalilla rannoilla muun kasvillisuuden joukossa viihtyvä kilpukka. Kilpukka oli 1989 luokiteltu silmälläpidettäväksi harvinaiseksi (Sh) . Tuolloin siitä oli tietoja vain Paskolammesta. Nyt sitä on luultavasti ympäri Haapajärven. Havainnot tallennettiin kirkkorannasta, Isosaaresta, Savilahdelta ja Kalajanjoelta. Kilpukka viihtyy niin rannassa ettei veneellä tehty kartoitus kerro koko totuutta. Kilpukan yleistyminen on ollut muutoinkin tiedossa (Hämet-Ahti, ym. 1998). Sen yleistyminen on yhdistetty vesien rehevöitymiseen.

Kuva 6. Edellinen tieto sarjarimместä 1986. Esiintymä on tarkennettu Harjunniemeen. Paikka on sama, jossa oli 2011 toista sataa kukkivaa kasvia.

Kuva 7. Sarjarimpi on kookas ja komeasti kukkiva kasvi, joka sopii myös koristekasviksi vesiaiheisiin. Se kasvaa kuitenkin vedessä eikä vesirajassa niin kuin esimerkiksi keltakurjenmiekka. kuva Leena Holmström.

nyt epäselväksi, ja se täytyy liittää puutteellisesti tunnettuihin. – Haapajärvellä 2011 tavatut haarapalpakot olivat erittäin usein steriilejä. Itse asiassa kukkiva kasvi havaittiin järvellä vain kerran (kuva kansilehdellä). Luultavasti myös tämä steriili, risteymäsyntyinen, kasvullisesti lisääntyvä haarapalpakko kuuluu viime vuosikymmenten menestyjiin eli yleistyneisiin vesikasveihin.

Kuten uhanalaisten kasvien käsittelyssä aiemmin havaittiin, myös suomenlumme on ilmeisesti laajentanut esiintymisaluettaan. Pohjanlumpeesta (*Nymphaea candida* subsp. *alba*), ulpukasta (*Nuphar lutea*) ja konnanulpukasta (*Nuphar pumila*) ei ole sellaisia tietoja, että asiaa voisi arvioida. Konnanulpukkaa tavattiin lähinnä Harjunlahden – Paavonlahden välisellä alueella.

Haapajärvellä nyt todetun muutoksen syitä ei voi kuin arvailla. Perussyy on ehkä rehevöityminen. Kasvien leviämislle on kenties sopinut virtaaman tasoittuminen, mikä taas on seurausta virtauksen säännöstelystä ja tulvasuojelusta. Ilmeisesti esimerkiksi sarjarimpi ei kestä äkillisiä kovia virtaamia, joissa se aiemmin on irtaantunut pohjasta ja huuhtoutunut jokisuistoihin. Sarjarimpi onkin ollut yleisempi Pohjanmaan jokisuistoissa kuin jokivarsissa.

Kuva 8. Harjunniemen edustalla kukkivaa sarjarimpeä. Paikka on sama mistä Kasvimuseolle on tallennettu mm. Kuvan 5 näyte.

ensimmäiset tiedot Oksavasta (näyte Ulvinen, T.) ja Isosaaresta (havainto Ohenoja, E.). Nyt sitä esiintyy samaan tapaan kuin sarjarimpeä – miltei jokaisella rantahehtaarilla. Haapajärven pystykeiholehti on täällä lähellä pohjoisrajaansa, eikä tiettävästi missään näin pohjoisessa näin yleinen. Keiholehtien levinneisyydestä on tietoa tuoreessa uistinkeiholehteä koskevassa tutkimuksessa (Preston, Christopher D.; Uotila, Pertti. 2009)

Muita Haapajärven suurina kasvustoina esiintyviä vesikasveja ovat järvikorte, järvikaisla, osmankäämi, haarapalpakko ja järviruoko. Suurimmat kasvustot ovat Harjunlahdella – Savilahdella. Järviruokoa on kuitenkin kaupungin keskustan kohdalla kahtena tiheänä kasvustona. Nämä kasvustot pitäisi poistaa, sillä vaarana on, että seuraavassa vaiheessa järviruoko valtaa tilan kaikilta muilta.

Haarapalpakkoa (*Sparganium erectum* subsp. *microcarpum* -nimellä) on myös pidetty alueella silmälläpidettävänä – taantuneena (St, Issakainen & Ulvinen 1989). Haarapalpakon taksonomia on kuitenkin käy-

KUVALINKIT – Valokuvia karttapohjalla

[Haapajärven luonto – yleistä](#)
[Haapajärven puukujanteita](#)
[Sarjarimpi levinneisyyskartoitus](#)
[Suomenlumme levinneisyyskartoitus](#)
[Tujunoja kuvia](#)

LÄHTEET

Anttila, Susanna, Timonen, Sami: Maatalousalueiden monivaikutteisten kosteikkojen ja luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma. Kalajokilaakso: Ylivieska, Nivala ja Haapajärvi. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen raportteja 2/2009.

Geologinen tutkimuskeskus, maaperäkartat

Haapajärven osayleiskaavan linnustaselvitys 2011, Pohjanmaan luontotieto

Hellsten, S. 2001. Effects of lake water level regulation on aquatic macrophyte stands in northern Finland and options to predict these impacts under varying conditions. Acta Bot.

Fennica 171: 1–47

Isosaaren luontoselvitys, Natans Oy, 2011

Issakainen, Anna-Liisa, Ulvinen, Tauno 1989: Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaakson silmälläpidettävät putkilokasvit. Oukamus 1/1989. Oulu 1989

Jalas, J., Butomus L. – Rimmen suku, 1958 – Teoksessa Jalas, J. (toim.): Suuri kasvikirja I.

Kalajoen vesistöalueesta (Ely-keskus): <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=5589&lan=fi>

[Kalajoen yhteistarkkailu 2010 vesistötarkkailuraportti](#)

Kasvimuseo, Oulun yliopisto, kenttökorttiarkisto ja näytetiedot

Lampinen, R. & Lahti, T. 2011: Kasviatlas 2010. - Helsingin Yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. Levinneisyyskartat osoitteessa <http://www.luomus.fi/kasviatlas>.

Nurmi, Jaakko, 2000: Urtica – Teoksessa Flora Nordica, Volume 1, s. 222-226.

Meriluoto, M., Soininen, T., 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus.

Mäkinen, Kalevi, Palmu, Jukka-Pekka, Teeriaho, Jari, Rönty, Hannu, Rauhaniemi, Tom & Jarva, Jaana: Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, Suomen ympäristö 14/2007

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, uhanalaistiedot. Sähköposti Jouni Näpänkan-gas, 26.4.2011

Preston, Christopher D.; Uotila, Pertti. 2009 Sagittaria x lunata, a binomial for the widespread North European hybrid between S. natans and S. sagittifolia (Alismataceae). Annales Botanici Fennici, 46 (3). 215-230.

Rassi, Pertti, Hyvärinen, Esko, Juslén, Aino & Mannerkoski, Ilpo (toim.), 2010, Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010.

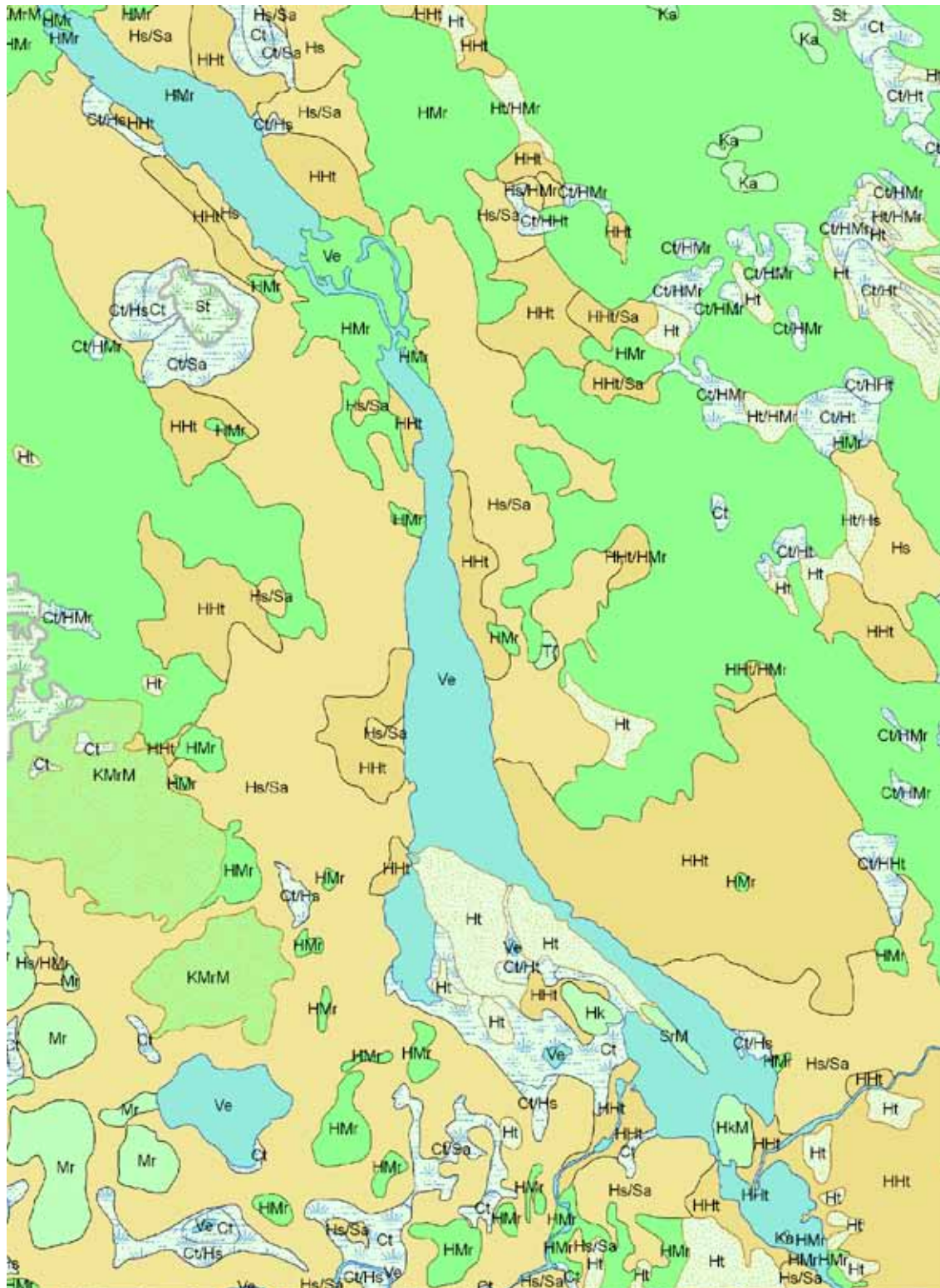
Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus, Helsinki, Suomen ympäristö 8/2008.

Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaakson uhanalaiset putkilokasvit. Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto, B:56, Oulu 1988

Vuori, Kari-Matti et al. 2006, Suomen pintavesien tyypittelyn ja ekologisen luokittelujärjestelmän perusteet, Suomen Ympäristö 807

Maaperäkartta ja kartan selitykset

Maaperäkarttojen ominaisuudet (GTK)

Raekoko	RT-luokitus	GEO-luokitus																					
Moreeni kalliota, jonka päällä alle 1.0 m:n maakerros, yleensä moreeni																							
																							
																							
																							
																							
																							
moreenimuodostuma: reunamoreeni, drumliini ym.																							
Jäätikköjokimuodostumat <table> <tr> <th>Ø mm</th><th>lohkareet, isot kivet</th><th>lohkareet, kivet</th></tr> <tr> <td>yli 60</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>60—2</td><td>pienet kivet, sora</td><td>sora</td></tr> <tr> <td>2.0—0.2</td><td>hiekk</td><td>karkea- ja kesk hiekk</td></tr> <tr> <td>0.2—0.06</td><td>karkea hiet</td><td>hienohiekk</td></tr> </table>			Ø mm	lohkareet, isot kivet	lohkareet, kivet	yli 60			60—2	pienet kivet, sora	sora	2.0—0.2	hiekk	karkea- ja kesk hiekk	0.2—0.06	karkea hiet	hienohiekk						
Ø mm	lohkareet, isot kivet	lohkareet, kivet																					
yli 60																							
60—2	pienet kivet, sora	sora																					
2.0—0.2	hiekk	karkea- ja kesk hiekk																					
0.2—0.06	karkea hiet	hienohiekk																					
																							
																							
																							
																							
Ranta-, joki- tai tuulikerrostumat <table> <tr> <th>Ø mm</th><th>lohkareet, isot kivet</th><th>lohkareet, kivet</th></tr> <tr> <td>yli 60</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>60—2</td><td>pienet kivet, sora</td><td>sora</td></tr> <tr> <td>2.0—0.2</td><td>hiekk</td><td>karkea- ja kesk hiekk</td></tr> <tr> <td>0.2—0.06</td><td>karkea hiet</td><td>hienohiekk</td></tr> </table>			Ø mm	lohkareet, isot kivet	lohkareet, kivet	yli 60			60—2	pienet kivet, sora	sora	2.0—0.2	hiekk	karkea- ja kesk hiekk	0.2—0.06	karkea hiet	hienohiekk						
Ø mm	lohkareet, isot kivet	lohkareet, kivet																					
yli 60																							
60—2	pienet kivet, sora	sora																					
2.0—0.2	hiekk	karkea- ja kesk hiekk																					
0.2—0.06	karkea hiet	hienohiekk																					
																							
																							
																							
																							
Hienorakeiset kerrostumat <table> <tr> <th></th><th>hieno hiet</th><th>karkeasiltti</th></tr> <tr> <td>0.06—0.2</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>0.02—0.002</td><td>hiesu</td><td>keski- ja hienosi</td></tr> <tr> <td>yli 30 % aineksesta alle 0.002</td><td>savi</td><td>savi</td></tr> <tr> <td>humuspitoisuus 2—6 %</td><td>liejuinen hieno hiet</td><td>liejuinen siltti</td></tr> <tr> <td>"</td><td>liejuhiesu</td><td></td></tr> <tr> <td>"</td><td>liejusavi</td><td>liejuinen savi</td></tr> </table>				hieno hiet	karkeasiltti	0.06—0.2			0.02—0.002	hiesu	keski- ja hienosi	yli 30 % aineksesta alle 0.002	savi	savi	humuspitoisuus 2—6 %	liejuinen hieno hiet	liejuinen siltti	"	liejuhiesu		"	liejusavi	liejuinen savi
	hieno hiet	karkeasiltti																					
0.06—0.2																							
0.02—0.002	hiesu	keski- ja hienosi																					
yli 30 % aineksesta alle 0.002	savi	savi																					
humuspitoisuus 2—6 %	liejuinen hieno hiet	liejuinen siltti																					
"	liejuhiesu																						
"	liejusavi	liejuinen savi																					
																							
																							
																							
																							
																							
																							
Eloperäiset kerrostumat <table> <tr> <th>humuspitoisuus yli 6 %</th><th>lieju</th><th>lieju</th></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td>saraturve</td><td>saraturve</td></tr> <tr> <td></td><td>rahkaturve</td><td>rahkaturve</td></tr> </table>			humuspitoisuus yli 6 %	lieju	lieju					saraturve	saraturve		rahkaturve	rahkaturve									
humuspitoisuus yli 6 %	lieju	lieju																					
	saraturve	saraturve																					
	rahkaturve	rahkaturve																					
																							
																							
																							

Liite 2

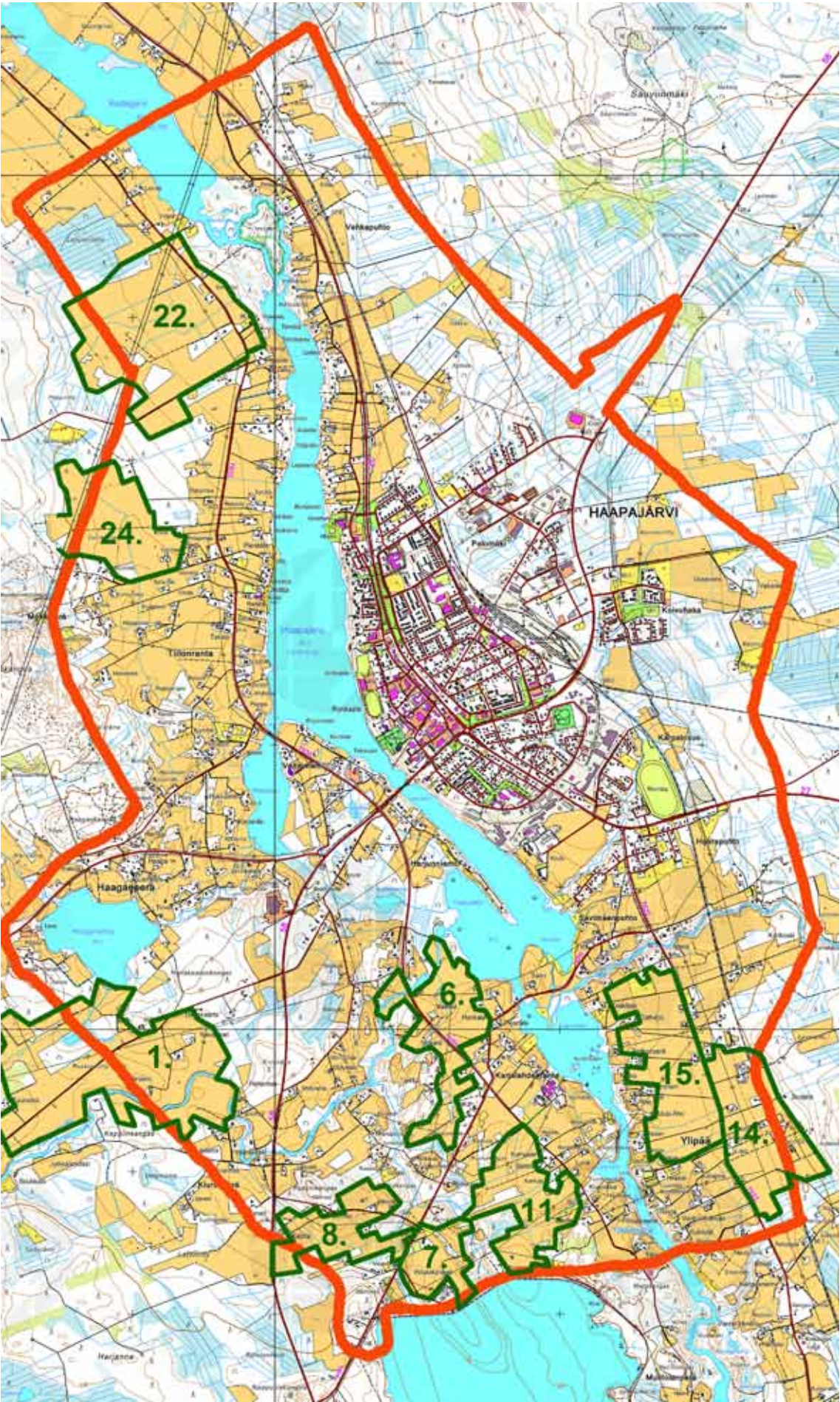
LIITE 2 YKJ	PAIKALLISESTI ARVOKKAAT LAJIT ESIINTYMÄPAIKAT	Tiet nimi	Suom. Nimi	Uh. 1988-89 SiPyKa	Uh 2010	Uh. alueella 3a 2000	Hav. vuodet
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Actaea spicata	mustakonnanmarja	Erittäin uhanalainen	VU	LC/+	1983, 1984
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Agrostis clavata	hoikka-rölli	Erittäin uhanalainen			1984
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Carex digitata	sormisara	St			1984
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Coeloglossum viride	pussikämmekkä	St			1984
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Lathyrus vernus	kevätlinnunherne	St			1984
7077:418	<i>Sauviinnäki, Someromäki</i>	Vicia sylvatica	metsävirna	St			1983
7076:416	<i>Isosaari</i>	Butomus umbellatus	sarjarimpi	St			2011 ¹
7076:416	<i>Isosaari</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St			1984, 2011
7076:416	<i>Isosaari</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			2011
7076:416	<i>Isosaari</i>	Scrophularia nodosa	syyläjuuri	St			1984
7076:414	<i>Lepolanrämme</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St	NT	LC/+	1984, 2011
7076:414	<i>Lepolanrämme</i>	Petasites frigidus	pohjanruttojuuri	St			1984
7076:414	<i>Lepolanrämme</i>	Poa remota	korpinurmikka	Erittäin uhanalainen			1984
7076:414	<i>Lepolanrämme</i>	Stellaria nemorum	lehtotähtimö	St			2011
7076:414	<i>Lepolanrämme</i>	Galium triflorum	lehtomatara	St			1984
7076:418	<i>Sauviinnäiden valtioonmaa, SW-kulmaus</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			2011
7075:416	<i>Tiitonranta N</i>	Petasites frigidus	pohjanruttojuuri	St			1959, 1960
7074:418	<i>Murto</i>	Urtica dioica ssp. sondenii	pohjannokkonen	Sp			1984, 2011 ⁵
7073:416	<i>Haapajärven kk, urheilukentän vieressä</i>	Lathyrus vernus	kevätlinnunherne	St			ei tiedossa
7073:414	<i>Lämäkangas</i>	Vicia sylvatica	metsävirna	St			Ei tiedossa
7073:417	<i>Rautatieasema</i>	Bromus secalinus	ruiskattara	V		LC/+	1964
7073:417	<i>Rautatieasema</i>	Centaurea jacea	ahdekaunokki	St			1962
7073:417	<i>Rautatieasema</i>	Puccinellia distans	kujasorsimo	St			1964
7073:418	<i>Tujunoja</i>	Daphne mezereum	näsiä	St			2011
7072:414	<i>Haaganperä, Ala-Vahva</i>	Iris pseudacorus	keltakurjenmiekka	St			1984, 2011 ³
7072:414	<i>Haaganperä, Vahvaajan varsi</i>	Lathyrus vernus	kevätlinnunherne	St			1984
7072:414	<i>Haaganperä, Vahvaajan varsi</i>	Vicia sylvatica	metsävirna	St			1984
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, maalla</i>	Apera spica-venti	luoho	V			1984
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, maalla</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St			1984
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, maalla</i>	Scrophularia nodosa	syyläjuuri	St			1984
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, maalla</i>	Triglochin palustris	hentosuolake			LC/RT	1963
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, maalla</i>	Urtica dioica ssp. sondenii	pohjannokkonen	Sp			1984
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, vedessä</i>	Butomus umbellatus	sarjarimpi	St			1970, 2011 ¹

¹ = yleistyntynyt voimakkaasti, ² = yleistyntynyt, ³ = yleistyntynyt viljelykarkulaisena, ⁴ = viljelykarkulainen, ⁵ = alalajitasolla määritysongelmia, mahdollisesti yleinen

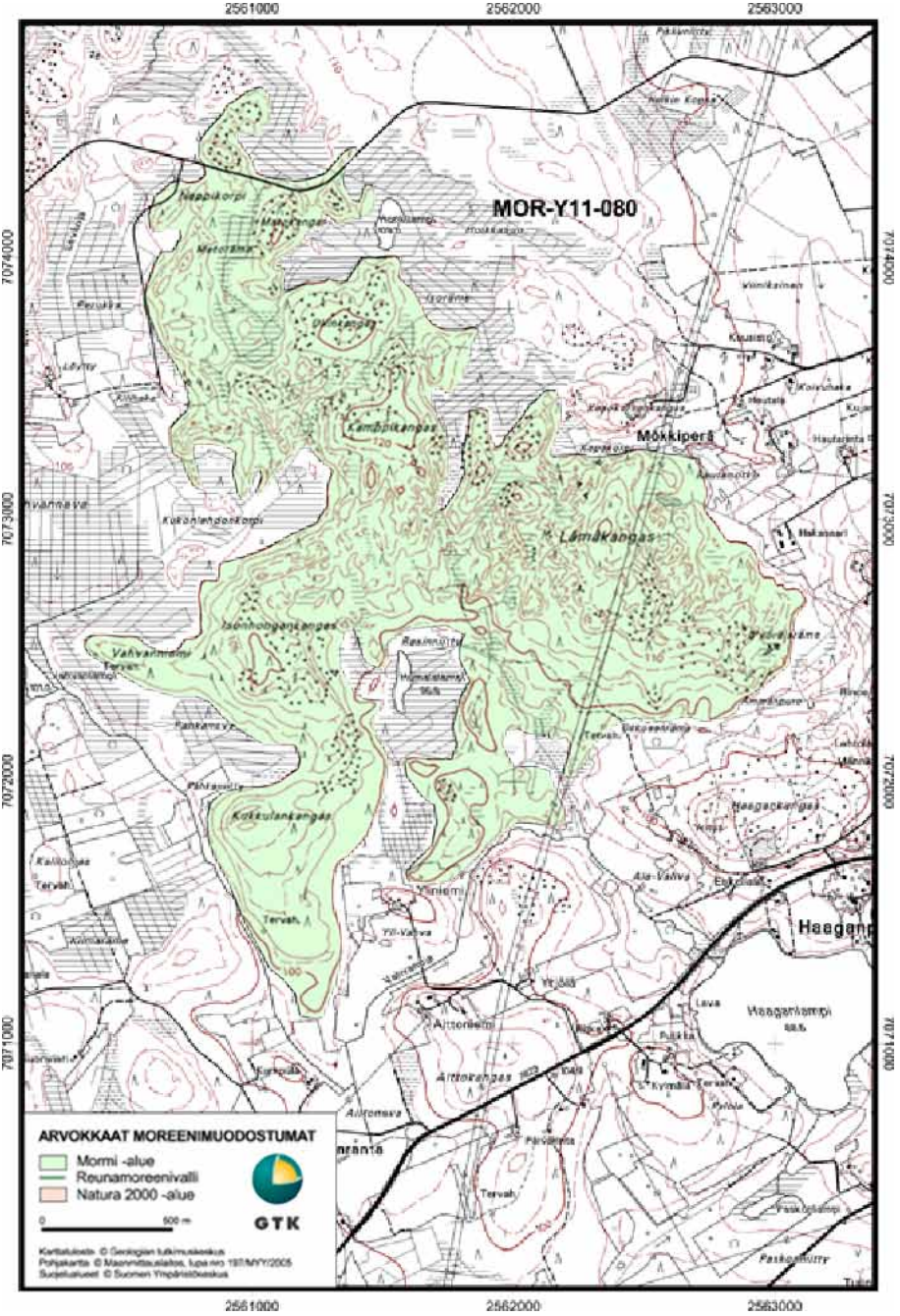
LIITE 2 YKJ	PAIKALLISESTI ARVOKKAAT LAJIT ESIINTYMÄPAIKAT	Tiet nimi	Suom. Nimi	Uh. 1988-89 SiPyKa	Uh 2010	Uh. alueella 3a 2000	Hav. vuodet
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, vedessä</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V	DD	LC/RT	1970, 1983, 2011
7072:417	<i>Harju-Harjuniemi, vedessä</i>	Sparganium erectum coll.	haarapalpakko	St			1970, 2011
7072:413	<i>Humaloja</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St			1984
7072:413	<i>Humaloja</i>	Coeloglossum viride	pussikämmekkä	St			1984
7072:413	<i>Humaloja</i>	Glyceria lithuanica	korpisorsimo	Erittäin uhanalainen			1981, 1984, 2011
7072:413	<i>Humaloja</i>	Iris pseudacorus	keltakurjenmiekka	St			1984, 2011 ³
7072:413	<i>Humaloja</i>	Poa remota	korpinurmikka	Erittäin uhanalainen			1984, 2011
7072:413	<i>Humaloja</i>	Urtica dioica ssp. sondenii	pohjannokkonen	Sp			1984, 2011 ⁵
7072:413	<i>Humaloja</i>	Vicia sylvatica	metsävirna	St			2011
7072:418	<i>Maatalousoppilaitos</i>	Epilobium montanum	mäkihorsma	V			1984
7072:418	<i>Tujunoja</i>	Matteuccia struthiopteris	kotkansiipi	St	NT	LC/+	2011 ⁴
7072:418	<i>Tujunoja</i>	Trollius europaeus	kullero	V			2011
7072:417	<i>Uitonalmi</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			2011
7071:414	<i>Haaganlampi, "Kasinon ranta"</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			1987
7071:417	<i>Kalajanjokisuu</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St			1984
7071:419	<i>Kuonanjokivarsi</i>	Viburnum opulus	koiranheisi	St			2011
7071:417	<i>Kurikkalampi</i>	Juncus stygius	rimpivihvilä	St			1970, 1987 ei
7071:417	<i>Kurikkalampi</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			1987
7071:418	<i>Savilahti</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			2011
7070:418	<i>Karjalahdenranta, järven W-ranta</i>	Carex elongata	pitkäpääsara	St			1984
7070:418	<i>Paavonlahti. Järven E-ranta</i>	Hydrocharis morsus-ranae	kilpukka	Sh		LC/+	1957, 1984, 2011 ²
7070:414	<i>Paskonlampi</i>	Petasites frigidus	pohjanruttojuuri	St			1959, 1984
7070:414	<i>Paskonlampi</i>	Coeloglossum viride	pussikämmekkä	St			1984
7070:418	<i>Ylipää, Kesolankalliot</i>	Woodsia ilvensis	karvakiviyrtti	Sh			1984
7070:418	<i>Ylipää, Kesolankalliot</i>	Trollius europaeus	kullero	V			1984
7069:417	<i>Lamminoja</i>	Botrychium multifidum	ahonoidanlukko	St			2011
7069:417	<i>Suovieri, Hautaperä</i>	Urtica dioica ssp. sondenii	lehtoarho	St			2008
7069:417	<i>Ylipää, Honkaniemen leirikeskus, W-puol. Pu</i>	Stellaria nemorum	lehtotähtimö	St			1984
7069:417	<i>Ylipää, Honkaniemen leirikeskus, W-puol. Pu</i>	Trollius europaeus	kullero	V			2011
7069:418	<i>Ylipää, koulun luona</i>	Nymphaea tetragona	suomenlumme	V			1984

¹ = yleistyntynyt voimakkaasti, ² = yleistyntynyt, ³ = yleistyntynyt viljelykarkulaisena, ⁴ = viljelykarkulainen, ⁵ = alalajitasolla määritysongelmia, mahdollisesti yleinen

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Isosaaren keskeiset lajit / Lassi Kalleinen 2011.

Isosaaresta on kaikkiaan havaittu noin 120 kasvilajia.

Rannat ja vesikasvit

Suomenlumme, *Nymphaea tetragona*, nykyluokituksen mukaan alueella 3a Pohjanmaa alueellisesti uhanalainen (RT, 2011) - Ei aiempia havaintoja Isosaaresta, ilmeisesti asettunut Siiponkosken mökkialueen sillankorvaan ja Isosaaren pohjoispuolelle vuoden 1989 jälkeen. Sillan itäpuolella 2011 havaittu yli kymmenen kukkivaa kasvustoa. Saaren pohjoispuolella on yksi kukkiva kasvusto.

Sarjarimpi, *Butomus umbellata*, sarjarimpi . Isosaaressa nähtävissä joka puolella saaren rantoja. Kukki 2011 esimerkiksi Siiponkosken koulun puoleisen sillan korvassa.

Pitkäpääsara, *Carex elongata*. Havaittu 2011 saaren eteläreunalla yksi kasvusto.

Luhtasara, *Carex vesicaria*, yleinen

Keltakurjenmiekka, *Iris pseudacorus*. Ei aiempia tietoja Isosaaresta, nyt muutamia kasvustoja eri puolilla Isosaarta. Keltakurjenmiekka on yleistynyt voimakkaasti Haapajärven rannoilla, myös koristekasvi.

Kilpukka, *Hydrocharis morsus-ranae*,ei aiempiaa tietoja Isosaaresta – myös tämä kasvi on Haapajärvellä sitten 1980-luvun hyvin voimakkaasti yleistynyt.

Pystykeiholehti (*Sagittaria sagittifolia*), valkokukkainen, nuolilehtinen vesikasvi, voimakkaasti yleistynyt.

Lehdot

Metsäkurjenpolvi, *Geranium sylvaticum*, lehdon luonnehtijalaji, yleinen

Ketunleipä, *Oxalis acetosella*, lehdon luonnehtijalaji, yleinen

Lillukka, *Rubus saxatilis*, lehdon luonnehtijalaji, yleinen

Mustikka, *Vaccinium myrtillus*, lehtomaisten kankaiden luonnehtijalaji esiintyessään edellisten kanssa

Puolukka, *Vaccinium vitis-idaea*, kuivien lehtomaisten kankaiden luonnehtijalaji kanssa

Lehtokorte, *Equisetum pratense*, monenlaisten lehtojen ja lehtomaisten kankaitten laji, Keski-Pohjanmaan eliömaakunnassa harvinainen, mutta ei uhanalainen, Isosaaressa hyvin yleinen

Metsäorvokki, *Viola riviana*, muutamia, ei kovin yleinen

Metsäruusu, *Rosa majalis*, yleinen saaressa

Kielo, *Convallaria majalis*, melko yleinen

Rohtotädyke, *Veronica officinalis*, ja **ahomatara**, *Galium boreale* – kuivahkoissa paikoissa kumpikin

Lehtonurmikka, *Poa nemoralis*, yleinen, Suomen hennoimpia heiniä

Nuokkuhelmikkä, *Melica nutans*, jonkin verran, paikoin runsas

Tuppisara, *Carex vaginata*, lehtomaisten metsien sara, niukahko

Punaherukka, *Ribes spicatum*, siellä täällä, **mustaherukka**, *Ribes nigrum*, niukasti

Lehtopähkämö, *Scrophularia nodosa*, havaittu 1989, mutta ei 2011, ei silti ole välttämättä hävinnyt.

Tulokkaat

Tuomipihlaja, *Amelanchier spicata*, saareen levinnyt koristepensas, melko yleinen siellä, mutta ei kuulu Suomen luontoon. Tuskin kuitenkaan tulee olemaan kovin hankala.

Amerikan- ja lännenamerikanhorsma, *Epilobium adenocaulon*, *E. ciliatum*, levinneet sillan korvaan. Kostean paikan kasveja, joista tuskin enää päästään eroon.

Linnut

Isosaaren lintuja ovat ainakin **mustapääkerttu**, **peukaloinen**, **puukiipijä**, **kuusitiainen**, **töyhtötiainen**, **hömötiainen**, **hippiäinen** ja **kirjosieppo**.

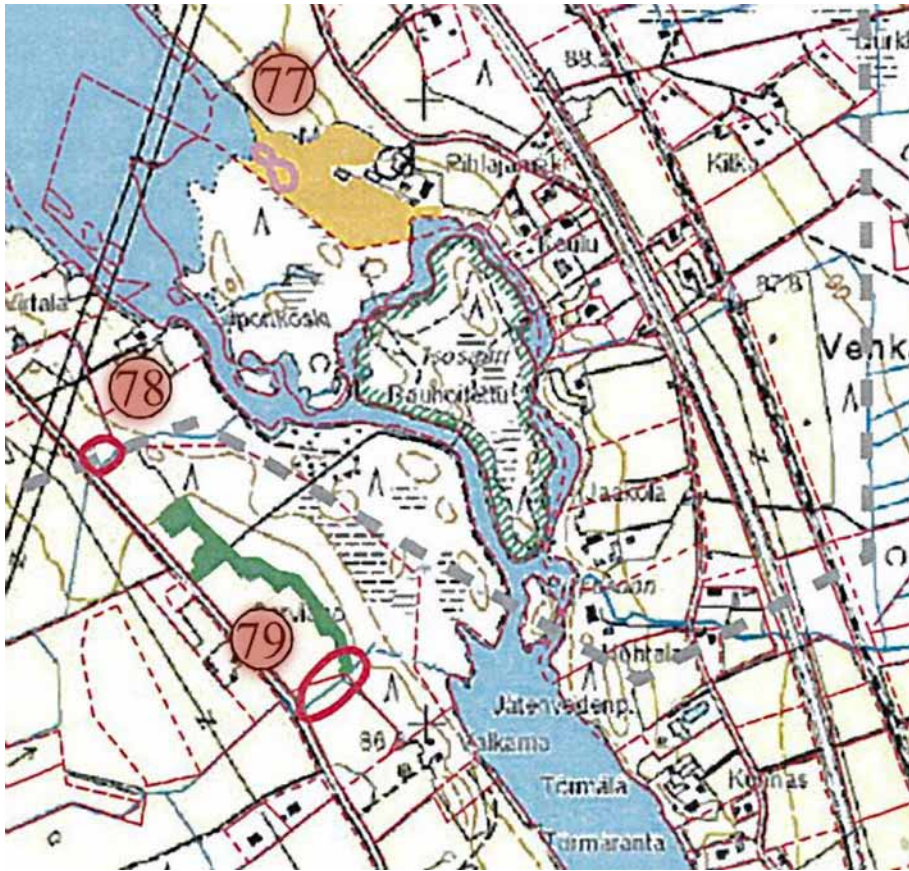
Liite 6

LUMO-kohteet kaava-alueella

Lähde: Anttila, Susanna, Timonen, Sami: Maatalousalueiden monivaikutteisten kosteikkojen ja luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma. Kalajokilaakso: Ylivieska, Nivala ja Haapajärvi. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen raportteja 2/2009.

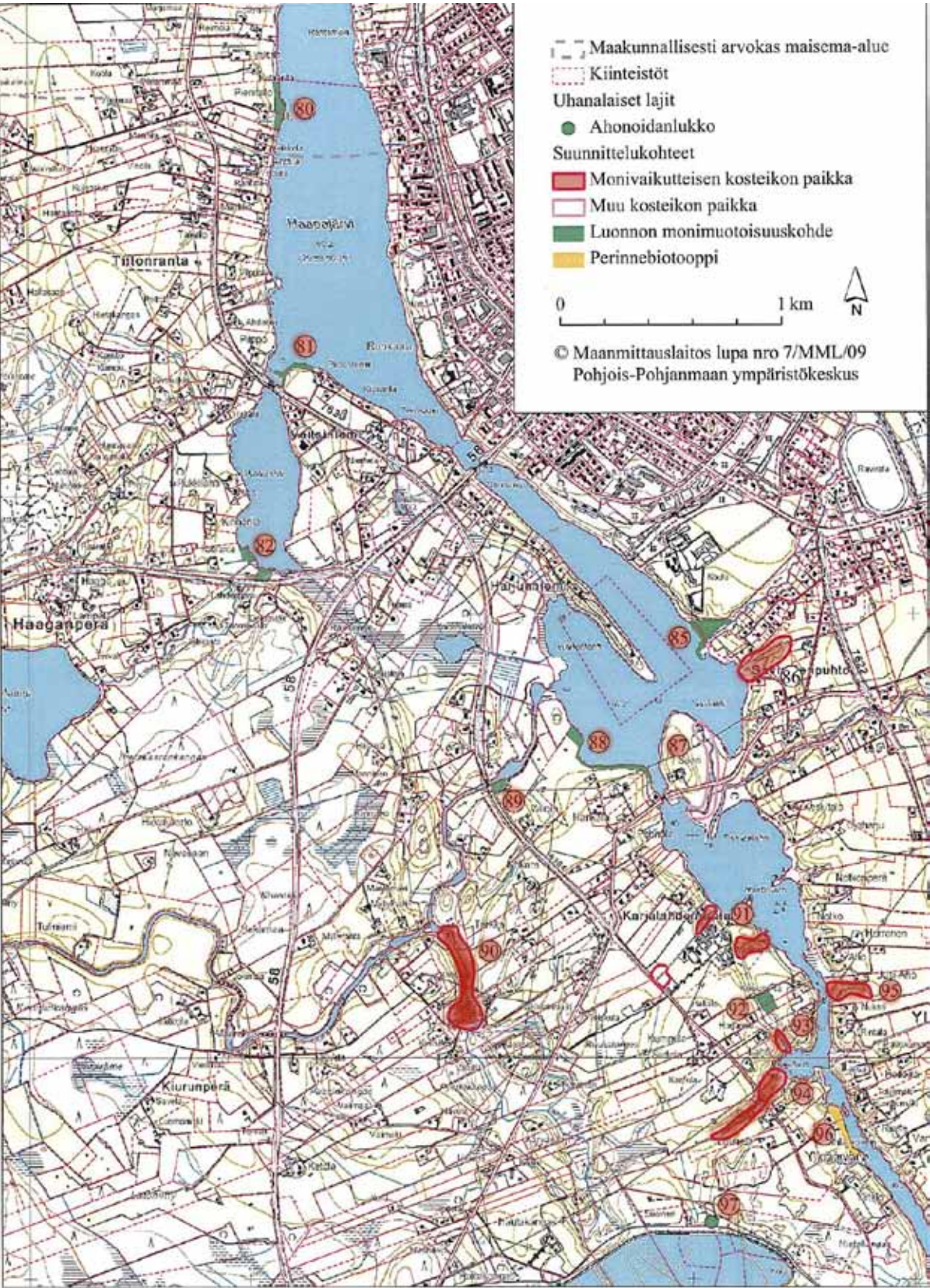
Kuviot 77-79 Siiponkosken lähialueet

77	Siiponkosken haka, Haapajärvi	Pitkään laidunkäytössä ollut hakamaa- ja metsälaidunalue, jonka puustosta löy- tyy luonnon kannalta arvokkaita vanhoja puita ja lahoppuustoa. Laiduneläiminä käytetään muutamaa hiehoa. Rantaan on suunniteltu tehtävän monimuotoinen 15 aarin kosteikkoalue.	Pb	3,2
78	Siiponkosken länsipuoli, Haapajärvi	Mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamisaikka pellon reunametsäs- sä. Tien takaa peltoalueelta tuleva kanava muuttuu syvemmällä metsässä luon- taisen mutkittelevaksi puroksi.	Kosteikko	*
79	Sorviaho, Haapajärvi	Maisemallisesti tärkeä metsän reunavyöhyke Siiponkosken retkeilyalueen lähellä. Hoidoksi soveltuu raivaus ja tähteiden korjaaminen. Tavoitteena on tiheydeltään vaihteleva monilajinen puusto ja pensaikko, jonka lomassa on avoimia niittyauk- koja. Reunavyöhykkeen kasvilajistoon kuuluvat mm. päivänkakkara ja niittyhu- mala. Myös mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamisaikka. Pelloilta tulevalla ojalla ei ole metsässä selkeää lasku-uomaa jokeen.	Lumo Kosteikko	1,2

Taulukko II.
Suunnittelualueen esimerkkikohteet 80–97 (kuva 28).

Kohde	Kuvaus	Mahdollinen erityistukimuoto	Pinta-ala (ha)
80	Tiltorranta, Haapajärvi	Raivaamalla hoidettua Haapajärven länsirantaa.	Lumo0,7
81	Veitsiniemen ranta, Haapajärvi	Maisemallisesti keskeinen Haapajärven rannan raivauskohde sillan kohdalla Tiltorrannantien varressa.	Lumo0,4
82	Pukkilahden ranta, Haapajärvi	Niitettyä ja raivattua Pukkilahden eteläpään rantaniittyä.	Lumo0,5
83	Paassilta, Haapajärvi	Reisjärven rajalla Kalanjokeen laskevan Niiniojan varressa olisi vesiensuojelullista tarvetta kosteikon perustamiselle. Monivaikutteisen kosteikon perustaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, koska yläpuolinen valuma-alue on liian laaja, eikä täytä tukiehtoja peltoprosentin osalta. Kosteikon perustamiseen tulisi etsiä muuta rahoitusta.	Muu rahoitus*
84	Korpioja, Haapajärvi	Korpiojantien varressa oleva mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamispaikka.	Kosteikko*
85	Tujunojan suu, Haapajärvi	Korkeakasvulinen rantaniitty Tujunojan suulla Haapajärven maatalousoppilaitoksen vieressä. Alueella kasvaa muutamia puita, mutta yleisilme on avoin. Rannassa on raivattu pajukkoa. Alue soveltuisi laitumeksi.	Lumo1,1
86	Savimäenpuhto, Haapajärvi	Monivaikutteisen kosteikon perustamiseen soveltuva notko, joka on hyväksyttyssä asemakaavassa merkitty puistoksi. Rantaan on tulossa venevalkama ja ympärille lisää asutusta.	Kosteikko*
87	Saari, Haapajärvi	Haapajärven Savilahden ja Paavonlahden välissä oleva Saaren alue on maisemallisesti komealla paikalla. Saaren läpi virtaavan uoman varrella on helposti tuluvia luontaisia kosteikkoalueita. Tulvaerikyyden ja läpivirtauksen vuoksi alue ei sovellu monivaikutteisen kosteikon perustamiseen. Rinnepeltojen ja vesistön välisiä reunavyöhykkeitä voidaan hoitaa maisemaraivauksin. Kohteen läh ympäristössä on myös laiduntamalla syntyneitä perinnebiotooppeja.	Lumo Pb*
88	Savilahden ranta, Haapajärvi	Raivaamalla hoidettu pellon ja vesistön välinen reunavyöhyke.	Lumo0,7
89	Saari, Haapajärvi	Puustoinen raivauskohde sillan korvassa Karjalahdentien varressa.	Lumo0,3
90	Lamminoja, Haapajärvi	Kalanjokeen laskevan Lamminojan suulla on mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamispaikka. Purolaakso on huomattavan leveä nykyiseen vesimäärään verrattuna, koska valuma-alue katkeaa Hautaperän tekoaltaaseen.	Kosteikko*
91	Karjalahden ranta, Haapajärvi	Mahdollisia monivaikutteisen kosteikon perustamispaikkoja Mustolanperäntien varressa ja Karjalahden palvelukeskuksen vieressä. Kumpuilevalla peltotalueella otollinen kosteikon paikka on luontaisessa painanteessa.	Kosteikko*
92	Koivuranta, Haapajärvi	Metsäsaareke ja niittymäistä rinnepeltoa, johon liittyy puustoinen kosteikkoalue. Kohdetta voidaan hoitaa laiduntamalla omana lohkonaan. Mikäli sopivia eläimiä ei ole saatavilla, voidaan puustoisia alueita raivata ja peltoa niittää koneellisesti. Tavoitteena on kasvillisuuden kehittyminen niittymäiseksi.	Lumo0,7
93	Kallionotko, Haapajärvi	Mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamispaikka Lohenlahteen laskevassa uomassa metsitettujen peltokumpareiden välissä.	Kosteikko*
94	Lohenlahti, Haapajärvi	Mahdollinen monivaikutteisen kosteikon perustamispaikka molemmiin puolin Mustolanperäntietä Lohenlahteen Kivinokalta laskevassa ojassa. Lohenlahden rannassa on kaivamalla muotoiltua kosteikkoa.	Kosteikko*
95	Uusi-Aho, Haapajärvi	Uusi-Ahon notkossa laidunsi lehmä viimeksi vajaat 20 vuotta sitten. Korkeakasvuisen louhikkaisen niityn reunoilla on monimuotoisuuden kannalta arvokasta vanhaa lehtipuuhaikaa. Kohteen hoidossa vaihtoehtoina ovat monivaikutteisen kosteikon perustaminen tai pellon ulkopuolisella alueella perinnebiotoopin hoito laiduntamalla. Myös naapuritilan rannassa on vanhaa laidunmaata.	Kosteikko Pb*
96	Pihlajaniemen rantahaka, Haapajärvi	Vanha perinteinen nuorkarjan laidun Ylipäänjärven rannalla. Tilakeskuksen kohdalla rinne on jyrkkä ja puustoinen. Laitumen eteläpäässä törmä on loivempi ja avoin. Kohde näkyy Ylipään koulun kohdalla olevalle Lemmensillalle.	Pb0,3
97	Suovieri, Haapajärvi	Alueellisesti uhanalaisen kasvilajin, ahonoidanlukan kasvupaikka. Niitetty varastoalueena toimiva noin 20 x 40 metrin laajuinen ketomainen kenttä Hautakankaantien varressa. Uhkana esiintymän säilymiselle saattaa olla varastoalueen kuluminen. Säännöllinen niitto edistää elinympäristön säilymistä.	Lumo0,1

Kuva 28. Kohteet 80–97.